

NCE

Nota de Conjuntura
Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn Informe trimestral

Número 98
Gener de 2018

Nota de Conjuntura Econòmica

Anàlisi de l'evolució de l'economia catalana i el seu entorn

Número 98. Gener de 2018

ISSN: 2013-3480

© **Generalitat de Catalunya. Departament de Vicepresidència, i d'Economia i Hisenda**

Aquesta obra està subjecta a una llicència *Creative Commons* del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada.

Resum de la llicència:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Llicència completa:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Edició

Direcció General d'Anàlisi Econòmica

Rambla Catalunya, 19-21

08007 Barcelona

<http://economia.gencat.cat>

Redacció

Direcció General d'Anàlisi Econòmica,

amb la col·laboració de la Direcció General de Pressupostos i la Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor

Data de tancament: 31 de gener de 2018

Disseny gràfic

Enric Jardí

Índex de continguts

Els trets més destacats	4
1. L'entorn de l'economia catalana	8
2. El producte interior brut	17
3. El comerç exterior	27
4. El mercat de treball	33
5. L'evolució dels preus i dels salaris	41
5.1. L'evolució dels preus	41
5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals	48
6. Àmbits monetari, financer i borsari	52
7. El sector públic	64
8. Recull d'indicadors	72
Requadre 1. Demografia empresarial a Catalunya el 2017	75
Requadre 2. El salari mínim a Catalunya, Espanya i la UE	79
Requadre 3. El turisme a Catalunya el 2017	85
Requadre 4. El PIB i el PIB per habitant de les demarcacions territorials	91

Els trets més destacats

- **Milloren les expectatives de l'economia i el comerç mundial** i es revisen a l'alça les previsions econòmiques dels Estats Units i de la Unió Europea.
- **El PIB de l'economia catalana creix un 3,4 % en el conjunt del 2017 i enllaça un quart any consecutiu de fort creixement.** El quart trimestre el PIB augmenta un 0,8 % intertrimestral, la mateixa taxa de creixement que el tercer trimestre. D'aquesta manera queden enrere les previsions, en alguns casos molt negatives, que pronosticaven un fort alentiment el darrer trimestre, que no ha tingut lloc.
- **El creixement del PIB català el 2017 supera en tres dècimes el del conjunt d'Espanya i se situa un punt per sobre de la mitjana de la zona euro.** Els resultats dels darrers tres anys 2015, 2016 i 2017 (del 3,5 %, 3,5 % i 3,4 %, respectivament), juntament amb el que hi va haver el 2014 (2,3%), configuren una fase de fort creixement de l'economia catalana.
- **La producció industrial segueix augmentant més a Catalunya que a la zona euro.** El VAB del sector industrial s'ha accelerat en el decurs del 2017 i assoleix el creixement més elevat en el quart trimestre, un 4,8 % interanual. Pràcticament totes les branques d'activitat milloren, pel que es pot parlar d'un creixement de la indústria força generalitzat.
- **La construcció ha seguit també consolidant el seu creixement,** amb un increment del 5,3 % del VAB tant l'últim trimestre com en la mitjana anual del 2017. Les compravendes d'habitatges nous han augmentat un 21,3 % fins al novembre del 2017, una taxa molt més elevada que el 2016 (2,8 %). Aquesta conjuntura s'explica per l'impuls de la demanda d'habitatge, afavorida per un període llarg de facilitats financeres.
- **També l'obra pública comença a donar mostres de millora,** després del retrocés dels dos darrers anys. La licitació pública s'ha incrementat el 2017 (fins al mes de novembre) un 45,7 %, creixement que es concentra en els organismes territorials, que augmenten la licitació un 91,2 %, mentre que l'Estat i la Seguretat Social la disminueixen un 28,7 %.

- **El sector de serveis ha accelerat el seu creixement interanual durant el 2017** i ha tancat l'any amb un augment del 3,6 % el quart trimestre. En mitjana anual el creixement s'ha situat en un 3,1 %, la mateixa taxa del 2016.
- **El turisme estranger ha continuat augmentant el 2017.** El nombre de visitants ha estat un 5,0 % superior al 2016 i sobretot ho ha fet la despesa turística, amb un increment del 9,6%. És un balanç positiu, tenint en compte els dos greus episodis viscuts, els atemptats terroristes del mes d'agost i, en un pla diferent però també d'un impacte negatiu important, l'episodi de violència policial durant el referèndum de l'1 d'octubre.
- Per components de demanda, **l'economia catalana ha mantingut el 2017 un patró de creixement més equilibrat entre demanda interna i demanda externa.** Durant els tres primers trimestres l'aportació del consum de les llars representa un 42 % del creixement del PIB, 10 punts menys que el 2015 quan era del 52 %. L'aportació del consum de les administracions públiques també ha perdut pes, de representar el 20,8 % del creixement el 2015 al 9,7 % d'ara. En sentit contrari, destaca la millora de l'aportació de la formació bruta de capital (fins al 30,2 % els tres primers trimestres del 2017) i especialment l'aportació de la demanda exterior, que el 2017 contribueix amb un 20,1 % al creixement mitjà del PIB.
- **El comportament molt positiu de les exportacions catalanes segueix la línia d'acceleració del comerç mundial, tot i que ho fa a taxes més altes.** Així, segons l'FMI el comerç mundial haurà augmentat el 2017 un 4,7 %. A Catalunya, les exportacions de béns acumulades fins al novembre augmenten un 8,9 % i ja superen les del conjunt de tot l'any 2016.
- **Les exportacions destinades als mercats fora de la UE són les que més augmenten durant el 2017, tot i l'apreciació de l'euro.** De tota manera, les exportacions comunitàries han obtingut també un creixement molt elevat (del 7,3 % en els onze mesos de l'any), superant àmpliament els registres del 2016 (3,3 % en el conjunt de l'any). El creixement més important s'ha produït en les exportacions als EUA (23,4%) i a la Xina (17,5 %).
- **La millora de les exportacions s'està produint de forma generalitzada.** El principal sector exportador català, la

indústria química, ha augmentat les vendes a l'estranger un 7,2% fins al mes de novembre, mentre que el sector de l'automoció augmenta un 5,6 % interanual, contrastant amb la caiguda al conjunt de l'Estat. Les exportacions d'alt contingut tecnològic continuen mostrant creixements relatius elevats. **Les importacions mostren fins els primers onze mesos de l'any un creixement també important, del 8,6 %**, tot i que en termes constants l'evolució és molt més continguda, al voltant del 3,3 %.

- **Els darrers mesos el mercat de treball ha seguit oferint senyals positives.** L'afiliació a la Seguretat Social ha seguit creixent, tot i que una mica menys que els trimestres previs. En el conjunt del 2017 el creixement de l'afiliació ha estat d'un 3,8% (el 2016 havia pujat un 3,7 %). L'enquesta de població activa (EPA) estima una creació de 113.600 nous llocs de treball el 2017, mentre que l'ocupació ha crescut en mitjana anual un 2,9% (enfrent d'un 3,5 % el 2016).
- **L'ocupació indefinida assoleix el creixement més alt des del 2007** (4,4 % interanual al quart trimestre). El nombre de treballadors temporals també creix respecte el 2016, tot i que a un ritme moderat (2,9 % interanual) i força inferior al que presentava els anys 2015 i 2016. En termes absoluts, dels 108.000 llocs de treball assalariats creats en els últims dotze mesos, gairebé un 85 % són ocupats indefinits. Malgrat això, no s'observa encara un descens significatiu en la taxa de temporalitat, que se situa en un 21,7 %.
- **La taxa d'atur se situa en el 12,6 % el quart trimestre, i per al conjunt del 2017 és d'un 13,4 %, el valor més baix des del 2008.** Durant el 2017 s'ha reduït un 14,2 % interanual mentre en termes absoluts el nombre d'aturats ha baixat en 79.300 persones. Continua també reduint-se la proporció d'atur de llarga durada i de molt llarga durada, fins a un 49 % i un 32,8% respectivament. Són percentatges encara relativament alts, però els més reduïts des de la recuperació econòmica.
- **Després de l'escalada de principis d'any, el 2017 tanca amb una inflació molt moderada**, de l'1,2 % el mes de desembre i del 2,2% en mitjana anual. Tot i així, aquesta evolució de preus segueix suposant una pèrdua de poder adquisitiu dels ciutadans, ja que els salaris creixen a taxes més baixes.

- **El cost laboral per treballador i mes del tercer trimestre del 2017** va caure un 0,2 % interanual, en línia amb la pauta de contenció dels trimestres anteriors. Així, s'encadenen cinc trimestres en què la inflació és superior a l'evolució del cost laboral, una pauta de moderació en els costos laborals que s'estén a tots els sectors productius. Tant el cost laboral com el salarial mostren durant el 2017 una reducció (del 0,5 %), si bé les tarifes pactades en la negociació col·lectiva (1,42%) són superiors.
- **L'estoc de crèdit** adreçat a Catalunya que roman als balanços de les entitats financeres augmenta per primera vegada des del desembre del 2010, un 0,1 % interanual a finals de setembre del 2017. Això mostra que els fluxos d'amortització són ja inferiors als fluxos de crèdits nous concedits.
- **L'IBEX-35 viu el 2017 uns primers mesos de forts creixements, però perd part dels guanys la segona meitat de l'any i tanca amb una revaloració del 7,4 %.** Durant el gener d'enguany obté guanys del 4,1 %, el que representa el millor mes de gener des del 2011. El volum de contractació de la Borsa de Barcelona el 2017 incrementa un 14,4 % interanual gràcies al major volum de contractació d'accions al mercat continu.
- **Els comptes del sector públic administratiu de la Generalitat, pendents dels resultats del desembre, mostren fins al mes de novembre un superàvit.** El 2017 la recaptació tributària de la Generalitat augmenta un 10,2 %, principalment pel creixement dels impostos vinculats a les transaccions immobiliàries.

1.

L'entorn de l'economia catalana

Millora de l'economia mundial, que supera les expectatives anteriors i creixerà un 3,9 % el 2018 i el 2019

Els darrers mesos l'economia mundial ha mostrat un comportament més favorable del que s'esperava i el creixement mundial ha guanyat força. Els mercats financers han seguit mostrant una evolució estable i amb una volatilitat reduïda, mentre que el comerç mundial s'ha accelerat. Això ha dut l'FMI a revisar aquest mes de gener les seves previsions de creixement econòmic. Segons les noves dades, l'economia mundial, després d'haver crescut un 3,7 % el 2017, avançarà

Previsions de creixement econòmic (% de variació interanual del PIB)

	Projeccions			Diferència amb les projeccions d'octubre	
	2017	2018	2019	2018	2019
Economia mundial	3,7	3,9	3,9	0,2	0,2
Economies avançades	2,3	2,3	2,2	0,3	0,4
Estats Units	2,3	2,7	2,5	0,4	0,6
Japó	1,8	1,2	0,9	0,5	0,1
Regne Unit	1,7	1,5	1,5	0,0	-0,1
Zona euro	2,4	2,2	2,0	0,3	0,3
Alemanya	2,5	2,3	2,0	0,5	0,5
França	1,8	1,9	1,9	0,1	0,0
Itàlia	1,6	1,4	1,1	0,3	0,2
Espanya	3,1	2,4	2,1	-0,1	0,1
Economies emergents i en desenvolupament	4,7	4,9	5,0	0,0	0,0
Xina	6,8	6,6	6,4	0,1	0,1
Índia	6,7	7,4	7,8	0,0	0,0
Rússia	1,8	1,7	1,5	0,1	0,0
Amèrica llatina i Carib	1,3	1,9	2,6	0,0	0,2
Brasil	1,1	1,9	2,1	0,4	0,1
Àfrica subsahariana	2,7	3,3	3,5	-0,1	0,1
Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan	2,5	3,6	3,5	0,1	0,0
Comerç mundial	4,7	4,6	4,4	0,6	0,5

Font: World Economic Outlook Update, FMI (gener de 2018).

un 3,9 % tant el 2018 com el 2019, dues dècimes per sobre de la previsió que havia publicat el passat mes d'octubre. Aquesta taxa representa el creixement més alt en sis anys.

Les previsions de l'FMI basen la revisió a l'alça del creixement de l'economia mundial en la millora de les expectatives econòmiques de les economies avançades per a les que es preveu un creixement del 2,3% el 2018 i del 2,2 % el 2019, és a dir 0,3 i 0,4 punts percentuals més, respectivament, del que es preveia el passat mes d'octubre. Les previsions de les economies emergents i en desenvolupament s'han mantingut inalterades, en un 4,9 % per al 2018 i en un 5 % per al 2019.

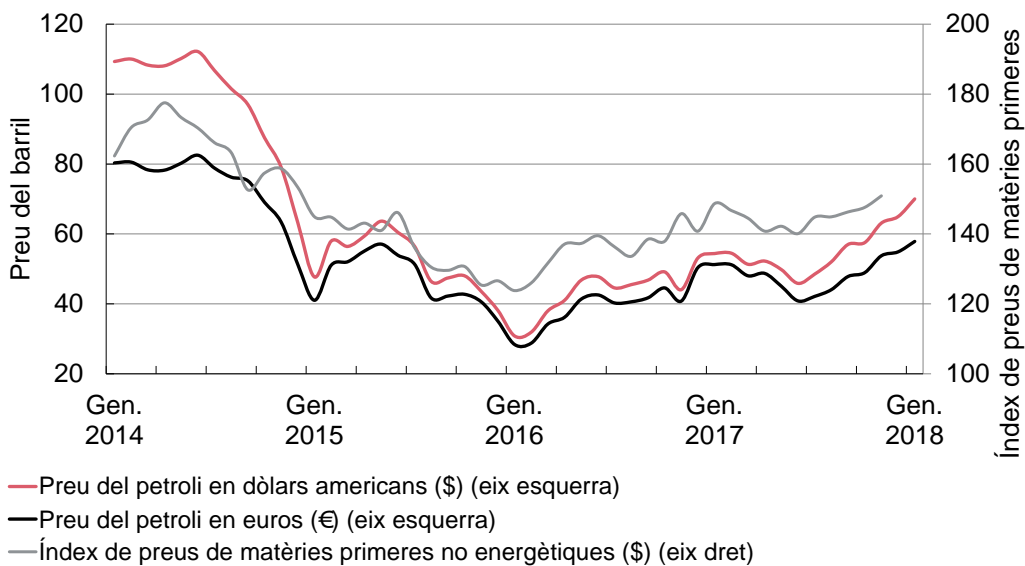
El principal risc per a l'economia internacional és una eventual correcció financera, ja que els preus dels actius acumulen una alça notable

A curt termini el creixement de l'economia mundial sembla força consolidat, i l'evolució cíclica fins i tot podria superar les expectatives. No obstant això, però, segueixen existint riscos. En primer lloc, perquè podria produir-se una correcció financera, atesa l'alça sostinguda que han registrat els preus dels actius. Cal tenir en compte que la llarga fase actual de baixos tipus d'interès i de relativa estabilitat financera, ha propiciat que es realitzin més inversions arriscades a la cerca de majors rendiments. La correcció podria ser més intensa si la inflació puja o si la política monetària s'endureix més ràpid del previst. Per aquest motiu, l'FMI alerta que cal seguir reforçant la situació del sistema financer. Un segon risc és el relacionat amb les incerteses polítiques i l'augment de les mesures aïllacionistes (amb temes rellevants que estan en aquests moments sobre la taula, com la negociació del *Brexit* o la renovació del Tractat comercial d'Amèrica del Nord).

Mes enllà de la valoració específica dels riscos i reptes actuals, l'informe de l'FMI incideix en la conveniència d'aprofitar l'actual cicle expansiu per posar en marxa reformes estructurals dirigides a incrementar el PIB potencial, a millorar la productivitat i a aconseguir un creixement més inclusiu.

Entre els factors que determinaran el context de creixement de l'economia, el preu del petroli n'és un dels principals. Segons l'FMI es preveu que el preu del cru de petroli continuï a l'alça durant el 2018 (segons l'FMI un 11,7 %), per bé que es podria frenar el 2019 (-4,3 %), després d'haver de haver pujat un 23 % el 2017. Darrera d'aquesta tendència a l'alça hi ha l'acord dels països de l'OPEP per limitar-ne la producció, les tensions geopolítiques i la reducció d'inventaris de cru als EUA.

Evolució del preu del barril de petroli Brent i del preu de les matèries primeres

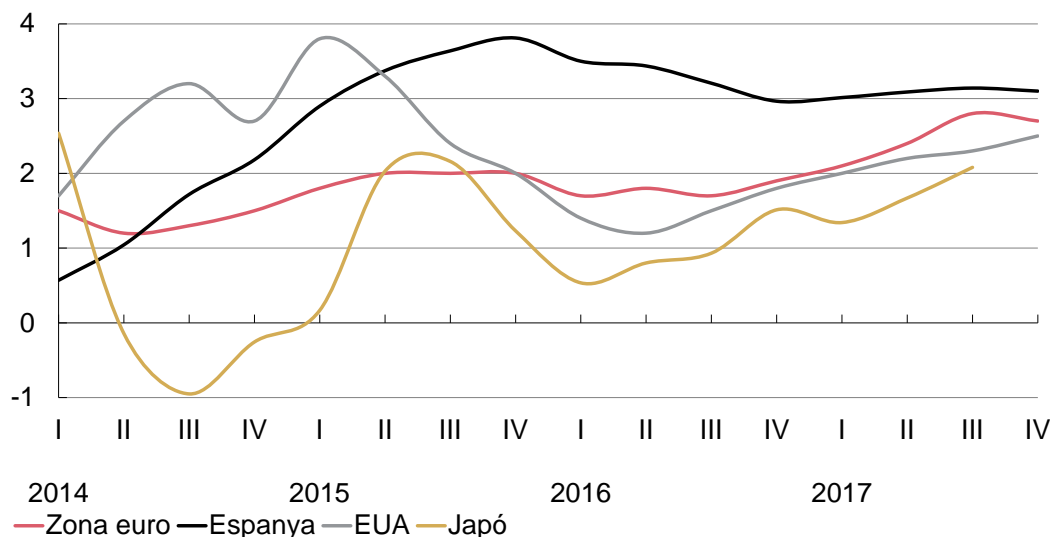
*La darrera dada correspon al preu mitjà de l'1 al 25 de gener de 2018.
Font: Banc d'Espanya i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

L'economia dels EUA creixerà un 2,7 % aquest any i un 2,5 % el 2019, en un context laboral proper a la plena ocupació

Als EUA el creixement econòmic manté un bon ritme, malgrat que l'avanç del PIB del quart trimestre és més baix del que s'esperava: el quart trimestre del 2017 la taxa anualitzada del PIB ha estat d'un 2,6 % (per sota del ritme del 3,2 % del tercer trimestre), mentre que en termes interanuals el creixement és d'un 2,5 %. El consum privat, la inversió i la despesa pública mostren una contribució positiva al creixement, però el repunt de les importacions i l'aportació negativa dels inventaris expliquen el ritme una mica més moderat en el quart trimestre. Altres indicadors recents senyalen un to més favorable, com ara la producció industrial, les vendes minoristes (que mantenen un ritme notable) o la taxa d'atur (4,1 % el desembre), que continua en els valors més baixos des del 2001.

Aquesta conjuntura en general positiva s'espera que millorarà encara més per l'impuls derivat de la reforma tributària que s'acaba d'aprovar, sobretot per la reducció de taxes impositives a les empreses. Tot això ha conduït a una revisió a l'alça de les previsions que ara l'FMI estima seran d'un creixement d'un 2,7 % el 2018 (4 dècimes més que l'anterior previsió d'octubre), i d'un 2,5 % el 2019 (6 dècimes més que les previsions anteriors). Entre els esdeveniments recents, a mitjans de gener la manca d'acord al Senat per a prorrogar el pressupost ha provocat un *shutdown* (tancament d'alguns serveis administratius de l'administració pública), però s'espera que els efectes econòmics derivats siguin poc rellevants.

Creixement interanual del PIB (%)

Font: Eurostat, INE i Bureau of Economic Analysis (BEA).

Pel que fa a l'àmbit de la política monetària, el passat desembre la Reserva Federal va incrementar els tipus d'interès en 25 punts bàsics, fins al rang objectiu de l'1,25 %-1,50 %. Ha estat la tercera pujada al llarg de l'any 2017. A més, segueix la reducció progressiva de la cartera de bons i actius recolzats en hipoteques. De cara a 2018, l'entitat projecta tres noves pujades dels tipus.

Milloren les previsions econòmiques del Japó, que creixerà un 1,2 % aquest any

Les previsions de l'economia japonesa per al 2018 s'han revisat a l'alça 5 dècimes però segueixen sent moderades. Després de l'avenç del PIB d'un 1,8 % el 2017- el més alt en quatre anys-, per al 2018 i el 2019 s'esperen increments d'un 1,2 % i d'un 0,9 % respectivament. Les exportacions estan creixent amb força però el superàvit comercial continua disminuint per la pressió de les importacions. Tot i això, els indicadors industrials presenten un to positiu (de fet, l'índex PMI de manufactures ha marcat el nivell més alt des del 2014), mentre que els índexs de confiança han millorat de manera notable. Pel moment, el banc central de Japó manté els tipus negatius i els programes d'estímul monetari.

L'economia xinesa creixerà el 2018 un 6,6 % una mica menys que el 2017. En canvi, la de l'Índia s'accelera fins al 7,4 %.

Les economies emergents asiàtiques han mostrat la segona meitat de 2017 un creixement més fort del que s'esperava, i es preveu que el creixement es mantingui per sobre del 6% aquest any i el vinent. En el

cas particular de la Xina, l'FMI ha revisat a l'alça les seves previsions pel bon comportament del consum i les exportacions, si bé continua pronosticant una lleu desacceleració: després d'assolir el 2017 un avanç d'un 6,8 % (una dècima superior al 2016), es preveu que el ritme del PIB serà d'un 6,6 % el 2018 i d'un 6,4 % el 2019. Entre els riscos actuals, el focus se centra en l'endeutament privat, que continua sent molt gran i representa una amenaça que les autoritats econòmiques volen corregir reforçant la seguretat financera. D'altra banda, l'alarmant contaminació a la Xina ha forçat a posar en marxa mesures per reduir-la i això podria alentir lleugerament l'avanç de la producció industrial. Pel que fa a l'Índia, l'FMI estima que accelerarà la seva forta expansió aquest any i el proper, assolint creixements superiors al 7 %.

Creixement moderat a Llatinoamèrica i a Rússia, i millora a l'Àfrica subsahariana i l'Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan

A Llatinoamèrica l'evolució econòmica millora gradualment, gràcies a la recuperació de Brasil, a l'alça en els preus de les primeres matèries i a les perspectives més positives de Mèxic- que es veurà afavorit per l'impuls que s'espera que registrin els EUA arran de la reforma tributària. Amb tot, la regió continua amb un creixement moderat. Després que el PIB d'Amèrica Llatina s'incrementés el 2017 tan sols un 1,3 %, per al 2018 l'FMI preveu una certa millora (1,9 %), que s'accelerarà fins al 2,6 % el 2019. En el cas de Brasil, la recuperació és encara lenta (es preveu que aquest any creixi un 1,9 %). La demanda externa presenta un comportament molt favorable, però la inversió i el consum públic es mantenen febles, i el clima d'incertesa política, que seguirà al llarg del 2018, no ajuda a reforçar la confiança. D'altra banda, tot apunta a que la situació a Veneçuela, que viu una profunda recessió, empitjorarà el 2018.

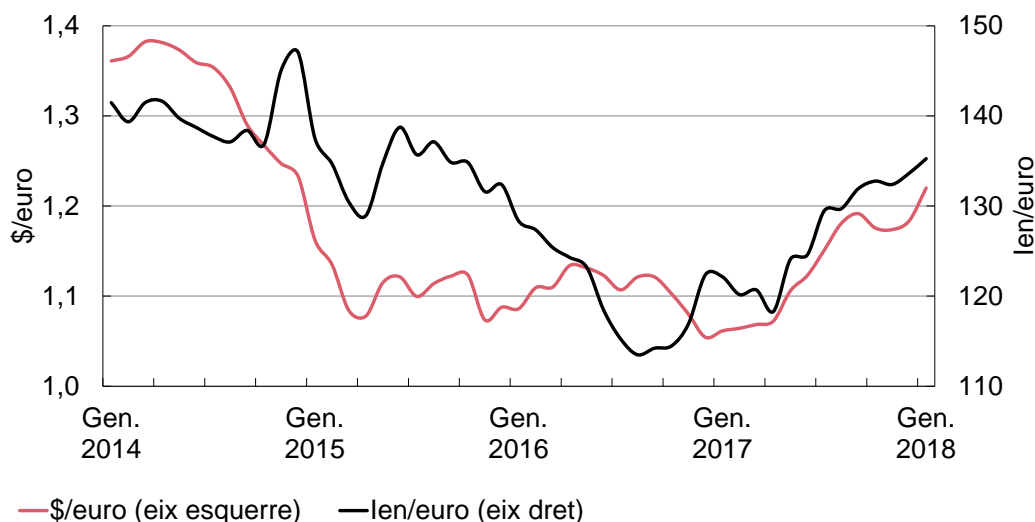
Pel que fa a altres economies emergents, a Rússia es consolidarà la recuperació, però amb un creixement força contingut (segons l'FMI avançarà un 1,7% i un 1,5% el 2018 i el 2019 respectivament). El creixement de l'economia en aquest país es recolza en l'augment de les exportacions i del consum intern, i s'ha beneficiat d'un context de major estabilitat dels preus i del tipus de canvi.

A l'Orient Mitjà, nord d'Àfrica i Pakistan les perspectives són de millora, amb un creixement del PIB al voltant d'un 3,5 % aquest any i el proper. Finalment, l'Àfrica subsahariana mostra unes previsions de creixement d'un 3,3% i d'un 3,5% per al 2018 i el 2019 respectivament.

Es revisen a l'alça les previsions de la zona euro

Les darreres previsions de l'FMI per a la zona euro són optimistes. Després que el PIB hagi crescut el 2,4 % el 2017, s'avancen creixements del 2,2 % i de l'1,9 % per al 2018 i el 2019 respectivament. Aquestes xifres suposen un increment de 3 dècimes respecte les estimacions realitzades a l'octubre passat per a cada un dels 3 anys considerats. La millora s'explica pel bon comportament d'Alemanya on es concentra la major revisió a l'alça de les previsions de la zona (les previsions per Alemanya ara són del 2,3 % el 2018 i del 2,0 el 2019); també milloren les previsions a Itàlia: 1,6 % el 2017 i 1,4 % el 2018, tot i mantenir-se per sota de la mitjana de la zona euro. Entre les grans economies europees, cal mencionar, així mateix, el creixement del PIB a França que ha millorat sensiblement el 2017 (6 dècimes més que el 2016) i que mantindrà un ritme similar el 2018 i el 2019. Pel que fa a Espanya, les dades mostren que el 2017 ha estat un dels països de la zona euro amb un creixement del PIB més elevat (3,1 %) per bé que l'FMI espera que aquests resultats es moderin fins al 2,4 % el 2018 .

Evolució del tipus de canvi de l'euro

Font: Banc d'Espanya.

Les bones perspectives econòmiques descrites per als països de la zona euro s'expliquen per uns indicadors de conjuntura positius que, d'acord amb el seguiment de l'activitat que fa l'IHS Markit, per exemple, ens mostra que el creixement de la producció a tancament del 2017 ha estat el millor des del 2011 gràcies a l'impuls de la indústria i els serveis. L'índex PMI de l'economia europea presenta un creixement ininterromput durant 4 anys i mig i registra en el cas d'Alemanya valors màxims de gairebé 7 anys.

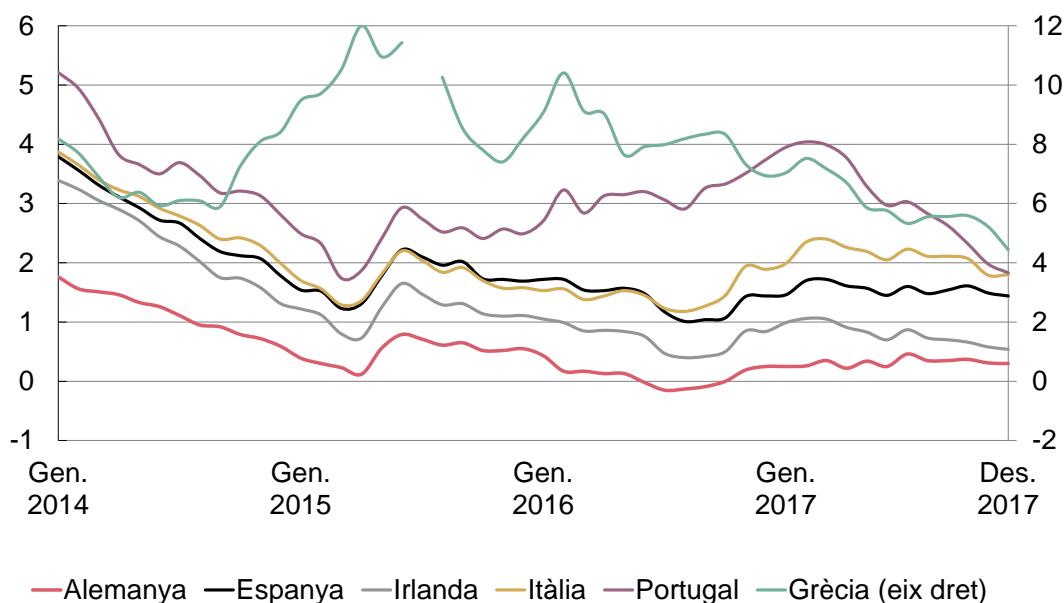
L'economia europea s'ha beneficiat d'una política monetària expansiva, i fins fa no gaire d'un euro relativament depreciat i d'un petroli barat, que li ha permès millorar la demanda interna i reduir el cost de

l'endeutament públic, d'una banda i, d'altra, guanyar competitivitat i alliberar recursos de la importació energètica. Tant el tipus de canvi de l'euro, com el preu del petroli han donat un tomb durant el 2017, i l'expansió monetària ho anirà fent gradualment el 2018. En aquest sentit, les condicions de l'economia s'endureixen i això tindrà conseqüències especialment en alguns dels països de la zona euro. De moment les previsions econòmiques de la zona euro per al 2018 i el 2019, són una mica inferiors al 2017 i s'allunyen dels creixements previstos als EUA, que mostren una acceleració respecte el 2017.

El Banc Central Europeu manté la voluntat de mantenir una política acomodaticia durant tot el 2018

El Banc Central Europeu ha reafirmat la seva voluntat de mantenir una política monetària expansiva fins al 2019. D'aquesta manera, des de l'anunci, el passat mes d'octubre, de deixar l'interès de les operacions principals de finançament al 0 %, la facilitat de crèdit al 0,25 %, el tipus de dipòsits al -0,4 % i una compra d'actius per valor de 30.000 milions d'euros mensuals (la meitat que fins al desembre), no s'han produït canvis i el BCE ha reiterat la seva postura de mantenir una política acomodaticia durant el 2018. D'altra banda, l'euro segueix apreciant-se respecte al dòlar. Aquesta circumstància pot comportar un fre en el creixement econòmic d'Europa per la falta de competitivitat per tipus de canvi.

Evolució del rendiment del deute públic a 10 anys (%)

Font: BCE.

Per la seva banda, com ja s'ha comentat, la Reserva Federal dels EUA, segueix reduint els estímuls monetaris i s'espera que durant el 2018

pugui haver altres increments de tipus, de manera que les diferències amb la zona euro podrien seguir eixamplant-se.

La rendibilitat exigida als bons a 10 anys a Espanya, Alemanya i Itàlia s'ha mantingut estable durant el 2017, de manera que la prima de risc de l'economia espanyola respecte l'alemanya no ha sofert canvis destacables. D'altra banda, Irlanda ha presentat una tendència lleugerament a la baixa, mentre que Grècia i Portugal han evolucionat de forma positiva, per bé que han mantingut uns rendiments superiors als de les altres economies referenciades, especialment en el cas de Grècia.

Les previsions de l'economia espanyola per al 2018 apunten cap a una moderació en el creixement del PIB

D'acord amb l'estimació d'avanç del PIB que elabora l'INE, l'economia espanyola va créixer un 0,7 % intertrimestral l'últim trimestre del 2017, el que suposa una variació mitjana de l'any d'un 3,1 %, una de les taxes de creixement que està entre les més elevades de les economies europees.

Les dades de desembre de l'índex PMI mostren que l'activitat de les manufactures a Espanya registra màxims de més de dos anys gràcies a un increment continuat de les comandes i l'ocupació; i que els preus han augmentat però de forma moderada. D'altra banda, l'índex PMI també mostra una variació positiva als serveis a tancament d'any gràcies a un repunt de les comandes i l'ocupació, després d'uns mesos menys favorables.

Les darreres previsions del govern espanyol són del mes d'octubre passat i xifren el creixement del PIB el 2018 en un 2,3 %. Aquestes previsions molt probablement es modificaran quan el govern disposi dels suports necessaris per presentar al Parlament els Pressupostos Generals de l'Estat per al 2018.

Per la seva part, el mes de desembre, el Banc d'Espanya va fer públiques les seves darreres previsions que mostren un alentiment del creixement del PIB de l'economia espanyola fins a un 2,4 % el 2018 i un 2,1 % el 2019. L'autoritat monetària espanyola preveu que la política fiscal mantindrà un efecte neutral i que la monetària moderarà els efectes positius. D'altra banda, les bones perspectives internacionals tindran un impacte positiu, si bé l'encariment del petroli i l'apreciació de l'euro el tindran en sentit invers.

Les previsions que ha presentat l'FMI el mes de gener van en la mateixa línia que les del Banc d'Espanya: 2,4 % el 2018 i 2,1 % el 2019.

L'FMI menciona en el seu informe les incerteses que envolten la política espanyola però en minimitza les implicacions econòmiques.

Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

(% de variació anual, excepte si s'indica el contrari)

	2017	Projeccions	
		2018	2019
PIB	3,1	2,4	2,1
Demanda interna ¹	2,6	2,0	1,8
Despesa del consum final privat ²	2,4	1,9	1,4
Despesa del consum de les administracions públiques	1,1	0,9	0,7
Formació bruta de capital fix	5,0	4,0	3,7
Demanda externa ¹	0,5	0,4	0,3
Exportació de béns i serveis	5,2	4,9	4,7
Importació de béns i serveis	4,1	4,1	4,2
Capacitat (+) o necessitat (-) de finançament respecte a la resta del món (% del PIB)	2,1	2,1	2,1
Deflactor del PIB	1,0	1,0	1,5
Ocupació laboral ³	2,9	2,3	1,7
Taxa d'atur (% de la població activa)	17,0	14,9	13,2

¹ Contribució al creixement del PIB.

² Inclou llars i institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

³ En termes equivalents a temps complet.

Font: Banc d'Espanya (desembre de 2017).

2.

El producte interior brut

L'economia catalana es manté a l'alça i tanca el darrer trimestre del 2017 amb un creixement intertrimestral del 0,8 %. El creixement mitjà de l'any és del 3,4 %.

L'avanç dels resultats del PIB que elaboren conjuntament el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda i l'Idescat, mostren un creixement intertrimestral en el darrer trimestre del 2017 del 0,8 %. Aquesta taxa de creixement és la mateixa que la del tercer trimestre i mostra per tant que l'economia ha mantingut el mateix ritme de creixement en la segona meitat de l'any. D'aquesta manera queden enrere les previsions, en alguns casos molt negatives, que donaven per fet que es produiria un fort alentiment, que no ha tingut lloc. Tot i això cal dir que el perfil trimestral de les darreres estimacions de l'Idescat mostra que el creixement en la primera meitat de l'any va ser una mica més elevat, d'un 1 % intertrimestral el primer trimestre i d'un 1,2 % el segon, i en la segona meitat més moderat: 0,8 % el tercer i el quart trimestre. Això ha permès tancar l'any amb un creixement mitjà del 3,4 %, tot just 1 dècima menys que el 2016 i el 2015, en què el creixement va ser d'un 3,5%.

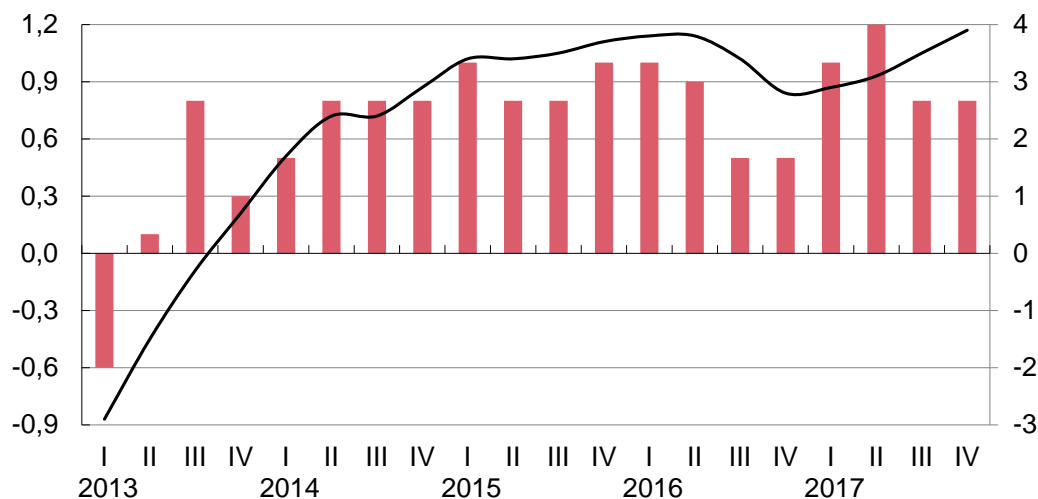
Els resultats d'aquests darrers tres anys 2015, 2016 i 2017, juntament amb el que hi va haver el 2014 (una mica menys positiu), configuren una fase de fort creixement de l'economia catalana. La recuperació de la demanda interna n'ha estat el principal factor motriu, després del fort retrocés experimentat durant la crisi, però també n'ha col·laborat la demanda externa gràcies al fort dinamisme de les exportacions de béns i també de serveis, amb el turisme al capdavant. En aquest sentit cal parlar d'un model més equilibrat al que hi havia abans de la crisi. Des del vessant de l'oferta, la característica més específica és el fort creixement de la indústria, l'inici de la recuperació de la construcció i la dinàmica positiva de la visió dels serveis impulsada per la reactivació de la resta de l'oferta i per factors de demanda.

La situació econòmica a finals del 2017 es manté molt dinàmica quant als resultats del PIB i també quant a la confiança empresarial. Tot i que les expectatives en vistes al primer trimestre d'enguany s'han moderat, continuen sent positives (i superiors a les d'Espanya). La indústria és on la valoració empresarial és més positiva i l'hostaleria la

que pitjor valoració presenta. L'augment de l'activitat durant l'any també s'ha fet present en l'evolució del nombre total d'empreses que operen a Catalunya, malgrat els canvis de seus social d'algunes d'elles per factors relacionats amb el referèndum de l'1 d'octubre i les conseqüències que s'hi han derivat (*vegeu requadre sobre la demografia empresarial a Catalunya el 2017*).

El creixement de l'economia catalana els darrers anys ha comptat amb diversos factors que l'han fet propici. Així, la moderació dels tipus d'interès, del preu del petroli i de la paritat de l'euro han ajudat a donar un impuls a l'economia i a la seva competitivitat. Alguns d'aquests factors han començat a canviar de tendència, i això es preveu que pot fer moderar la dinàmica de l'economia. Tot i això, en aquests moments sorgeixen també altres factors positius encapçalats per les millors perspectives de l'economia mundial, del comerç mundial i específicament de l'economia de la zona euro. La forta obertura a l'exterior de l'economia catalana és molt sensible a aquests factors de demanda i en aquest sentit aquesta millora de l'economia mundial és un nou element positiu especialment després de l'esforç dels darrers anys de moltes empreses catalanes en obrir nous mercats a l'exterior. Tot i aquestes perspectives positives cal també tenir en compte el risc que el descens del turisme estranger es perllongui més enllà de l'impacte inicial.

Evolució del PIB de Catalunya

■ % de var. intertrimestral (eix esquerre) — % de var. interanual (eix dret)

Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

Producte interior brut de Catalunya

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari (% de variació interanual)

	2016	2017	2017			
	Mitjana anual	Mitjana anual ²	1r trimestre ¹	2n trimestre ¹	3r trimestre ¹	4t trimestre ²
Agricultura	10,1	-5,9	-0,3	-5,5	-8,5	-8,9
Indústria	4,0	3,7	3,0	3,1	4,1	4,8
Construcció	3,2	5,3	5,3	4,9	5,7	5,3
Serveis	3,1	3,1	2,6	3,0	3,3	3,6
PIB pm	3,5	3,4	2,9	3,1	3,5	3,9

¹Dades revisades.

²Dades d'avanç.

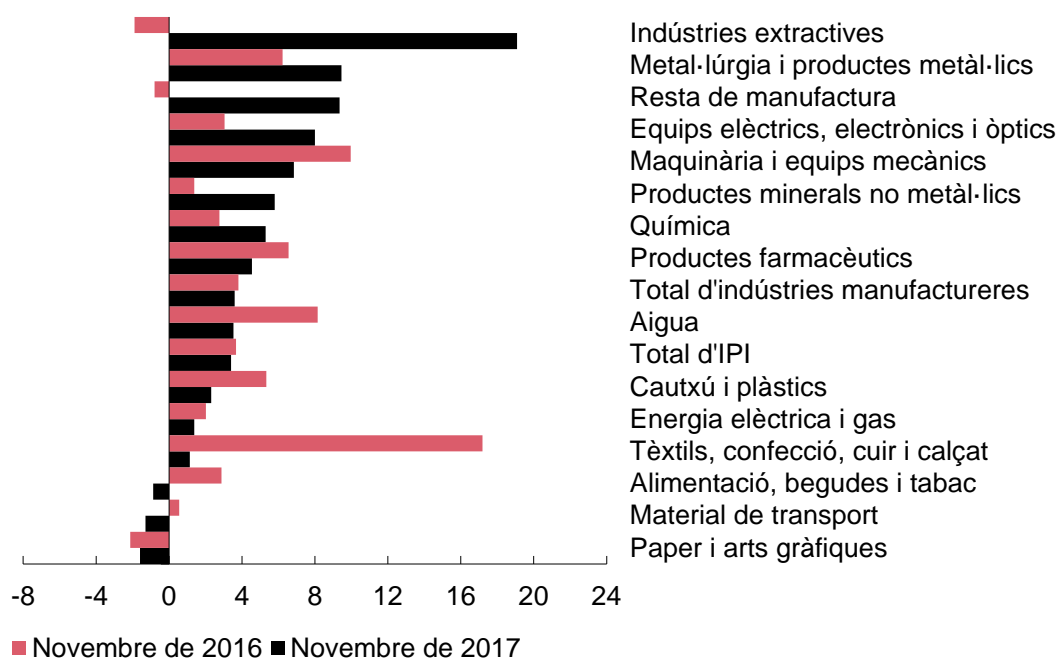
Font: Idescat i Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda.

El VAB del sector industrial creix un 4,8 % interanual el quart trimestre, amb un creixement mitjà el 2017 del 3,7 %

El VAB industrial s'ha accelerat en el decurs del 2017 i assoleix el creixement més elevat en el quart trimestre, i un 4,8 % interanual. En mitjana anual la indústria ha crescut un 3,7 %, tres dècimes menys que el 2016. Aquests resultats mostren per tant una continuïtat dels registres força positius que experimenta el sector industrial els darrers anys. Ja durant la crisi les exportacions industrials van ser claus per

Evolució de la producció industrial

Mitjana mòbil dels darrers 12 mesos (% de variació interanual)

Font: Idescat i INE.

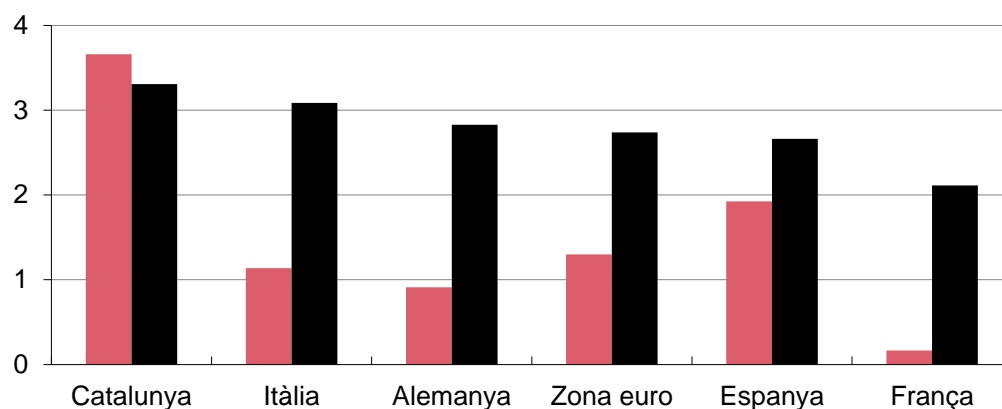
pal·liar el retrocés de la demanda interna; a partir del 2014, la reactivació del consum privat i la inversió es varen sumar al dinamisme de les exportacions, cosa que explica el robust creixement de la indústria durant els darrers quatre anys. Això ha permès recuperar el valor afegit brut de la indústria, que tot i això, encara està en termes de volum un 2,3 % per sota del 2007.

Pràcticament totes les branques d'activitat milloren el 2017, com també va succeir l'any passat. Per tant cal parlar d'un creixement força generalitzat. Entre les agrupacions manufactureres destaquen els resultats de la metal·lúrgia i els productes metàl·lics; dels equips elèctrics, electrònics i òptics, i de la maquinària i equips mecànics, amb taxes per sobre del 8 %. Només retrocedeixen lleugerament les branques del paper i arts gràfiques i la de material de transport, que ja presentaven una tendència a la baixa el 2016.

La producció industrial segueix augmentant més a Catalunya que a la zona euro

El dinamisme de la indústria a Catalunya els darrers anys, sobresurt quan es compara amb els resultats del nostre entorn econòmic. Entre el 2014 i el 2016 el creixement del valor afegit de la indústria a Catalunya ha estat 1,8 punts percentuals superior al de la zona euro.

Evolució de la producció industrial a la zona euro
(mitjana mòbil dels darrers 12 mesos, % de variació interanual)

■ Novembre de 2016 ■ Novembre de 2017

Dades amb els efectes de calendari corregits.
Font: Idescat, INE i Eurostat.

Durant el 2017, el sector industrial ha continuat donant mostres de més dinamisme a Catalunya. Així, durant aquest any (en mitjana mòbil anual fins al novembre) la producció industrial a Catalunya augmenta

un 3,3 %, 6 dècimes més que al conjunt de la zona euro. Per països destaca el diferencial respecte a França (d'1,2 pp), a Espanya (de 0,6 pp) i a Alemanya (de 0,5 pp).

La construcció manté una forta recuperació amb un creixement del 5,3 % el quart trimestre.

La construcció ha seguit consolidant el seu creixement, amb un increment del 5,3 % del VAB tant l'últim trimestre com en la mitjana anual del 2017. La bona conjuntura s'explica per l'impuls de la demanda d'habitatge, afavorida per un període llarg de facilitats financeres.

Les compravendes d'habitatges nous han augmentat a Catalunya un 21,3 % fins al novembre del 2017, (10,1 % a Espanya), una taxa molt més elevada que el 2016 (2,8 %) i amb una acceleració els darrers mesos de l'any. L'augment dels preus dels habitatges ha continuat a l'alça (un 8,4 % el tercer trimestre) per quart any consecutiu.

Els visats d'habitatges iniciats d'obra nova han augmentat un 32,1 %, seguint la dinàmica de fort creixement relatiu dels darrers quatre anys, si bé encara dins d'uns nivells absoluts moderats.

Projectes visats pels col·legis d'arquitectes tècnics (nombre d'habitatges nous)

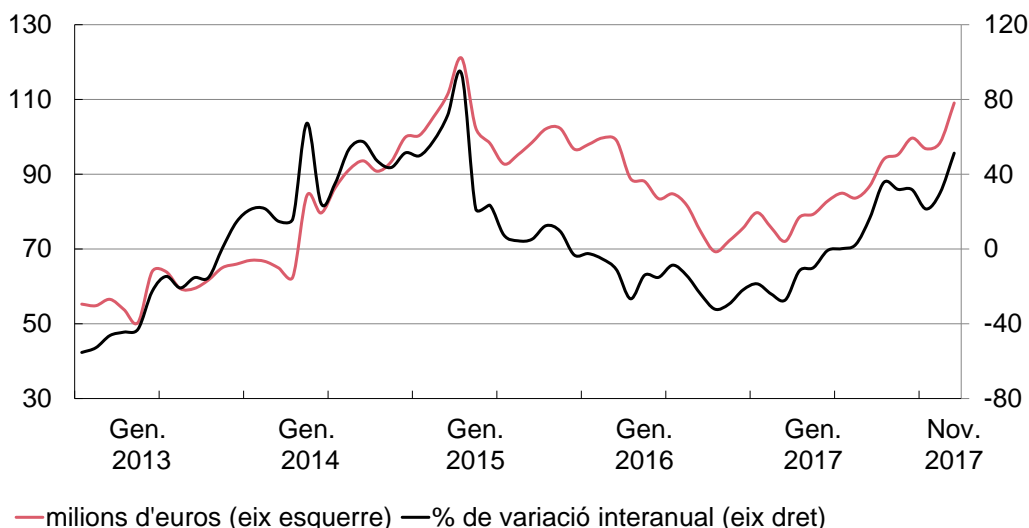
	Nombre	% de variació interanual
2006	125.506	15,0
2008	26.452	-68,8
2014	3.635	51,4
2015	5.423	49,2
2016	7.489	38,1
2017 (gener-novembre)	-	32,1

Font: Ministeri de Foment.

També l'obra pública comença a donar mostres de millora. Així després del retrocés dels dos darrers anys, la licitació pública s'ha incrementat el 2017 un 45,7 % (fins al mes de novembre). Cal destacar que aquest creixement de la licitació pública a Catalunya es concentra en els organismes territorials, que l'augmenten la licitació un 91,2 %, al mateix temps que l'Estat i la Seguretat Social la disminueix un 28,7 %.

Evolució de la licitació oficial

(mitjana mòbil de 12 mesos)

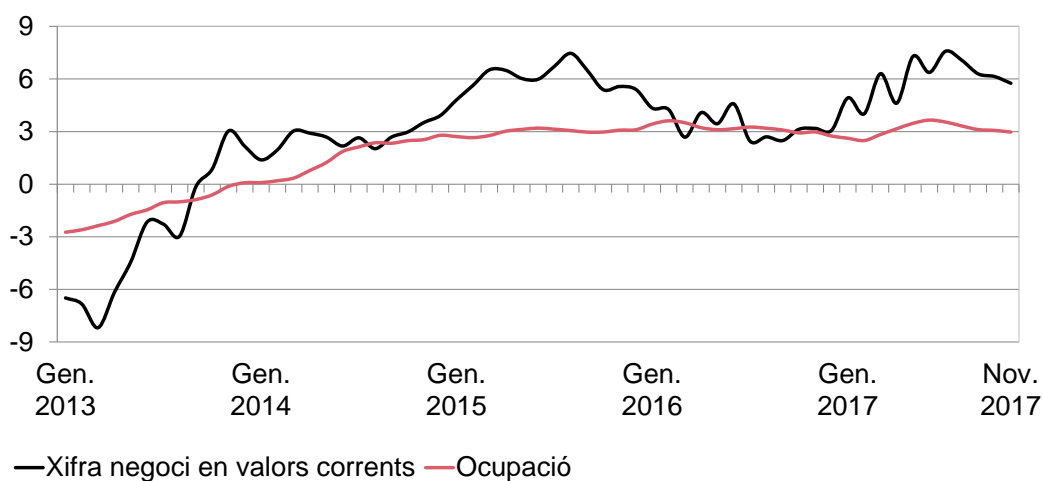
Font: Ministeri de Foment.

El VAB dels serveis creix un 3,6 % interanual el quart trimestre

El sector de serveis ha accelerat el seu creixement interanual durant el 2017 i ha tancat l'any amb un augment del 3,6 % el quart trimestre. En mitjana anual el creixement s'ha situat en un 3,1 %, la mateixa taxa del 2016. L'indicador d'activitat als serveis (elaborat a partir de la xifra de negoci en les activitats de mercat) ha mostrat en el decurs de l'any uns resultats a l'alça. Totes les activitats principals recollides per aquest indicador han tingut resultats positius, en especial les activitats professionals, científiques i tècniques, les activitats administratives i la

Indicadors d'activitat de mercat del sector de serveis

(variació interanual de la mitjana mòbil de tres mesos)

Font: INE.

hostaleria. No obstant això, en aquest darrer sector s'ha produït un alentiment important de la xifra de negoci en els dos darrers mesos disponibles, d'octubre i novembre.

Pel que fa a les activitats fora de mercat del sector de serveis, els resultats es mostren així mateix positius segons es pot desprendre del volum d'afiliació a la Seguretat Social en aquests tipus d'activitats, amb augments superiors al 4 %.

En el conjunt dels serveis el creixement de l'afiliació a la Seguretat Social ha estat el 2017 del 3,8 %, una dècima menys que el 2016, amb una dinàmica que s'ha desaccelerat lleugerament el quart trimestre.

El 2017 el nombre de turistes estrangers que visiten Catalunya augmenta un 5 % i la despesa turística un 9,6 %

Durant el 2017 Catalunya ha rebut un 5 % més de turistes estrangers, al mateix temps que la despesa turística ha augmentat un 9,6 %. Tot i els bons resultats obtinguts en el conjunt de l'any, durant els darrers mesos el turisme estranger ha disminuït a conseqüència, d'una banda, de l'impacte dels atemptats terroristes de Barcelona i Cambrils del mes d'agost i, d'altra, de les imatges de violència policial de l'1 d'octubre difoses a tota el món i de les reaccions que en diferents fronts s'han produït a partir del referèndum.

Les dades de les pernoctacions hoteleres mostren un creixement similar a Catalunya i al conjunt estatal, tot i els resultats negatius a Catalunya del turisme estranger els darrers mesos de l'any. No obstant això, en el conjunt de l'any les pernoctacions del turisme estranger han augmentat un 4,25 %, a diferència de les pernoctacions del turisme interior i del procedent de la resta de l'estat, que ha disminuït un 0,8%. *(Vegeu el requadre del turisme a Catalunya el 2017).*

Indicadors del sector turístic. 2017

(% de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Pernoctacions hoteleres		
Turisme total	2,7	2,7
Turisme estatal	-0,8	0,7
Turisme estranger	4,2	3,7
Turisme estranger		
Nombre de turistes	5,0	8,6
Despesa turística total	9,6	12,2

Font: INE.

En el sector agrari i pesquer el VAB generat el 2017 s'ha reduït un 5,9%, contràriament al creixement, superior al 10 %, de l'any anterior. La producció final agrària s'ha reduït un 3,3 %, mentre els consums intermedis ho han fet en menor mesura. La producció ramadera és la que més disminueix a causa sobretot de la producció de porquí. La producció agrícola també és inferior el 2017; destaquen la reducció dels cereals i l'augment en la recol·lecció de fruita.

Durant els tres primers trimestres del 2017 es manté un elevat dinamisme en tots els components de la demanda

Per components de demanda, només es disposa de dades fins al tercer trimestre de 2017. Aquestes dades permeten apreciar que durant el 2017 s'està mantenint un patró de creixement basat cada cop més en un equilibri entre demanda interna i demanda externa. El perfil trimestral mostra que tots els components de la demanda s'han accelerat en el tercer trimestre, especialment la inversió en béns d'equipament i altres actius, i el consum de les llars, responent a la bona dinàmica de l'economia. D'altra banda, l'aportació del sector exterior va començar l'any més feble, si bé en els dos trimestres posteriors va millorar.

Evolució del PIB de Catalunya

Dades amb els efectes estacionals i de calendari corregits (% de variació interanual)

	2016	2016		2017		
	Mitjana anual	Tercer trimestre	Quart trimestre	Primer trimestre	Segon trimestre	Tercer trimestre
Demanda interna	3,2	2,8	2,7	2,8	2,6	3,1
Despesa en consum de les llars	2,7	2,1	2,5	2,1	2,3	2,7
Despesa en consum de les administracions públiques ¹	2,7	2,2	1,4	1,5	2,1	2,2
Formació bruta de capital ²	5,2	5,2	4,4	6,4	3,9	5,0
Béns d'equipament i altres actius	4,5	4,5	3,5	7,3	3,6	5,4
Construcció	4,6	4,3	4,1	4,3	4,3	4,6
Saldo exterior ^{3, 4}	0,6	1,0	0,5	0,3	0,7	0,7
Saldo amb l'estranger ⁴	-0,3	0,3	-0,3	1,1	1,6	0,7
Exportacions de béns i serveis	4,1	3,7	5,7	5,6	5,3	4,2
Importacions de béns i serveis	5,8	3,5	7,6	3,1	1,2	2,9

¹ Inclou la despesa en consum de les institucions sense finalitat lucrativa al servei de les llars.

² Inclou la variació d'existències.

³ Inclou el saldo amb l'estranger i amb la resta d'Espanya.

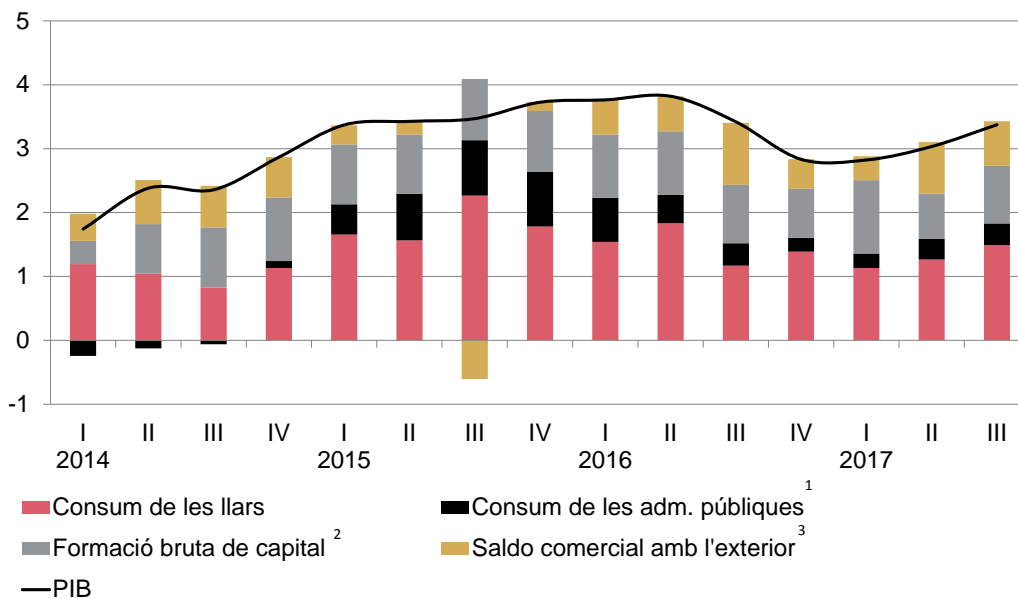
⁴ Aportació al creixement del PIB.

Font: Idescat.

Durant els tres primers trimestres del 2017 l'aportació de la despesa en consum de les llars representa un 42 % del creixement del PIB, una

mica per sota del 2016, però 10 punts menys que el 2015 quan un 52 % del creixement venia determinat pel consum privat. L'aportació de la despesa en consum de les administracions públiques també ha perdut pes, atès que el 2015 va representar el 20,8 % del creixement d'aquell any, mentre que en els primers trimestres del 2017 la seva contribució és del 9,7 %. En sentit contrari, cal destacar que ha millorat l'aportació de la formació bruta de capital (fins al 30,2 % els tres primers trimestres del 2017) i especialment l'aportació positiva de la demanda exterior, que el 2017 contribueix amb un 20,1% al creixement mitjà del PIB durant els tres primers trimestres.

Evolució del PIB i aportació al creixement de la demanda (Contribució a la variació interanual del PIB en punts percentuals)

¹Inclou el consum de les institucions sense finalitat lucrativa

²Inclou la variació d'existències

³Inclou el saldo amb l'estranger i el saldo amb la resta de l'Estat

Font: Idescat

La positiva evolució de l'economia que s'extreu de l'avanç del PIB del quart trimestre, contradiu les expectatives menys optimistes que durant els darrers mesos de l'any es van estendre. De fet, el creixement intertrimestral ha estat el quart trimestre el mateix que el trimestre anterior i dins d'unes cotes força elevades, especialment la taxa interanual del quart trimestre que s'enfila fins al 3,9 %. Entre els indicadors representatius del consum de les llars, el de matriculacions de turisme continua donant mostres de millora el quart trimestre, en canvi n'hi ha d'altres com el de consum al detall, que assenyalen una evolució molt dèbil i fins i tot negativa el darrer trimestre. En part aquests resultats poden detectar la reducció de la despesa de la població no resident els darrers mesos de l'any, però en qualsevol cas, les dades dels trimestres anteriors d'aquest indicador no reflecteixen tampoc el creixement del consum segons les dades comptables. La importació de béns de consum presenten en mitjana d'octubre i

novembre un creixement elevat, una dinàmica que és més coherent amb l'evolució esperada del consum. De fet, si es pren per referència l'evolució de l'ocupació i la dinàmica expansiva del crèdit del consum, també es pot preveure que el consum haurà mantingut el quart trimestre creixements importants.

En el cas de la inversió, el creixement del crèdit també n'apunta a una tendència positiva. Com s'indica en el capítol 6 d'aquest informe, l'estoc de crèdit al sector privat a Catalunya ha deixat enrere les taxes negatives i, per primera vegada d'ençà el 2010, presenta resultats positius. D'altra banda, els bons resultats del PIB en el quart trimestre i les expectatives positives del sector empresarial tant el quart trimestre del 2017 com en vistes al primer trimestre d'enguany apunten cap a una millora de la inversió. No obstant això, altres indicadors, com ara la matriculació de vehicles de càrrega no avalen aquesta dinàmica, atès que durant el quart trimestre s'han reduït, en aquesta mateixa línia negativa es poden interpretar els resultats de les importacions de béns de capital. Pel que fa a la inversió en construcció, els indicadors relacionats són més explícits i en sentit positiu, tant pel que fa a la bona dinàmica del nombre d'habitatges iniciats, les compravendes d'habitatges i la millora de la inversió pública que es pot detectar darrera de l'augment de la licitació oficial.

Pel que fa al sector exterior, cal destacar la dinàmica dels intercanvis de béns, amb un fort dinamisme de les exportacions, que s'acceleren en el tram final de l'any. En canvi, pel que fa al comerç de serveis, liderat pel turisme, les dades són menys optimistes, ates el comportament negatiu del turisme estranger en el darrer trimestre; tot i això cal també tenir en compte que el retrocés del turisme en aquest trimestre ha estat de més intensitat en volum que no pas en despesa.

3.

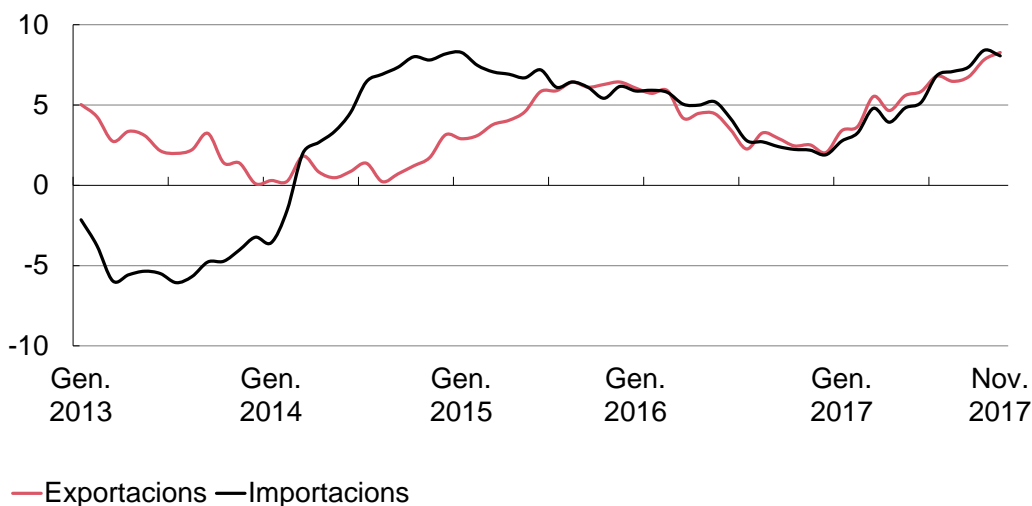
El comerç exterior

Les exportacions de béns s'acceleren el 2017 i augmenten un 8,9 % fins al novembre

Les exportacions catalanes tornen a créixer amb força després de fer-ho amb taxes més moderades l'any 2016. Aquest comportament positiu de les exportacions catalanes segueix la línia d'acceleració del comerç mundial experimentat enguany, tot i que ho fa a taxes més altes. Així, segons l'FMI el comerç mundial haurà crescut el 2017 un 4,0%. A Catalunya, les exportacions acumulades fins al novembre augmenten un 8,9 % i ja superen les del conjunt de tot l'any 2016. Per posar-ho en perspectiva, les exportacions de 2016 van ser un 57 % superiors a les del 2009 i un 33 % superiors a les del 2012. Aquest resultat té dues causes principals: els guanys de competitivitat derivats de la moderació dels costos laborals relatius i els esforços realitzats per moltes empreses per diversificar mercats buscant noves oportunitats.

Evolució del comerç de béns amb l'estranger

(mitjana mòbil de 12 mesos, % de variació interanual)

Nota: dades en valors corrents.

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

En termes corrents, l'evolució de les importacions ha estat molt similar a la de les exportacions. L'augment de les importacions se situa en un 8,6 %. No obstant això, si es pren de referència l'evolució dels preus del

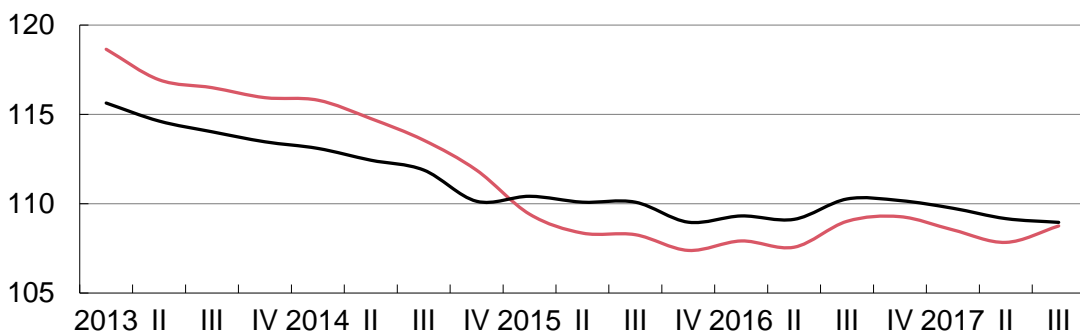
comerç de l'economia espanyola (0,6 % en el cas de les exportacions i 5,3 % en el d'importacions), es comprova que s'han produït dinàmiques diferenciades entre les exportacions i les importacions en termes de volum. Així, el creixement real de les exportacions acumulades fins a novembre se situa al voltant d'un 8,3 %, i el de les importacions al voltant d'un 3,3 %.

La competitivitat en costos s'estabilitza

La competitivitat (amb dades a nivell estatal i valorada en termes de costos laborals unitaris relatius de les manufactures i tipus de canvi) ha mantingut una tendència clarament favorable des de l'inici de la crisi tant respecte als països desenvolupats com envers la zona euro, i ha estat un dels factors que ha empès a l'alça el creixement de les exportacions. Durant el 2016 la millora de la competitivitat es va anar frenant perquè l'evolució a la baixa dels costos laborals relatius va anar també en aquesta línia. Durant els tres primers trimestres d'enguany els nivells de competitivitat han millorat lleument, enfront de la zona euro i han empitjorat també lleument envers els països desenvolupats.

Índex de competitivitat segons costos laborals unitaris en manufactura i tipus de canvi

(dades de l'economia espanyola; índex 1999 = 100)

— Envers els països desenvolupats — Envers la zona euro

Nota: l'increment de l'índex indica pèrdua de competitivitat.

Font: Banc d'Espanya.

Les exportacions destinades als mercats de fora de la UE són les que més augmenten

Tot i l'apreciació de l'euro durant el 2017, les exportacions als mercats extracomunitaris estan creixent lleugerament més que les adreçades als països de la UE, a diferència del que va passar el 2016. De tota manera, les exportacions comunitàries han obtingut també un creixement molt elevat (del 7,3 % en els onze mesos de l'any), superant àmpliament els registres del 2016 (3,3 % en el conjunt de l'any).

Els països de la UE on augmenten més les exportacions són França, principal destinació de les vendes de Catalunya, i Portugal (ambdues al 7,0 %). Les vendes a Alemanya han augmentat només un 2,6 % i s'han desaccelerat durant l'any. En canvi, les exportacions al Regne Unit es recuperen respecte a l'any anterior (3,3 %). A diferència del 2016, el creixement més important s'ha produït en les exportacions als EUA (23,4 %), tot i l'apreciació de l'euro enfront del dòlar, fet que posa en evidència el bon to de l'economia nord-americana. D'altra banda, destaca també el fort augment de les exportacions a la Xina (17,5 %).

Exportacions de béns per àrees i països

(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	Gener-novembre del 2017
Unió Europea	3,3	7,3
França	2,1	7,0
Alemanya	6,9	2,6
Itàlia	5,7	6,6
Portugal	-3,5	7,0
Regne Unit	-4,3	3,3
Resta d'Europa	5,1	12,3
Suïssa	5,8	6,2
Amèrica del Nord	1,5	22,8
EUA	0,4	23,4
Amèrica llatina	-7,8	8,3
Resta del món	-0,2	11,3
Japó	-3,1	6,4
Xina	9,0	17,5
Total	2,0	8,9

Font: Idescat, AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les branques exportadores mostren una millora generalitzada

La millora de les exportacions s'està produint de forma generalitzada, si bé a ritmes diferents. El principal sector exportador català, la indústria química, ha augmentat les vendes a l'estranger un 7,2 % fins al mes de novembre, mentre que el sector de l'automoció alenteix el ritme després de disparar els registres en els dos anys anteriors; tot i això les seves exportacions creixen un 5,6 % interanual, contrastant amb la caiguda al conjunt de l'Estat. Tanmateix, el creixement relatiu més important en termes corrents es localitza en les exportacions de productes energètics (88,2 %), en la seva vessant de derivats del petroli, a causa de l'impacte de l'augment del preu del petroli. Cal destacar que cap de les agrupacions sectorials de l'estructura exportadora ha mostrat una evolució negativa. En el cas de les

exportacions espanyoles, també s'observa una dinàmica molt positiva, amb un increment (9,1 %), tot i presentar una dinàmica sectorial més variable, i amb l'esmentada caiguda de les exportacions del sector automòbil.

Exportacions per sectors econòmics (gener-novembre del 2017)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	5,3	7,2
Productes energètics	88,2	49,6
Matèries primeres	26,8	27,6
Semimanufactures no químiques	9,6	10,3
Productes químics	7,2	8,3
Béns d'equipament	2,6	9,4
Automoció	5,6	-0,9
Béns de consum durador	7,4	3,7
Manufactures de consum	10,4	10,3
Altres	0,3	-16,4
Total	8,9	9,1

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les exportacions d'alt contingut tecnològic continuen mostrant creixements relatius elevats

Des del 2014, les exportacions de més contingut tecnològic han crescut significativament per damunt de la mitjana de productes industrials. Com a conseqüència d'aquest comportament les exportacions d'alt contingut tecnològic guanyen pes des del 2014, i en el tercer trimestre del 2017 representen ja un 10,2 % del total de les exportacions industrials. En l'acumulat dels tres primers trimestres del 2017 el creixement és força elevat i similar al del conjunt de productes industrials, de manera que el pes ha restat estable. Les exportacions de productes de nivell tecnològic mitjà alt augmenten un 4,9 %, mentre que les de tecnologia mitjana baixa s'han accelerat fins a un creixement del 26,9 %, després d'haver mostrat registres negatius el 2016. Al seu torn, els productes de baixa tecnologia augmenten les vendes un 6,5 %.

Exportacions de productes industrials per nivell tecnològic

(valors corrents, % de variació interanual)

	2016	I-III trimestre 2017
Nivell tecnològic alt	8,9	8,6
productes farmacèutics	7,5	4,8
productes informàtics, electrònics i òptics	13,7	19,6
altres	-53,9	6,3
Nivell tecnològic mitjà alt	2,5	4,9
productes químics	-1,6	9,0
materials i equips elèctrics; maquinària i vehicles	4,8	2,4
altres	6,2	10,5
Nivell tecnològic mitjà baix	-1,4	26,9
cautxú i matèries plàstiques, productes minerals no metàl·lics i metal·lúrgia	-3,2	9,8
productes metàl·lics	6,4	4,1
altres	-4,6	134,9
Nivell tecnològic baix	2,1	6,5
productes alimentaris, tèxtils, cuir i calçat, fusta i paper	2,1	5,8
altres	2,4	14,3
Total de productes industrials	2,5	8,6

Font: Idescat, a partir de dades del Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

Les importacions augmenten un 8,6 % fins al novembre

Les importacions mostren els primers onze mesos un creixement important, del 8,6 %, degut en part a l'alça del preu del petroli. L'aproximació realitzada a partir de l'evolució del preus de les importacions estatals mostra, com abans s'ha indicat, una evolució de les importacions en termes constants molt més continguda (al voltant del 3,3 %).

Les importacions de productes energètics han estat en valors corrents un 42,5 % superiors al 2016 i les de semimanufactures no químiques un 14,8 %. Destaca també l'increment de les importacions de manufactures de consum (d'un 9,1 %) explicat per l'augment del consum de les llars. En canvi, per sota de la mitjana es troben les importacions del sector de l'automòbil, amb forts creixements els darrers anys, però que s'han moderat enguany fins al 4,5 %. També s'ha moderat però amb menor mesura, la principal branca d'importació, la química, que creix un 7,4%. Les importacions de béns d'equipament augmenten fins al novembre un 2,6 %, per sobre del que ho van fer el 2016.

A Espanya les importacions totals fins al novembre creixen fortament (11,1 %), amb un patró molt similar al català, amb l'augment del sector energètic (39,2 %) al capdavant, així com altres sectors relacionats com el de matèries primeres i semimanufactures.

Importacions per sectors econòmics (gener-novembre del 2017)

(valors corrents, % de variació interanual)

	Catalunya	Espanya
Alimentació	5,9	8,5
Productes energètics	42,5	39,2
Matèries primeres	9,3	22,2
Semimanufactures no químiques	14,8	15,3
Productes químics	7,4	5,6
Béns d'equipament	2,6	9,2
Automoció	4,5	4,0
Béns de consum durador	3,4	4,4
Manufactures de consum	9,1	4,8
Altres	-29,0	-11,4
Total	8,6	11,1

Font: AEAT i Ministeri d'Economia, Indústria i Competitivitat.

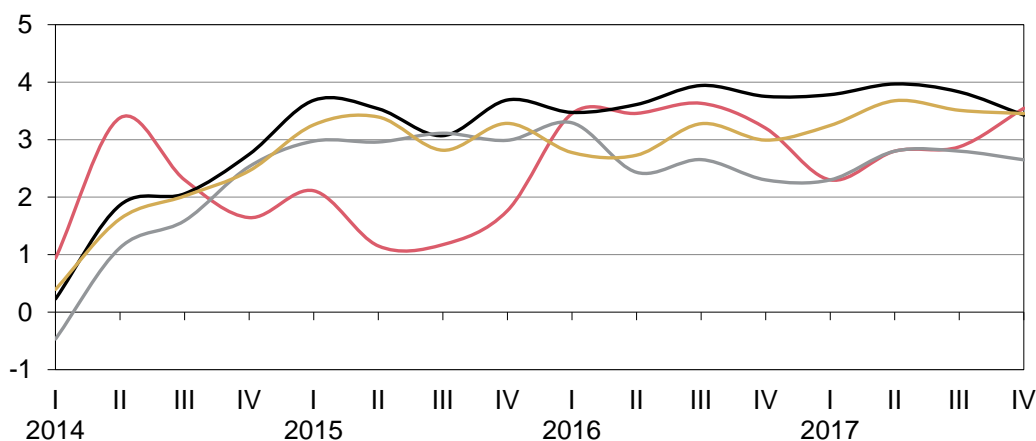
4.

Mercat de treball

En el darrer trimestre de 2017 l'afiliació a la Seguretat Social modera el seu avanç, mentre que segons l'EPA l'ocupació s'accelera.

Els darrers mesos el mercat de treball ha seguit oferint senyals positives. L'afiliació a la Seguretat Social ha continuat creixent, tot i que una mica menys que els trimestres previs. Segons la darrera dada (desembre del 2017), el creixement interanual és d'un 3,3 %, mentre que el quart trimestre l'augment de l'afiliació ha estat d'un 3,4 % interanual (després del 3,8 % del tercer trimestre). Tot i la lleu moderació, la tendència continua sent molt positiva, i en els últims dotze mesos s'han produït 104.522 noves afiliacions. En el conjunt del 2017 el creixement de l'afiliació ha estat d'un 3,8% (el 2016 havia pujat un 3,7 %). D'altra banda, l'enquesta de població activa mostra un escenari una mica més optimista, ja que estima que el creixement de l'ocupació s'ha accelerat fins a un 3,5 % interanual el quart trimestre (el tercer augmentava un 2,9 %), mentre que en termes absoluts s'haurien creat 113.600 nous llocs de treball el darrer any. En mitjana anual, l'augment de l'ocupació segons l'EPA ha estat el 2017 d'un 2,9% (enfrent d'un 3,5 % el 2016).

Dinàmica de l'ocupació (% de variació interanual)

- Ocupació a Catalunya (EPA)
- Afiliació a la Seguretat Social a Catalunya
- Ocupació a Espanya (EPA)
- Afiliació a la Seguretat Social a Espanya

Font: Idescat, INE i Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

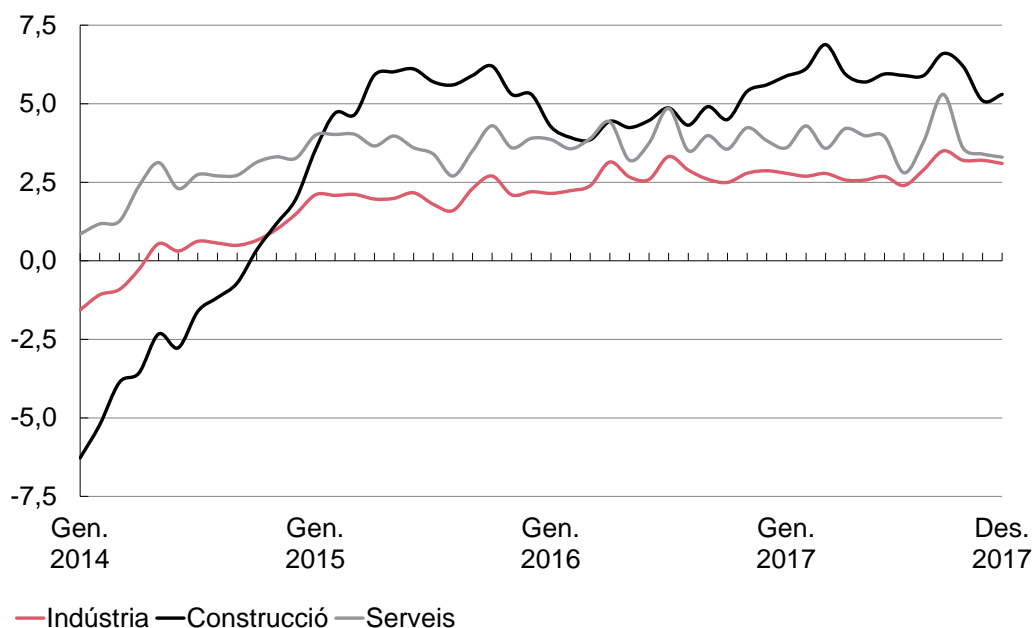
El mercat de treball també mostra uns resultats favorables a Espanya. L'afiliació a la Seguretat Social augmenta el desembre un 3,3% interanual (i un 3,5% interanual en el conjunt del quart trimestre). Pel que fa l'EPA, l'ocupació a Espanya ha crescut un 2,6% interanual el quart trimestre, una mica inferior al ritme d'un 2,8% interanual dels dos trimestres previs. Les dades d'ocupació corregides d'estacionalitat i de l'efecte del calendari (només disponibles per a Espanya) suggereixen una lleu desacceleració en l'augment de l'ocupació, ja que el creixement intertrimestral corregit de l'ocupació ha estat d'un 0,4 %, el més baix en més d'un any. El 2017 en mitjana anual l'ocupació ha augmentat a Espanya un 2,6 % segons l'EPA, i un 3,5 % segons el nombre d'afiliats a la Seguretat Social.

L'afiliació creix a bon ritme a la indústria, construcció i serveis, però aquests dos últims sectors mostren a finals d'any un augment més lent que mesos enrere

L'afiliació a la Seguretat Social creix de manera significativa a tots els grans sectors d'activitat, excepte en l'agricultura, que presenta un descens d'un 1,5 % anual. Destaca el creixement de la construcció, amb un increment d'un 5,3 % interanual el mes de desembre: li segueixen el sector de serveis i la indústria (amb augments interanuals el desembre d'un 3,3 % i d'un 3,1 % respectivament). Val a dir que els darrers mesos de l'any l'afiliació als serveis i a la construcció ha perdut una mica d'impuls. No obstant això, en termes absoluts la major part de l'ocupació la segueixen creant el sector de serveis (concentra més d'un 75 % de les noves afiliacions).

A un nivell més desagregat, la informació sectorial de l'afiliació a la Seguretat Social permet veure les branques on l'augment d'afiliats és superior. Durant el quart trimestre cal destacar especialment l'increment (d'un 8,1 % interanual) de l'afiliació a les activitats de l'Administració pública i la Seguretat Social, i en *les activitats relacionades amb l'ocupació*; en aquest darrer epígraf els afiliats augmenten un 20 %, si bé cal tenir present que aquesta agrupació inclou les persones que treballen per a empreses de treball temporal i que poden estar contractades en qualsevol altre sector d'activitat. També són importants, però de menor magnitud, els creixements de l'afiliació en les activitats sanitàries, les activitats de programació i consultoria informàtica, l'educació, la restauració (serveis de menjars i begudes) i el comerç majorista. Quant a la indústria, destaca l'augment de l'afiliació a la indústria alimentària i la fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equipament. Hi ha poques branques d'activitat que perdin afiliació en termes interanuals, i només destaca el retrocés en algunes branques del sector de serveis com ara les activitats jurídiques i de comptabilitat i el treball domèstic.

Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social a Catalunya per grans sectors (% de variació interanual)

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

L'ocupació assalariada augmenta amb força (4% interanual) mentre que l'afiliació dels autònoms s'estanca en termes anuals

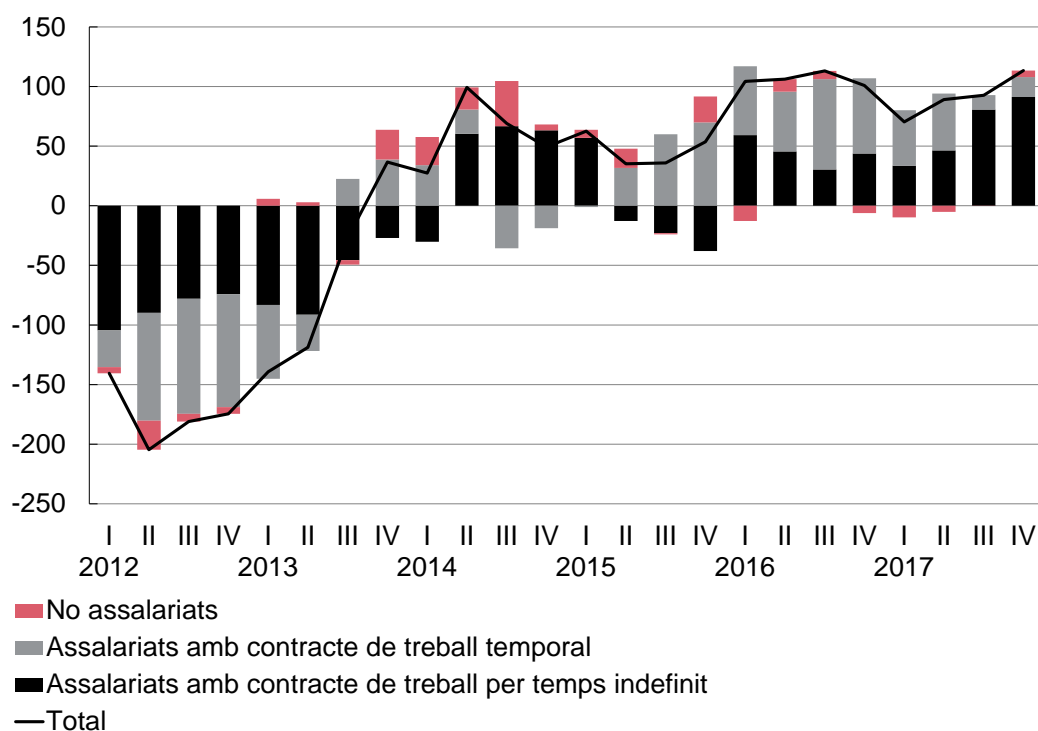
Pel que fa al tipus d'ocupació generada, és l'ocupació assalariada la que mostra més dinamisme (amb un creixement d'un 4% interanual el quart trimestre) i la que ha protagonitzat la major part de la creació d'ocupació, mentre que els treballadors no assalariats augmenten un 1% interanual. En aquest sentit, l'afiliació al règim d'autònoms- l'altra dada de referència pel que fa al treball no assalariat- mostra una tendència menys favorable que l'EPA, ja que els autònoms han anat reduint gradualment el ritme de creixement interanual, i tanquen desembre amb un augment nul, el registre més desfavorable des de finals del 2013.

Per tipus de jornada, l'ocupació a temps complet presenta un augment d'un 4 % interanual, més intens que el dels treballadors a temps parcial. A més, al llarg de l'any el creixement de la jornada completa s'ha anat accelerant, al contrari del que ha succeït amb el treball a jornada parcial. La proporció de treball a temps parcial se situa el quart trimestre del 2017 en un 14 %, quatre dècimes inferior a la proporció que es registrava el quart trimestre del 2016.

L'ocupació indefinida assoleix el creixement més alt des del 2007 (4,4% interanual)

Segons l'EPA durant el 2017 l'ocupació indefinida ha anat intensificant el seu creixement, i arriba al quart trimestre a un creixement d'un 4,4% interanual, l'increment més alt des del 2007. El nombre de treballadors temporals també creix respecte a un any abans, però amb un ritme moderat (2,9% interanual) i força inferior al que presentava els anys 2015 i 2016. En termes absoluts, dels 108.000 llocs de treball assalariats que s'han creat en els últims dotze mesos, gairebé un 85% són ocupats indefinits. Malgrat la millora en l'ocupació assalariada, pel moment no s'observa un descens significatiu en la taxa de temporalitat, que se situa en un 21,7%, tant per al quart trimestre com en mitjana de l'any (és la taxa anual més alta des del 2007).

Variació interanual del nombre absolut d'ocupats

Font: Idescat.

La informació de les oficines de treball de la Generalitat (OTG) sobre contractes registrats mostra un to positiu en la contractació indefinida, que ha augmentat un 9,4 % anual en el conjunt de l'any (el 2016 havia crescut un 15,5 %). El nombre de contractes temporals s'incrementa el 2017 un 6,3 %, enfront d'un 8,5 % l'any 2016.

Magnituds del mercat de treball a Catalunya i a Espanya

	2016	2017	Tercer trimestre del 2017	Quart trimestre del 2017
Catalunya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,1	0,1	0,4	0,9
Població ocupada (% de variació interanual)	3,4	2,9	2,9	3,5
Assalariats amb contracte de treball indefinit	2,2	3,0	3,9	4,4
Assalariats amb contracte de treball temporal	12,3	5,5	2,0	2,9
Població en atur	-15,6	-14,6	-13,9	-14,2
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	78,8	78,6	78,7	78,6
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	66,4	68,0	68,8	68,6
Taxa d'atur (%)	15,7	13,4	12,5	12,6
Homes	14,6	12,5	11,7	11,9
Dones	16,9	14,4	13,5	13,5
Població de 16 a 24 anys	34,3	30,4	30,2	28,9
Taxa de temporalitat (%)	21,2	21,6	22,2	21,6
Proporció d'ocupació a temps parcial (%)	14,2	14,3	14,0	14,0
Espanya				
Població activa (% de variació interanual)	-0,4	-0,4	-0,3	0,1
Població ocupada (% de variació interanual)	2,7	2,6	2,8	2,6
Població en atur (% de variació interanual)	-11,4	-12,6	-13,6	-11,1
Taxa d'activitat de la població de 16 a 64 anys (%)	75,4	75,1	75,2	75,1
Taxa d'ocupació de la població de 16 a 64 anys (%)	60,5	62,1	62,8	62,6
Taxa d'atur (%)	19,6	17,2	16,4	16,5

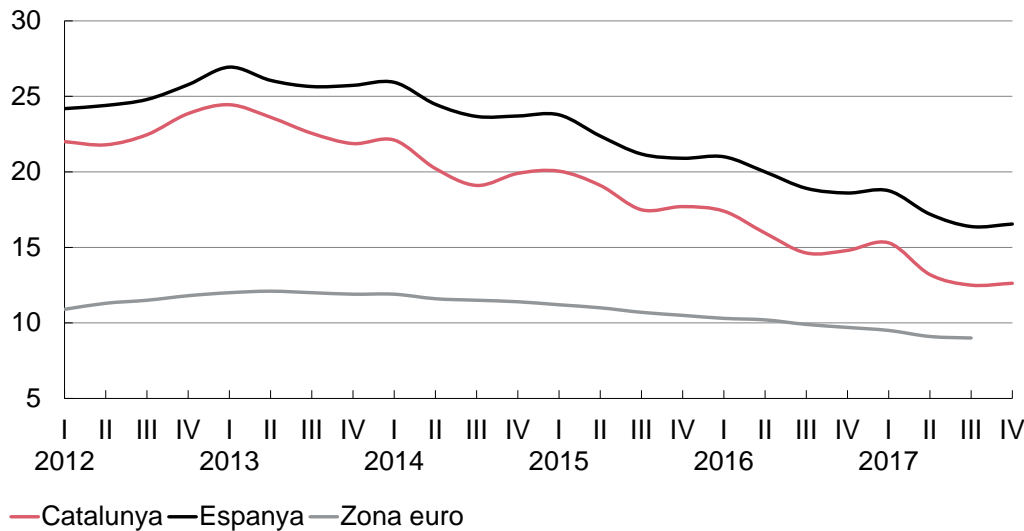
Font: Enquesta de població activa (EPA), de l'INE.

La població activa assolix el creixement més alt (0,9 % interanual) en més de cinc anys

L'Enquesta de Població Activa del quart trimestre del 2017 confirma la recuperació de la població en edat de treballar i de la població activa. Aquestes dues magnituds van caure durant el període 2012-2015, i a partir del 2016 abandonen la tendència de descens. El quart trimestre creixen un 0,8 % i un 0,9 % interanual respectivament, els creixements més elevats en més de cinc anys. La taxa d'activitat de 16 a 64 anys se situa en valors molt alts i prop de màxims (78,6 %).

El dinamisme de l'ocupació ha permès que la taxa d'ocupació, d'un 68,6 % en la població de 16 a 64 anys, sigui a finals del 2017 gairebé dos punts més alta que la de fa un any. En mitjana anual de 2017, la taxa d'ocupació se situa en un 68 %, la taxa més alta des de l'any 2008. S'observa una millora tant de la taxa d'ocupació dels homes com la de les dones, si bé la primera (72,9 % al quart trimestre) és força més alta que la segona (64,3 %).

Evolució de la taxa d'atur (% d'aturats / població activa)

Font: Idescat, INE i Eurostat.

La taxa d'atur se situa en un 12,6 % el quart trimestre, i per al conjunt del 2017 és d'un 13,4 %, el valor més baix des del 2008

Segons l'EPA, la població en atur ha seguit la tendència de descens, amb una reducció d'un 14,2 % interanual. En termes absoluts el nombre d'aturats ha baixat en 79.300 persones en comparació amb finals del 2016. Aquest descens de l'atur podria haver estat més intens, atès que la creació d'ocupació interanual ha estat de 113.600 nous ocupats, però part d'aquests nous treballs han estat ocupats per nous actius (la població activa creix en 34.300 persones). La taxa d'atur s'ha situat en un 12,6 %, quan fa un any (el quart trimestre del 2016) era d'un 14,8 %. En mitjana de 2017, la taxa d'atur ha estat d'un 13,4 %, el valor més baix des del 2008. D'altra banda, continua reduint-se la proporció d'atur de llarga durada i de molt llarga durada, fins a un 49% i un 32,8 % respectivament. Són percentatges encara relativament alts, però els més reduïts des de la recuperació econòmica.

La reducció de l'atur beneficia a gairebé tots el col·lectius

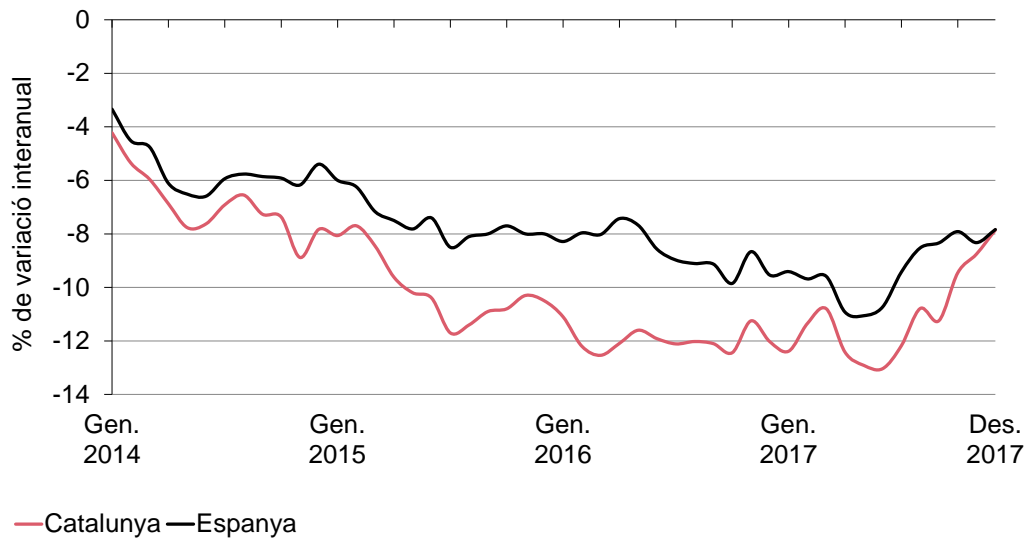
Per col·lectius, la taxa d'atur dels homes se situa el quart trimestre en un 11,9 %, i la de les dones en un 13,5 %, totes dues amb descensos en comparació amb un any abans. També disminueixen la taxa d'atur de la població estrangera, fins a un 21,7 % (dues dècimes menys que fa un any), i la taxa d'atur juvenil (de la població de 16 a 24 anys), que es col·loca en un 28,9 %. Aquesta darrera taxa continua en valors molt elevats, però més de tres punts per sota de la taxa de finals del 2016. En el grup d'edat juvenil una mica més ampli, de 16 a 29 anys, la taxa d'atur el quart trimestre és d'un 21 %, tres punts percentuals menys que un any enrere.

A Espanya la població en atur també segueix reduint-se en termes interanuals gràcies a la creació d'ocupació. La població activa també recupera el creixement positiu (0,1 % interanual), però augmenta a un ritme molt inferior al cas català. La taxa d'atur espanyola se situa el quart trimestre en un 16,6 %, amb una reducció significativa en l'últim any (de dos punts percentuals). En el conjunt del 2017 la taxa d'atur és d'un 17,2 %, 2,5 punts per sobre de Catalunya. Pel que fa a la zona euro, la taxa d'atur tanca 2017 amb un nou descens, fins a situar-se el desembre en un 8,7 %, el valor més baix des de l'any 2008. Per països, la taxa d'atur més elevada correspon a Grècia (20,9 % el tercer trimestre) i a Espanya. Les taxes més baixes són les de Malta (3,6 %) i Alemanya (3,7 %).

L'atur registrat modera el seu ritme de caiguda

L'atur registrat segueix reduint-se en termes interanuals, tot i que cada vegada amb menys força, en bona mesura per les dades desfavorables que es van produir a l'octubre i al novembre del 2017. Amb dades de desembre del 2017, el nombre d'aturats registrats disminueix un 7,9 % interanual, mentre que en el conjunt de l'any el descens mitjà ha estat d'un 11,1 %. Cal dir que l'evolució menys positiva de l'atur (segons les dades registrades) el darrer trimestre de l'any, no es veu confirmada amb les dades d'atur que ofereix l'EPA que, contràriament, accelera la seva reducció el quart trimestre. Pel que fa a les dades d'Espanya, el mes de desembre l'atur registrat va disminuir un 7,8 % interanual, i en mitjana de l'any va caure un 9,3 %.

Evolució de l'atur registrat

Font: oficines de treball de la Generalitat i Servei Públic Estatal d'Ocupació.

5.

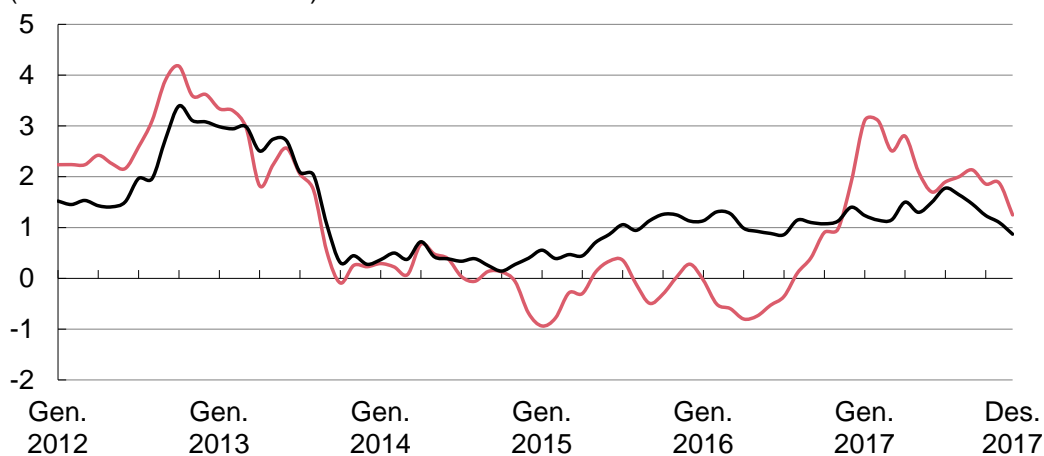
L'evolució dels preus i dels salaris

5.1. L'evolució dels preus

Després de l'escalada de principis d'any, el 2017 tanca amb una inflació molt moderada.

L'any 2017 tanca amb una inflació el mes de desembre de l'1,2 % interanual. Així doncs, després del lleu repunt experimentat a principis d'any, l'últim trimestre confirma la tendència a la baixa iniciada el segon trimestre. La inflació registrada el desembre és la més baixa de l'any. En mitjana anual la inflació és del 2,2 %. Tot i això, l'evolució de preus el 2017 segueix suposant una pèrdua de poder adquisitiu dels ciutadans, ja que els salaris creixen a taxes més baixes.

Evolució de l'IPC i de la inflació subjacent
(% de variació interanual)

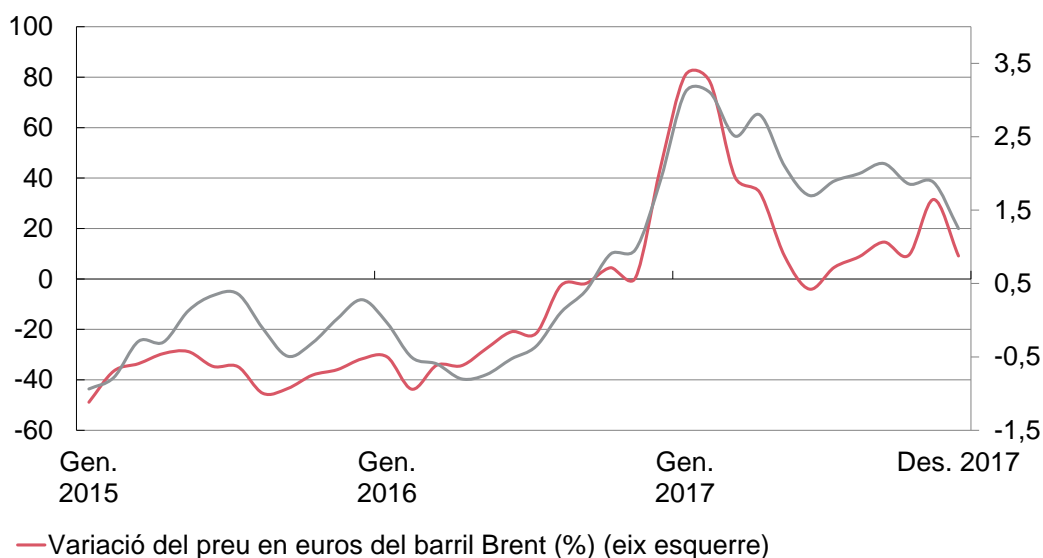
— IPC general — Inflació subjacent

Font: INE.

L'evolució del preu del petroli ha marcat molt de prop la trajectòria recent dels preus. L'acord de l'OPEP i d'altres països productors de controlar la producció de petroli degut a l'excés d'estocs està pressionant els preus a l'alça. La cotització mitjana del petroli el mes de desembre passat va ser de 65 dòlars el barril; en euros, el cost és de

54,9 euros el barril, gràcies a l'apreciació de l'euro enfront del dòlar, però tot i això aquest és el preu més alt des del maig de 2015. Les variacions en termes interanuals estan afectades per l'evolució del preu del petroli durant el 2016, que va començar amb una cotització a mínims (30 \$ el barril) tendint a l'alça a partir de llavors. Per aquesta raó, la variació interanual del preu del petroli a principis del 2017 va ser molt elevada, d'un 79 %, fet que va impactar en l'IPC de manera important. Posteriorment, tot i que el preu del petroli ha continuat augmentat, la repercussió en termes de variació interanual ha estat inferior, amb un increment el mes de desembre del 9 %, per sota de l'augment de l'IPC (1,2 %).

Evolució del preu del petroli i la inflació a Catalunya

Font: Banc d'Espanya.

El 2017, els grups de despesa que més s'han encarit en termes interanuals són els transports i l'habitatge

El grup de despesa que més s'ha encarit el 2017 ha estat el dels transports, que ho ha fet, de mitjana, un 4,7 %. Durant l'any, aquests preus s'han desaccelerat (en sintonia amb la desacceleració interanual del preu del petroli), fins a un 2,7 % el desembre. Tot i això, el transport continua sent el grup de despesa amb la variació més important de preus segons la dada interanual de desembre. Un altre dels grups més inflacionistes durant l'any ha estat el de l'habitatge (3,2%), tot i que el mes de desembre ha tancat amb un creixement més suau (0,8 %). El mes de desembre, els aliments han estat el segon grup més inflacionista (2,1 %), tot que en mitjana anual el creixement ha estat més moderat (1,7 %).

Evolució de l'IPC per grups de despesa (% de variació interanual)

	General	Aliments	Begudes, alcohol i tabac	Vestit	Habitatge	Parament de la llar	Medicina	Transports	Comunicacions	Lleure i cultura	Ensenyament Hotels, cafès i restaurants	Altres	
Catalunya													
Mitjana del 2015	-0,2	1,8	1,1	0,4	-1,5	0,2	0,1	-4,5	-1,8	0,1	1,3	1,0	2,0
Mitjana del 2016	0,1	1,7	0,4	0,7	-3,6	1,0	0,2	-2,0	2,5	-0,6	1,1	1,3	2,0
Mitjana del 2017	2,2	1,7	1,6	0,6	3,2	0,3	1,2	4,7	1,2	1,6	0,9	2,2	1,5
Desembre del 2015	0,3	2,1	1,1	0,5	-1,6	0,6	0,2	-2,7	0,4	0,7	1,1	0,9	2,0
Desembre del 2016	1,9	1,5	1,0	0,9	0,6	0,9	0,2	4,9	3,3	1,6	1,1	1,8	2,3
Octubre del 2017	1,9	3,0	1,6	0,4	1,6	-0,1	1,3	2,9	0,5	1,9	0,6	2,6	1,2
Novembre del 2017	1,9	2,6	1,6	0,4	1,8	-0,4	1,3	4,1	0,6	1,9	0,5	2,0	1,2
Desembre del 2017	1,2	2,1	1,4	0,6	0,8	-0,2	1,7	2,7	0,1	-0,8	0,5	1,7	1,2
Espanya													
Mitjana del 2015	-0,5	1,2	1,4	0,3	-2,1	-0,2	0,1	-4,5	-1,8	-0,4	1,1	0,8	1,6
Mitjana del 2016	-0,2	1,4	0,5	0,6	-4,2	0,2	-0,2	-2,1	2,6	-1,0	0,6	1,1	1,6
Mitjana del 2017	2,0	1,2	1,7	0,5	3,9	-0,4	0,7	4,2	1,3	1,1	0,9	1,9	0,9
Desembre del 2015	0,0	1,8	1,3	0,5	-2,3	0,1	0,5	-2,8	0,5	0,2	0,5	0,9	1,7
Desembre del 2016	1,6	0,8	0,9	0,9	0,8	0,0	-0,1	4,7	3,3	0,5	0,9	1,4	1,9
Octubre del 2017	1,6	2,3	1,8	0,5	2,2	-0,6	0,5	2,2	0,6	1,5	0,8	2,1	0,5
Novembre del 2017	1,7	2,2	1,9	0,4	2,5	-0,5	0,4	3,5	0,6	1,2	0,8	1,8	0,5
Desembre del 2017	1,1	1,7	1,7	0,5	1,3	-0,5	0,4	1,9	0,2	-0,6	0,7	1,9	0,7

Font: elaboració a partir de les dades de l'INE.

Durant el 2017 la inflació subjacent ha continuat moderada (1,3 %), i encara més a finals d'any: 0,9 % al desembre, la més baixa des del juliol de 2016. Entre els grups que formen part de la inflació subjacent, el més inflacionista segons la taxa interanual de desembre ha estat el grup de l'alimentació elaborada, les begudes i el tabac (1,6%). No obstant això, en mitjana de l'any els preus de l'alimentació elaborada han evolucionat (1,1 %) per sota del conjunt de la inflació subjacent, i han estat els preus dels serveis (1,9 %) els que més han pressionat, mentre que els de béns industrials són els que menys ho han fet (0,4%). En els dos casos, la tendència durant l'any ha estat a la baixa, i fins i tot els béns industrials registren una evolució lleugerament negativa segons la variació interanual.

Evolució de l'IPC per grups especials (% de variació interanual)

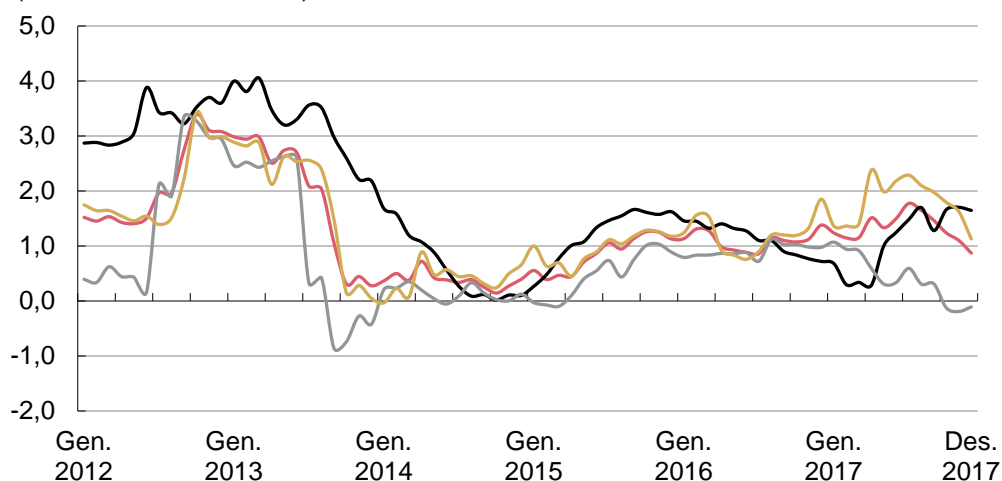
	Índex de preus sense aliments no elaborats ni productes energètics					
	Total	Serveis	Béns industrials sense productes energètics	Alimentació elaborada, begudes i tabac	Alimentació no elaborada	Productes energètics ¹
Catalunya						
Mitjana del 2015	0,9	1,0	0,5	1,2	2,9	-8,8
Mitjana del 2016	1,1	1,2	0,9	1,1	2,4	-8,3
Mitjana del 2017	1,3	1,8	0,4	1,1	2,8	8,0
Desembre del 2015	1,2	1,2	0,9	1,6	2,7	-7,0
Desembre del 2016	1,4	1,9	1,0	0,7	3,0	5,1
Octubre del 2017	1,2	1,8	-1,4	1,7	5,3	4,1
Novembre del 2017	1,1	1,6	0,1	1,7	4,2	6,1
Desembre del 2017	0,9	1,1	-0,1	1,6	2,9	2,9
Espanya						
Mitjana del 2015	0,6	0,7	0,3	0,9	1,8	-9,0
Mitjana del 2016	0,8	1,1	0,5	0,8	2,3	-8,6
Mitjana del 2017	1,1	1,6	0,2	0,7	2,6	8,0
Desembre del 2015	0,9	0,9	0,6	1,4	2,5	-7,5
Desembre del 2016	1,0	1,6	0,6	0,2	2,1	5,3
Octubre del 2017	0,9	1,6	-0,2	1,0	4,9	3,9
Novembre del 2017	0,8	1,5	-0,3	1,2	4,3	5,9
Desembre del 2017	0,8	1,3	-0,3	1,2	2,8	2,6

¹ Inclou els preus de carburants i combustibles i el d'altres productes energètics (electricitat, etc.).

Font: INE.

Evolució de la inflació subjacent i dels seus components a Catalunya

(% de variació interanual)

- Inflació subjacent
- Alimentació elaborada
- Béns industrials sense productes energètics
- Serveis

Font: INE.

Pel que fa als grups especials que no formen part de la inflació subjacent, destaca el creixement dels productes energètics, que en mitjana de l'any han crescut un 8 %, per bé que han tancat el desembre amb un creixement molt més moderat (2,9 %). Els preus de l'alimentació no elaborada també han crescut al desembre un 2,9 %, després d'un any amb molta variabilitat.

S'escurça el diferencial entre la inflació catalana i l'espanyola

La inflació a Espanya s'ha situat en l'1,2 % en mitjana anual i en l'1,1 % interanual el darrer mes de desembre. Aquest comportament és similar al de Catalunya. El diferencial entre ambdós àmbits, que va créixer lleugerament el tercer trimestre, s'ha tornat a reduir a una dècima el mes de desembre i a dues dècimes en el conjunt de l'any. Els grups que destaquen per tenir una evolució de preus més elevada a Catalunya que a Espanya són el de la medicina (1,3 punts de diferència al desembre), el dels transports (0,8 punts) i el de l'epígraf "altres" (0,5 punts). Per contra, els preus del grup d'habitatge creixen més a Espanya (0,5 punts), així com el de les begudes, l'alcohol i el tabac (0,3 punts).

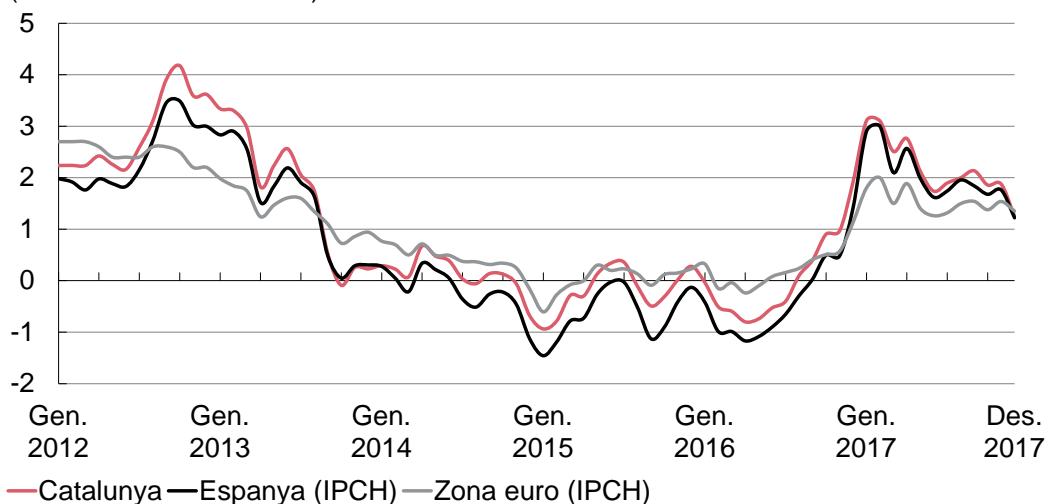
El mes de desembre, la inflació subjacent se situa a Espanya en un 0,8%, una dècima menys que a Catalunya. En el global de l'any 2017, la inflació subjacent es queda en l'1,1 %, dues dècimes per sota de la dada catalana. El grup de l'alimentació elaborada (1,2 % interanual el desembre) i el dels béns industrials sense productes energètics (-0,3 %) han crescut menys que a Catalunya. En canvi, els serveis s'han encarat dues dècimes per sobre de Catalunya (1,3 %). D'altra banda, els altres dos grups especials que no formen part de la inflació subjacent han crescut menys que a Catalunya: l'alimentació no elaborada ho ha fet un 2,8 % interanual, i els productes energètics un 2,6 %, amb uns diferencials amb Catalunya de 0,1 punts i de 0,3 punts, respectivament.

L'evolució de la inflació i de la inflació subjacent a la zona euro es manté estable

A la zona euro la inflació es manté moderada i tanca el desembre a l'1,4%, mentre que la inflació subjacent se situa en un 1,1 %. Per països, destaca el creixement de l'IPC general a Lituània i Estònia (3,8 %), i el Regne Unit (3,0 %). Els països menys inflacionistes han estat Xipre, amb una taxa negativa (-0,4 %) i Irlanda (0,5 %).

Evolució dels preus a Catalunya, Espanya i la zona euro

(% de variació interanual)

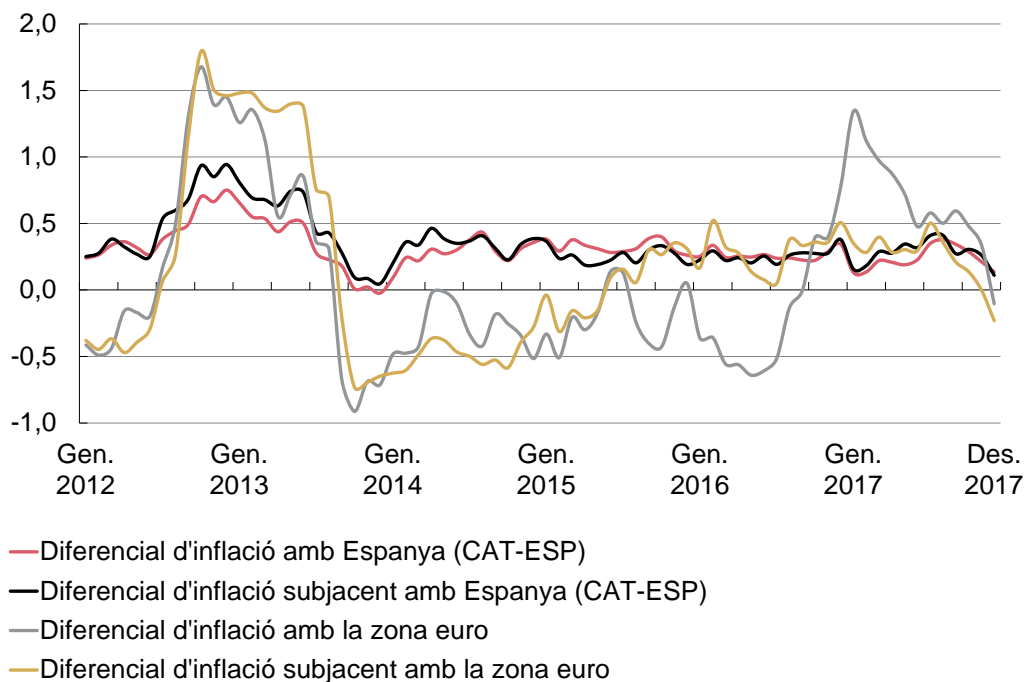

Font: INE i Eurostat.

Es redueix el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro

A principis del 2017 el diferencial d'inflació entre Catalunya i la zona euro va experimentar un repunt important, i es va situar en 1,3 punts el mes de gener. A mesura que va anar avançant l'any, aquest diferencial es va anar reduint. En el darrer mes de desembre, la inflació de la zona euro va ser superior a la de Catalunya, de manera que el diferencial ja va ser negatiu (-0,1 punts). Aquest comportament està relacionat en

Evolució dels diferencials d'inflació de Catalunya amb Espanya i amb la zona euro (punts percentuals)

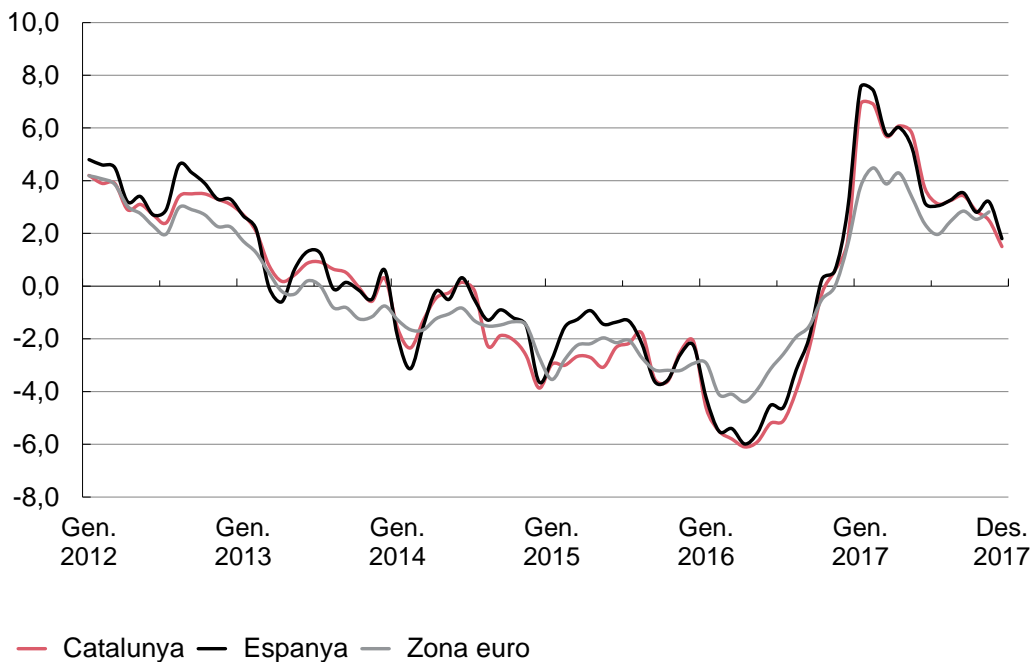
Font: INE.

bona part al fet que a Catalunya els productes energètics tenen un pes superior en la cistella de consum, de manera que les fluctuacions del preu del barril de petroli incideixen de forma més pronunciada, tant en positiu com en negatiu, i això explica els canvis en els diferencials de preus respecte a la UE. Pel que fa a la inflació subjacent (que no es veu directament afectada pel preu del petroli), el diferencial entre Catalunya i la zona euro ha estat positiu i s'ha mantingut relativament estable fins al desembre, en què la inflació subjacent de la UEM va ser superior a la catalana en 0,2 punts.

Després d'un creixement elevat a principis del 2017, els preus industrials de sortida de fàbrica s'han anat moderant, fins a un 1,5 % el desembre.

Després d'haver assolit creixements molt elevats els mesos de gener i febrer de 2017 (6,9 %), els preus industrials de sortida de fàbrica (IPRI) s'han anat desaccelerant en línia amb l'evolució del preu del petroli. El mes de desembre l'augment de l'IPRI se situa en l'1,5 %, un punt percentual inferior a l'increment registrat el novembre, i el més baix des del mes de novembre de 2016. Els béns intermedis són els que mostren un increment més elevat (3,3 % interanual al desembre). En la resta d'agrupacions s'observen augments més modestos: de l'1,2 % en l'energia, de l'1,1 % en els béns d'equipament i del 0,7 % en els béns de consum. Per la seva banda, els preus industrials a Espanya han crescut

Evolució de l'índex de preus industrials
(% de variació interanual)

Font: INE i Eurostat.

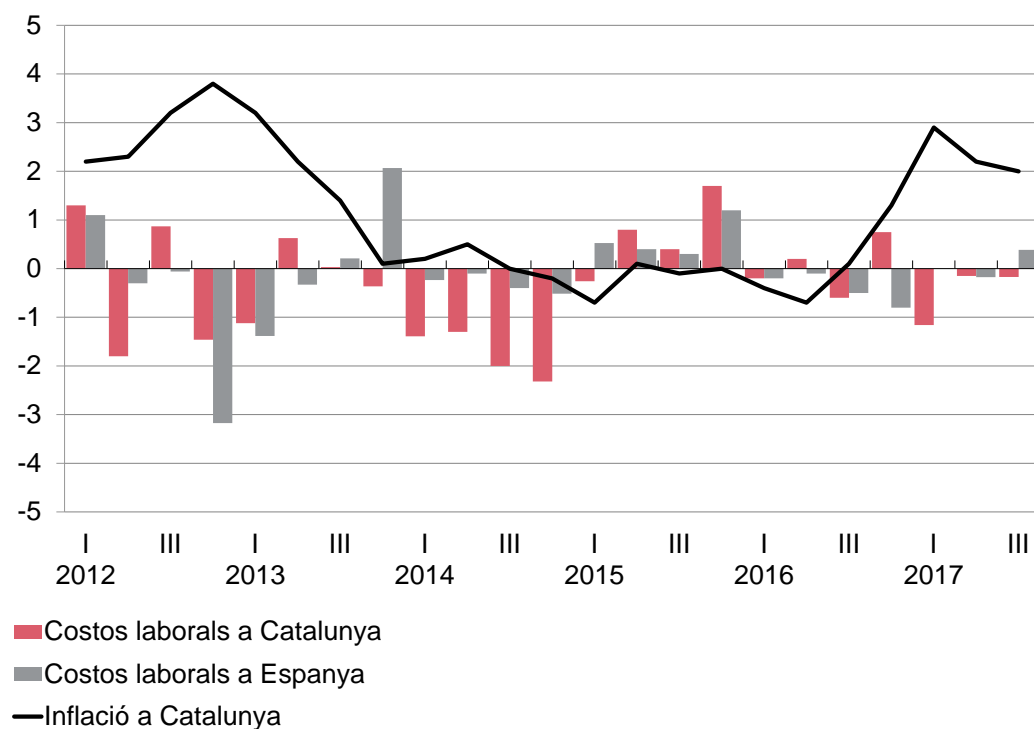
(1,8 % interanual) tres dècimes més que a Catalunya. El creixement del preu de l'energia ha estat el mateix que a Catalunya, mentre que els béns intermedis també han estat els que han crescut més: un 3,3 % (6 dècimes més que a Catalunya).

5.2. L'evolució dels salaris i dels costos laborals

El cost laboral cau un 0,2% interanual el tercer trimestre del 2017

Segons l'enquesta trimestral del cost laboral, el cost laboral per treballador i mes va caure en termes interanuals un 0,2 % el tercer trimestre de 2017, en línia amb la pauta de contenció dels trimestres anteriors. Així, s'encadenen cinc trimestres en què la inflació és superior a l'evolució del cost laboral, amb els consegüents efectes negatius sobre el poder adquisitiu dels salaris. L'evolució dels costos del conjunt de l'Estat és força propera a la de Catalunya, amb un avenç del 0,4 % el tercer trimestre.

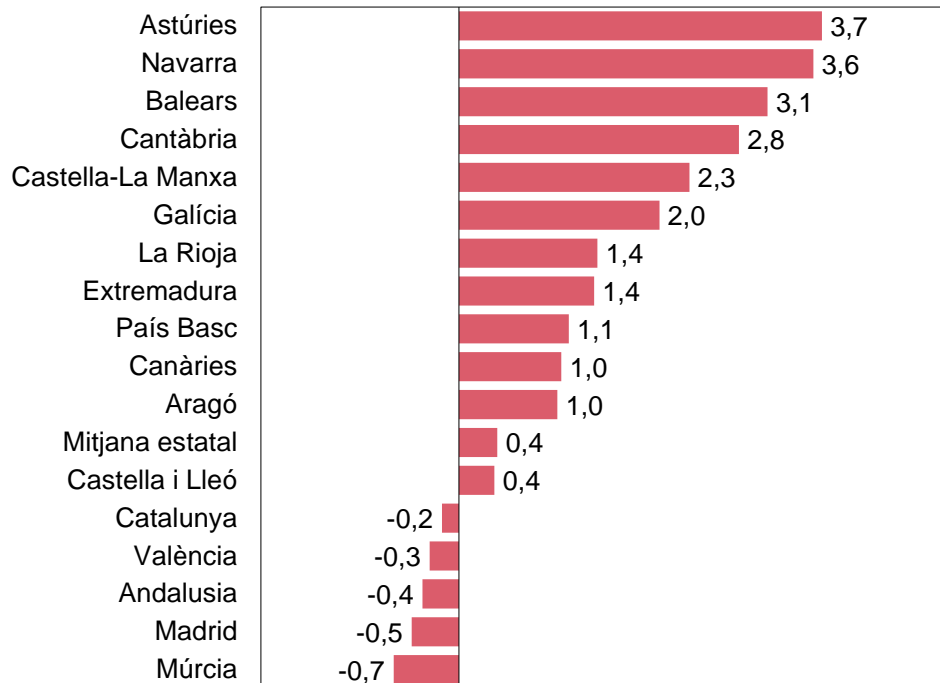
Costos laborals per treballador i mes a Catalunya i al conjunt de l'Estat (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

L'anàlisi regional de l'evolució dels costos laborals durant el tercer trimestre del 2017 mostra comportaments diferenciats amb un ventall que va d'un retrocés dels costos del 0,7 % a Múrcia i del 0,5 % a Madrid a creixements del 3,7 % a Astúries i del 3,6% a Navarra.

Cost laboral per treballador i mes a les comunitats autònomes.
Tercer trimestre del 2017 (% de variació interanual)

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

En el conjunt dels tres primers trimestres del 2017 els costos laborals a Catalunya van caure un 0,5 % interanual, mentre l'evolució de la taxa mitjana estatal mostra un comportament més estable, amb un augment del 0,1 %. Pel que fa a l'evolució dels diversos components dels costos laborals, la part del cost salarial presenta una disminució a Catalunya del 0,4 %. Aquesta variació és el resultat d'una variació nul·la del cost salarial ordinari i d'una disminució del 2,9 % del cost salarial extraordinari, que comprèn les pagues extraordinàries així com els endarreriments. En aquest sentit, cal destacar que són els treballadors a temps parcial els qui registren un retrocés del cost salarial més destacat (de l'1 %). A Espanya el cost salarial es manté en el nivell del mateix període l'any anterior, amb un augment del 0,1 % de la part del cost salarial ordinari i un retrocés del 0,9 % del cost salarial extraordinari.

Durant els tres primers trimestres de 2017, l'evolució dels costos laborals no salarials (que inclouen les cotitzacions a la Seguretat Social i altres percepcions no salarials) indica una caiguda del 0,7 % a Catalunya i un lleuger increment del 0,2 % a Espanya.

Costos salarials i laborals

Mitjana fins al tercer trimestre (% de variació interanual)

	Cost per treballador i mes		Cost per hora de treball efectiva	
	2016	2017	2016	2017
Catalunya				
Cost laboral total	-0,2	-0,5	-0,6	-0,9
Cost salarial	-0,1	-0,4	-0,6	-0,7
Cost salarial ordinari	-0,3	0,0	-0,6	-0,5
Cost salarial extraordinari	0,7	-2,9	-0,9	-2,4
Cost laboral no salarial	-0,2	-0,7	-0,6	-1,3
Hores pactades	-0,3	0,2		
Hores efectives de treball	0,3	0,5		
Espanya				
Cost laboral total	-0,3	0,1	-0,3	-0,3
Cost salarial	-0,1	0,0	-0,1	-0,3
Cost salarial ordinari	-0,2	0,1	-0,2	-0,3
Cost salarial extraordinari	0,8	-0,9	0,0	-0,4
Cost laboral no salarial	-0,8	0,2	-0,8	-0,3
Hores pactades	-0,2	0,1		
Hores efectives de treball	0,1	0,4		

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

Costos laborals i costos salarials ordinaris per sectors productius

Mitjana fins al tercer trimestre (% de variació interanual)

	Catalunya		Espanya	
	2016	2017	2016	2017
Costos laborals per treballador i mes				
Total	-0,2	-0,5	-0,3	0,1
Indústria	-0,4	0,0	0,3	0,5
Construcció	1,7	-0,3	-1,8	-0,8
Serveis	-0,1	-0,5	-0,2	0,0
Costos salarials ordinaris per treballador i mes				
Total	-0,3	0,0	-0,2	0,1
Indústria	0,0	0,5	0,2	0,4
Construcció	1,9	0,0	-1,4	-0,2
Serveis	-0,4	-0,1	-0,1	0,1

Font: Enquesta trimestral del cost laboral (INE).

La pauta de moderació en els costos laborals s'estén a tots els sectors productius. A Catalunya els costos dels serveis i la construcció baixen un 0,5 % i un 0,3 % respectivament, mentre que els costos de la indústria es mantenen. Al conjunt de l'Estat també es pot apreciar una

moderació en tots els sectors productius. Els costos laborals es mantenen als serveis, disminueixen un 0,8 % a la construcció i augmenten lleugerament a la indústria, un 0,5%. Per la seva banda, l'evolució seguida pels costos salarials ordinaris per treballador i mes és molt semblant a la dels costos laborals per treballador i mes.

L'augment salarial pactat el 2017 és de l'1,42 %, per sobre del registrat el 2016 (1,10 %)

Els convenis col·lectius que s'han registrat fins al desembre del 2017 presenten un increment de les tarifes salarials de l'1,42 %, un augment que és superior al que es va pactar en el mateix període de l'any 2016 (de l'1,10 %). Cal dir però que les dades del 2017 encara no incorporen les revisions derivades de les clàusules de garantia salarial, si bé aquestes clàusules tenen una incidència poc significativa des del 2012. Aquest avenç de les tarifes salarials es concentra als convenis pactats en l'àmbit sectorial on els increments pactats són de l'1,46 %, cinc dècimes per sobre dels pactats en l'àmbit d'empresa.

6.

Àmbits monetari, financer i borsari

El BCE continua amb els tipus baixos però inicia la reducció de la quantitat d'actius que compra cada mes

El Consell de Govern del BCE en la darrera reunió del 25 de gener va decidir mantenir els tipus d'interès de referència sense modificacions des de la darrera baixada del passat mes març de 2016: 0,00 % per a les operacions principals de finançament; 0,25 % per a la facilitat marginal de crèdit, i -0,40 % per a la facilitat de dipòsit. L'expectativa és que els tipus d'interès romanguin a nivells molt baixos possiblement fins entrat el 2019 en funció de l'evolució de les dades d'inflació. L'apreciació de l'euro sobre el dòlar, que s'ha incrementat en les darreres setmanes, és un nou escull per l'alça dels preus i l'assoliment dels objectius del BCE, tot i que els bons resultats de l'economia de la zona euro aporten expectatives en sentit contrari. Pel que fa a les operacions de compra d'actius, a partir del mes de gener d'enguany el volum s'ha reduït de 60.000 milions d'euros a 30.000 milions, tal i com va acordar el Consell de Govern del BCE el passat mes d'octubre amb la intenció que es mantinguin fins al proper mes d'octubre, a menys que l'evolució dels preus no obligui a modificar aquest calendari.

D'altra banda, la reunió de la Reserva Federal dels Estats Units en el mes de gener d'enguany ha estat la darrera que presidirà l'actual Presidenta Janet Yellen que serà substituïda per Jerome Powell. En aquesta reunió s'han mantingut els tipus d'interès que ja es va modificar a l'alça en la reunió del passat 13 de desembre. La decisió d'aquell moment va situar els tipus al nou rang de l'1,25 – 1,50 % seguint així amb la política de normalització monetària. L'economia americana avança a un bon ritme i la fortalesa del mercat de treball va contribuir a la presa d'aquesta decisió. Malgrat això, la pressió salarial segueix sent modesta i la inflació es manté per sota de l'objectiu. Les expectatives per al 2018 són de tres noves pujades de tipus, però tot dependrà de la fortalesa de l'economia i sobretot del nivell de preus.

Augmenta l'estoc de finançament de l'economia espanyola amb una desacceleració de la caiguda del finançament a empreses i llars i un augment al sector públic

L'estoc de finançament de l'economia espanyola a empreses i llars ha frenat el seu descens el darrer any 2017, fins a un -0,4 % el passat mes de novembre. Tot i aquesta millora, aquestes taxa continua negativa, mentre que al conjunt de la zona euro l'estoc de finançament augmenta. Per sectors institucionals la situació és diversa. En el cas de les empreses l'estoc de crèdit a finals de novembre s'ha estabilitzat al mateix nivell que l'any anterior; per instruments s'observa un alentiment en la reducció del crèdit bancari, un notable augment del finançament amb valors (diferents d'accions) i un retrocés del finançament exterior. En el cas de les llars, l'evolució global de l'estoc de finançament encara és negativa, amb una desacceleració del retrocés en el cas del finançament per habitatge i un augment en la resta d'usos. Pel que fa al finançament a les administracions públiques, les dades mostren un nou increment el 2017.

Finançament als sectors no financers de l'economia espanyola.

(% de variació anual)

	Societats no financeres	Llars i ISFLASL	Sector privat (Societats no financeres i llars)	Administracions públiques	Total
2014	-3,7	-3,6	-3,7	6,4	-0,1
2015	-0,4	-2,1	-1,2	3,1	0,5
2016	-0,4	-1,3	-0,8	3,1	0,7
2017 ¹	0,0	-0,9	-0,4	3,8	1,3

¹ Dada referida al mes de novembre.

Font: Banc d'Espanya.

El flux de nou crèdit de les entitats de crèdit i EFC concedit a les pimes creix més que l'any passat i també millora l'adreçat a les llars.

Segons dades del Banc d'Espanya relatives al conjunt de l'economia estatal, el nou crèdit concedit per les entitats de crèdit i les entitats financeres de crèdit (EFC) per operacions de menys d'1 milió d'euros (assimilat al concedit a les pimes) va augmentar un 8,1 % en termes interanuals durant el període de gener a novembre de 2017 (4,8 punts percentuals més del que ho va fer l'any anterior). Pel que fa als nous crèdits de més d'un milió d'euros (que s'assimila al concedit a les empreses grans), el volum concedit ha crescut un 1,0 % (que contrasta amb la caiguda del 33,1 % de l'any passat); en qualsevol cas cal tenir en compte que les empreses que utilitzen aquest segment de crèdit, poden tenir accés en molts casos a altres fonts de finançament. En el cas de les llars, la concessió de crèdit per habitatge ha crescut un 1,7 %

interanual també de gener a novembre, mentre que el crèdit al consum ha augmentat un 15,8 %, registres en tots casos inferiors als obtinguts l'any passat (7,7 % i 29,9% respectivament).

Segons l'Enquesta sobre Préstecs Bancaris de gener del 2018 que publica el Banc Central Europeu i que informa sobre l'evolució de les condicions de l'oferta i la demanda de crèdit, els criteris d'aprovació de préstec a les llars es van relaxar el quart trimestre del 2017 tant a l'Estat espanyol com a la zona euro. Pel que fa a les empreses, els criteris de concessió van mantenir-se estables en totes dues zones. La demanda de crèdit de les llars va créixer a les dues àrees i la d'empreses va romandre estable a l'Estat i va augmentar a la zona euro.

Pel que fa a l'accés als mercats minoristes, tant les entitats espanyoles com les de la UEM perceben una millora de les condicions. Les mesures reguladores i supervidores han fet incrementar tant els nivells de capital com els actius ponderats per risc. A l'Estat espanyol, això no hauria impactat ni en les condicions de finançament ni en els criteris de concessió ni en els marges aplicats. En el cas de les entitats de la UEM, les noves mesures haurien propiciat un relaxament de les condicions de finançament i un reduït impacte sobre els criteris de concessió i de marges aplicats.

L'estoc de crèdit de les entitats de dipòsit creix a Catalunya per primera vegada des del desembre del 2010

L'estoc del crèdit adreçat a Catalunya que roman als balanços de les entitats de dipòsit augmenta en termes interanuals per primera vegada des del desembre del 2010. Això mostra que els fluxos d'amortització són ja inferiors als fluxos de crèdits nous concedits. A finals de setembre del 2017, l'estoc de crèdit concedit per les entitats de dipòsit és un 0,1 % superior al d'un any enrere: un 1,2 % superior en el cas del crèdit privat i un 17,8 % inferior en el cas del crèdit a les administracions públiques, que segueix caient tot i que amb menor intensitat. Al conjunt de l'Estat, l'estoc de crèdit concedit per les entitats de dipòsit continua disminuint (un 3,1 %) però la reducció s'alenteix. A finals del tercer trimestre del 2017 l'estoc de crèdit al sector privat cau un 2,4 % i el del públic un 12,1 %. Les dades més recents del crèdit viu a Espanya (que abasten fins al mes de novembre) mostren que continua el despallanquejament net, tant de les llars com de les administracions públiques (-1,9 % i -10,6 % en taxes interanuals, respectivament).

Evolució de l'estoc de crèdit de les entitats de dipòsit

(% de variació interanual)

	Catalunya			Espanya		
	Crèdit Total	Crèdit Privat	Crèdit a les AP	Crèdit Total	Crèdit Privat	Crèdit a les AP
2013	-6,3	-5,3	-21,6	-10,1	-9,5	-20,9
2014	-6,4	-7,6	15,6	-3,1	-4,6	23,6
2015	-4,7	-4,3	-10,8	-4,4	-4,0	-9,5
2016	-	-	-16,4	-4,0	-4,1	-2,1
1r trimestre 2017	-5,5	-4,5	-20,3	-2,7	-2,4	-7,7
2r trimestre 2017	-1,6	-0,3	-21,3	-3,7	-3,0	-12,6
3r trimestre 2017	0,1	1,2	-17,8	-3,1	-2,4	-12,1

Font: Banc d'Espanya

Nota: Durant el 2016 es va produir una davallada molt pronunciada en les dades de l'estoc de crèdit a Catalunya que no sembla tenir un fonament econòmic i que podria venir derivada de la distribució del crèdit entre el sector financer i no financer. A partir del 2017 aquest efecte queda absorbit i les variacions són més acords amb la realitat econòmica,

S'alenteix el retrocés del crèdit viu per a activitats productives i es modera la desacceleració en les persones físiques

L'evolució del crèdit viu a escala estatal que hi ha als balanços de les entitats de crèdit i les EFC permet observar amb més detall com ha afectat la desacceleració de l'estoc total d'aquestes crèdits. Així, es pot comprovar que el menor retrocés de l'estoc de crèdit el 2017 es concentra especialment en les activitats productives. A finals del tercer trimestre de 2017 la reducció interanual dels crèdit per activitats productives és d'un 2,8 % (cal tenir en compte que a finals del 2017 la reducció era del 6,1 %). La construcció continua experimentant la variació negativa més elevada i a més aquesta tendència s'ha incrementat el 2017. La promoció immobiliària manté descensos importants, si bé en aquest cas s'han moderat. Els serveis han vist també un alentiment important de la reducció de l'estoc de crèdit, mentre que la indústria és l'únic sector que incrementa el 2017 el crèdit viu, deixant enrere retrocessos importants els darrers anys.

Pel que fa al crèdit a les persones físiques, l'estoc de crèdit concedit pel conjunt de les entitats de crèdit i EFC a escala estatal a finals del tercer trimestre és en termes interanual un 1,3 % inferior. La part del crèdit viu per a l'adquisició i rehabilitació d'habitatge millora una dècima percentual respecte el trimestre anterior fins al 2,7 % mentre que la part del crèdit viu destinat a la compra de béns de consum durador continua augmentant (un 16,3 %).

Evolució de l'estoc de crèdit privat¹ per finalitats
(dades de l'economia espanyola, % de variació interanual)

	Activitats productives					Persones físiques		
	Total	Indústria ²	Serveis ³	Construcció	Promoció Immobiliària	Total	Habitatge ⁴	Béns de consum durador
2013	-13,3	-11,9	-7,9	-21,1	-21,1	-5,4	-4,5	-21,3
2014	-6,3	-2,8	-1,2	-17,3	-15,0	-3,5	-4,1	12,0
2015	-4,4	-1,6	-2,2	-11,7	-10,1	-3,9	-4,8	11,9
2016	-6,1	-2,4	-5,7	-9,2	-10,6	-1,6	-3,0	11,7
1r trimestre del 2017	-2,9	-1,5	-1,0	-9,0	-7,8	-1,5	-2,8	13,6
2r trimestre del 2017	-3,6	0,8	-3,1	-13,4	-6,7	-1,4	-2,8	10,1
3r trimestre del 2017	-2,8	2,2	-1,1	-14,0	-8,8	-1,3	-2,7	16,3

¹ Estoc de crèdit concedit per les entitats financeres de crèdit i establiments financers de crèdit.

² Sense construcció.

³ Sense promoció immobiliària.

⁴ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya

La morositat decreix lentament

La taxa de morositat del crèdit concedit per les entitats de crèdit i per les EFC al sector privat de l'economia espanyola ha continuat baixant el 2017 i a finals del tercer trimestre se situa en un 8,3 %, 8 dècimes menys que a finals del 2016. La taxa de morositat de les activitats productives ha baixat dos punts, si bé es manté encara a cotes elevades, d'un 11,1 %. La construcció és la que té la taxa més alta, del 24 %, tot i

Taxa de morositat per finalitats del crèdit a altres sectors residents

(dades de l'economia espanyola, %)

	Activitats productives						Persones físiques			
	Total	Acti- vitats		Serveis ²	Construcció	Promoció Immobiliària	Total	Habitatge ³	Béns de consum durador	
		Total agràries	Indústria ¹							
2013	13,6	20,3	13,6	13,1	11,7	34,3	38,0	6,9	6,0	6,8
2014	12,5	18,5	12,3	12,8	10,9	32,6	36,2	6,8	5,9	5,7
2015	10,1	14,6	10,1	10,9	8,9	30,0	27,5	5,6	4,9	4,2
2016	9,1	13,1	9,1	8,9	8,0	29,1	25,5	5,5	4,7	3,3
1r trimestre del 2017	8,8	12,4	8,9	8,7	7,7	27,2	24,1	5,5	4,8	3,3
2r trimestre del 2017	8,4	11,6	8,2	8,6	7,3	27,6	21,5	5,4	4,7	2,8
3r trimestre del 2017	8,3	11,1	8,0	8,9	7,4	24,0	20,3	5,5	4,7	3,5

¹ Sense construcció.

² Sense promoció immobiliària.

³ Adquisició i rehabilitació d'habitatge.

Font: Banc d'Espanya

haver-la reduït més de cinc punts el darrer any. Pel que fa a les persones físiques, la taxa de morositat se situa en un 5,5 %, molt estable des de finals del 2015.

L'estalvi privat s'orienta cap a dipòsits a la vista i d'estalvi, i cap als fons d'inversió, a costa dels dipòsits a termini

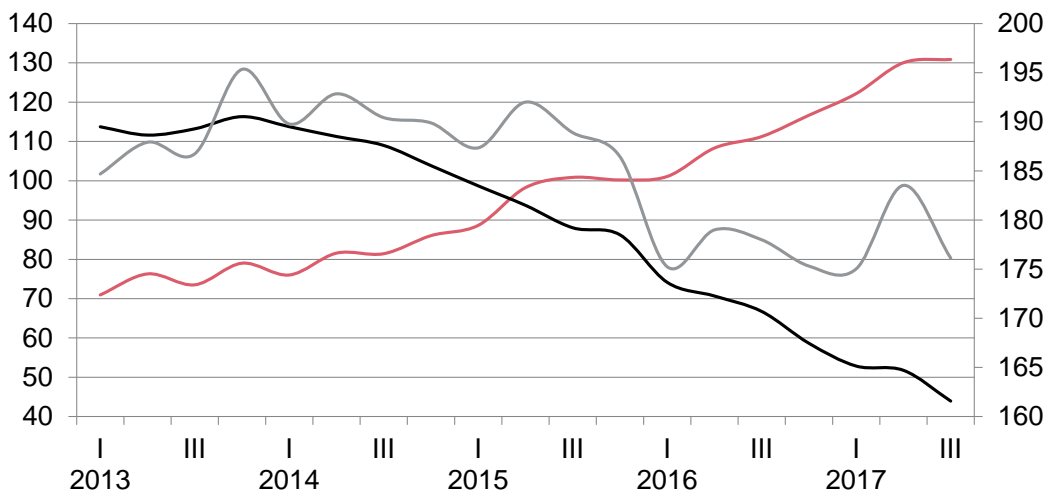
A finals del tercer trimestre del 2017, el volum de dipòsits bancaris de Catalunya en els balanços de les entitats de dipòsit es manté estable en relació amb un any enrere; amb una disminució de l'1 % en el cas del sector privat resident i un augment del 27,3 % en el de les administracions públiques. Al conjunt estatal l'evolució dels dipòsits és més elevada: el total de dipòsits augmenta un 2,6 %, sobretot perquè els del sector privat creixen un 2,3 %, mentre que l'augment del de les administracions públiques és d'un 9,6 %.

El fet que els tipus d'interès continuïn en mínims històrics (sense que s'esperin canvis a curt termini) penalitza la rendibilitat de l'estalvi. Això està facilitant l'augment dels fons d'inversió com alternativa als dipòsits bancaris, perquè són més rendibles però també tenen més marge de risc. Dins dels dipòsits bancaris també es produeixen canvis en la seva composició, que estan premiant opcions o més líquides, com els dipòsits a la vista, o bé amb més rendibilitat, com els dipòsits d'estalvi, mentre que els dipòsits a termini perden protagonisme.

Tant les dades de Catalunya com de l'Estat mostren aquesta preferència dels dipòsits¹ a la vista i els d'estalvi, enfront dels dipòsits a termini. Així, mentre que aquests darrers retrocedeixen (un 34,2 % a Catalunya i un 26,4 % a l'Estat), la suma de l'estoc dels dos primers augmenta notablement: un 17,6 % a Catalunya i un 15,7 % al conjunt estatal, en el tercer trimestre del 2017.

¹ El Banc d'Espanya ha canviat la forma de presentar les estadístiques referents als dipòsits a la vista i als dipòsits d'estalvi, que abans publicava de forma desagregada i ara ho fa de forma agregada.

Evolució dels dipòsits a Catalunya (milers de milions d'euros)

— Vista i Estalvi (eix esquerre) — Termini (eix esquerre) — Totals (eix dret)

Font: Banc d'Espanya

Pel que fa als fons d'inversió mobiliaris, l'evolució ha anat a l'alça, amb un increment el 2017 de l'11,7 % del patrimoni (262.847 milions d'euros) gestionat per les gestores estatals. Al seu torn, les SICAV, que gestionen un patrimoni força inferior (32.058 milions d'euros), l'han reduït un 2,2 % el 2017, en ambdós casos segons la informació publicada per l'Asociación de Instituciones de Inversión Colectiva y Fondos de Pensiones (INVERCO). El nombre de partícips dels fons d'inversió ha augmentat un 24,9 % i els de les SICAV ha caigut un 10,3%.

Patrimoni i partícips/accionistes dels FIM i de les SICAV a 31/12/2017

	Patrimoni (Milions d'euros)	Variació interanual (%)	Partícips / Accionistes	Variació interanual (%)
FIM	262.847,0	11,7	10.338.156,0	24,9
SICAV	32.058,0	-2,2	433.565,0	-10,3

Font: INVERCO

De la mateixa manera que s'han produït canvis en els diversos tipus de dipòsits bancaris, això també ha succeït entre els fons d'inversió. Hi ha fons que han perdut patrimoni com ara els que inverteixen en liquiditat, és a dir els fons monetaris (-26,0 %), mentre que els fons globals són la categoria que registra l'increment més gran (69,9 %), els fons que incorporen diferents percentatges de renda variable també han anat en augment: els fons de renda fixa mixta han augmentat el patrimoni en un 21,0 %, els de renda variable mixta en un 29,6 % i els de renda variable nacional en un 30,2 %. Així, els estalviadors i

inversors es retiren dels actius monetaris i dels fons garantits, a l'igual que ho fan dels dipòsits a termini, cap a productes amb rendibilitat, que també impliquen més risc.

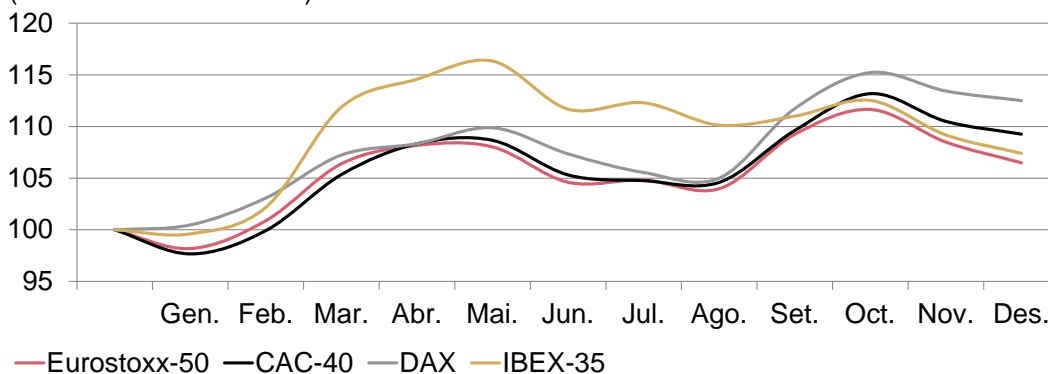
Les borses tanquen l'any amb guanys considerables

Les borses han tingut un any força positiu caracteritzat pels guanys generalitzats en un entorn de molt baixa volatilitat. La millora de les expectatives sobre les condicions macroeconòmiques mundials, dels beneficis empresarials, així com l'altíssima liquiditat proporcionada sobretot per les polítiques de compra d'actius dels bancs centrals, han fet millorar tots els índexs. En efecte, els mercats de valors s'han vist poc alterats el 2017 per fets que podrien haver incidit en contra com l'inici de la normalització monetària als Estats Units i la fortalesa de l'euro a Europa. Així, l'Eurostoxx-50, que és l'índex de referència de la zona euro i que conté les seves 50 empreses més grans per capitalització borsària, ha tancat el 2017 amb un guany del 6,5 %, el CAC-40 francès del 9,3 % i el DAX alemany del 12,5 %. El FTSE-MIB italià, que ha vist una forta recuperació del preu dels seus bancs després de diversos episodis de reestructuracions i recapitalitzacions, ha experimentat uns guanys del 13,6 % i el FTSE-100 britànic, marcat per les negociacions del *Brexit*, del 7,6 %.

L'IBEX-35 va experimentar fins a finals de maig de l'any passat una forta revalorització (un 16,3 %), però la resta de l'any la tendència ha estat negativa sobretot per la tensió política en el darrer tram de l'any. Això l'ha portat a desacoblar-se de la resta d'índexs europeus sobretot entre els mesos d'agost a novembre, patint pèrdues importants durant aquests mesos. Amb tot, en conjunt de l'any, els selectiu espanyol ha guanyat un 7,40 %.

Evolució dels índexs europeus el 2017

(Base 31/12/2016 = 100)

Font: Bloomberg

Als Estats Units tots els índexs han anat a l'alça marcant màxims històrics impulsats per les fortes revaloritzacions de les grans empreses del sector tecnològic. Així, l'índex Dow Jones, que reflecteix el comportament de les 30 empreses industrials més representatives dels Estats Units va obtenir uns guanys al tancament de l'any del 25,1 %, l'S&P-500, que inclou 500 de les empreses més grans de la borsa de Nova York per capitalització borsària, els va obtenir del 19,4 % i el Nasdaq Composite, índex representatiu del sector tecnològic, del 28,2%.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris internacionals

(Dades de rendibilitat anuals acumulades fins al final de cada període)

		2017				Gener del 2018
		1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	
Euro Stoxx 50	Zona euro	6,4	4,6	9,2	6,5	3,0
CAC 40	França	5,4	5,3	9,6	9,3	3,2
Dax Xetra 30	Alemanya	7,2	7,4	11,7	12,5	2,1
FTSE 100	Regne Unit	2,5	2,4	3,2	7,6	-2,0
FTSE MIB 40	Itàlia	6,5	7,0	18,0	13,6	7,6
IBEX 35	Espanya	11,9	11,7	11,0	7,4	4,1
Dow Jones Ind. Avg.	EUA	4,6	8,0	13,4	25,1	5,8
S&P-500	EUA	5,5	8,2	12,5	19,4	5,6
Nasdaq Comp.	EUA	9,8	14,1	20,7	28,2	7,4
Nikkei 225	Japó	-1,1	4,8	6,5	19,1	1,5

Font: Bloomberg

El mes de gener d'enguany ha estat un mes molt positiu pels mercats de renda variable que han experimentat guanys generalitzats.

L'evolució positiva s'ha vist frenada la darrera setmana pel repunt dels rendiments dels bons a llarg i per la possibilitat de reactivació d'una guerra de divises que han portat els inversors a realitzar beneficis.

L'IBEX-35 ha guanyat un 4,1 % de la mà sobretot del sector financer, en el que representa el millor mes de gener des del 2011. Els índexs europeus també han tancat amb guanys, l'Eurostoxx-50 ha millorat un 3,0 % també impulsat pel sector financer europeu i en menor mesura pel de béns de consum. El FTSE-100 britànic és dels pocs índexs que ha tancat amb pèrdues per l'apreciació de la lliura en front del dòlar. El DAX alemany ha guanyat un 2,1 %, el CAC-40 francès un 3,2 % i, finalment, el FTSE-MIB 40 italià ha pujat un 7,6 %.

Els diferents índex de les borses espanyoles acaben l'any amb guanys importants

Tots els índexs de les borses espanyoles van tancar l'any amb guanys. L'índex principal de la Borsa de Barcelona, el Barcelona Global 100 va obtenir una revalorització del 7,3 %, tres dècimes percentuals menys

que l'Índex General de la Borsa de Madrid. La pujada de l'Índex General de la Borsa de València va ser del 6,6 % mentre que l'índex Bilbao 2000 va ser el que obtenir un resultat, d'un 5,9%, més moderat.

Rendibilitats dels principals índexs borsaris espanyols

(Dades de rendibilitat anuals acumulades fins al final de cada període)

	Valor a	2017				Gener del 2018
	31.01.2018	1r trimestre	2n trimestre	3r trimestre	4t trimestre	
IBEX-35	10.451,5	11,9	11,7	11,0	7,4	4,1
Barcelona Global 100	852,3	12,7	11,0	10,5	7,3	5,0
Bilbao 2000	1.636,0	11,0	10,5	8,6	5,9	3,7
IGBM (Madrid)	1.058,4	11,8	11,5	11,1	7,6	4,3
IGBV (València)	1.334,2	11,3	9,6	8,7	6,6	4,2
BCN MID 50	23.937,2	11,5	14,5	9,9	16,0	4,3
FTSE Latibex All Share	2.167,4	10,0	-0,7	11,7	9,0	9,8

Font: Bloomberg

Pel que fa al BCN Mid 50 i el FTSE Latibex All Share, els resultats han estat més positius que la resta d'índexs. El primer és l'índex representatiu del segment mitjà del mercat de valors espanyol mentre que el segon és l'índex del mercat borsari de valors llatinoamericans. A causa de la seva diferent composició, que comporta uns nivells més elevats de risc, la volatilitat intraanual va ser més elevada que la dels altres índexs i les revaloritzacions també. El BCN Mid-50 va acabar l'any amb un increment del 16,0 %, i el FTSE Latibex All Share del 9,0%.

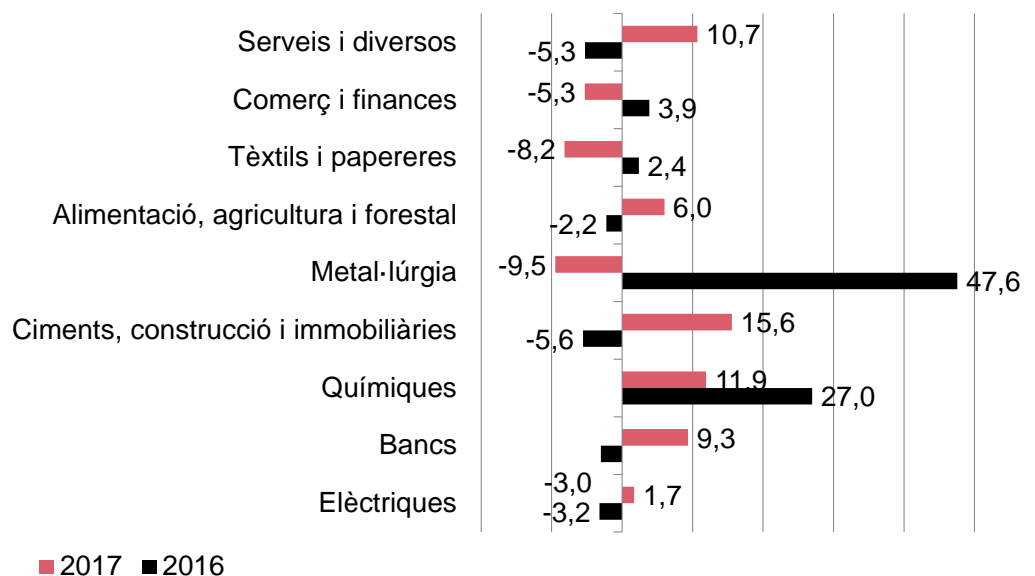
El 2018 també ha començat bé pels índexs de la borsa espanyola on destaca el Barcelona Global 100 amb una revalorització del 5,0 % i el FTSE Latibex All Share amb un guany anual del 9,8 %.

Els valors sectorials que més creixen a la Borsa de Barcelona són els de construcció, químiques i serveis diversos

El 2017 ha estat un any de rotació de resultats dels valors sectorial dins de la Borsa de Barcelona. De forma general els valors sectorials que l'any passat van tancar amb rendibilitats negatives, aquest any ho han fet amb rendibilitats positives, i a la inversa. L'únic que no compleix la regla és el sector químic que ha obtingut el 2017 una bona rendibilitat, de l'11,9 %, com també ho va fer l'any anterior, si bé amb més intensitat (27 %). Entre tots els índexs sectorials de la Borsa de Barcelona, n'hi ha tres que han obtingut rendiments negatius: la metal·lúrgia (-9,5 %), el de tèxtil i papereres (-8,2 %) i el de comerç i finances (-5,3 %). Entre els que obtenen beneficis, destaca especialment el sector de ciments i construcció (15,6 %), el sector químic (11,9 %) i el de serveis diversos (10,7 %).

Rendibilitat dels índexs sectorials de la Borsa de Barcelona

(%)

Nota: Base índex 2017: 1 de gener 2017=100

Base índex 2016: 1 de gener 2016=100

Font: Borsa de Barcelona

La negociació d'accions a la Borsa de Barcelona fa augmentar la quota de mercat a Espanya fins al 25,9%

El volum de contractació de la Borsa de Barcelona durant el 2017 ha estat de 169.730,8 milions d'euros, un 14,4 % més que el 2016 gràcies al major volum de contractació d'accions al mercat continu.

Volum efectiu de contractació a la Borsa de Barcelona

(Dades trimestrals acumulades des de l'1 de gener de 2017)

Tipus de valor	Milions d'euros				Variació interanual del 4r trimestre
	1r trimestre	2r trimestre	3r trimestre	4r trimestre	
Efectes públics	480,4	795,4	1.381,7	1.852,4	-50,2
Obligacions	2,7	43,6	43,6	43,6	-92,6
Accions	41.356,9	99.772,0	128.558,3	166.409,8	17,2
Fons	226,2	362,5	448,3	635,8	30,8
Warrants	32,7	52,8	70,2	101,9	-43,1
Drets	89,6	192,8	593,8	687,1	-48,5
Segon Mercat	0,0	0,2	0,2	0,3	-42,1
Total	42.188,5	101.219,2	131.096,0	169.730,8	14,4

Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El pes de la renda variable durant l'any 2017 sobre el total de la contractació de la Borsa de Barcelona se situa en un 98,9 %. La contractació d'accions en les borses de Madrid i València s'ha reduït el

2017, mentre que a la Borsa de Barcelona i Bilbao ha augmentat. A finals d'any, la quota de la Borsa de Barcelona en la negociació total, ha augmentat i s'ha situat en un 26,1 %, enfront del 23,2 % del 2016, degut bàsicament a l'augment de negociació de renda variable (incloent els *warrants*),.

La negociació al mercat de deute públic de Catalunya continua disminuint

La negociació acumulada el 2017 al mercat de deute públic de Catalunya és un 50,2 % inferior a la del 2016, mentre que el nombre d'operacions s'ha reduït un 49,7 %. Aquest mercat ha representat un 1,1 % del total negociat a la Borsa de Barcelona durant el 2017, percentatge inferior al del 2016 (2,4 %).

Mercat del deute públic de Catalunya a la Borsa de Valors de Barcelona

(Dades trimestrals acumulades des de l'1 de gener de 2017)

	Nombre d'operacions	Variació interanual (%)	Milions d'euros	Variació interanual (%)
1r trimestre 2017	186	-62,1	480,4	-40,6
2n trimestre 2017	322	-69,6	795,4	-49,2
3r trimestre 2017	598	-56,1	1.381,7	-40,2
4t trimestre 2017	781	-49,7	1.852,4	-50,2

Font: Borsa de Barcelona i Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

El descens en el mercat del deute públic de Catalunya es deu al canvi d'estructura de la cartera d'endeutament de la Generalitat. Aquests canvis consisteixen en una disminució del deute viu representat en valors i un augment del deute viu representat en préstecs i línies de crèdit, derivats principalment dels nous mecanismes de finançament a càrrec del Fons de Liquiditat Autònoma (FLA). El nominal admès a negociació és de 5.176,79 milions d'euros i està representat per 30 emissions de bons i obligacions i 2 emissions de pagarés.

7.

El sector públic

En aquest capítol s'analitzen les dades consolidades de l'execució pressupostària del conjunt del sector públic administratiu de la Generalitat, que inclou l'Administració general, el Servei Català de la Salut i les entitats autònomes administratives. S'incorpora també en aquestes dades l'execució de l'Institut Català de la Salut, tot i que des del 2015 és una entitat de dret públic subjecta al dret privat i no forma per tant part del sector públic administratiu. D'altra banda, la informació que es presenta a continuació exclou tant en la part d'ingressos com de despeses les transferències de l'Administració central als ens locals i les transferències del Fons europeu de garantia agrícola, perquè la Generalitat únicament n'exerceix la funció pagadora.

Els pressupostos del 2017 es van publicar en la llei 4/2017, del 28 de març, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2017. Fins aleshores, el pressupost es va regir per una situació de pròrroga d'acord amb el Decret 331/2016, de 20 de desembre, pel qual s'establien els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2015, mentre no entraven en vigor els del 2017.

Els comptes de la Generalitat a novembre de 2017 presenten superàvit

En el període acumulat fins al mes de novembre de 2017 els comptes de la Generalitat presenten un superàvit de 196 milions d'euros en termes del Sistema Europeu de Comptes (SEC), import equivalent a un 0,09 % del PIB. Aquesta xifra suposa un increment de 116,3 % en relació amb el mateix mes de l'any anterior, degut tant a la millora del saldo pressupostari no financer del sector públic administratiu com als resultats dels ajustos SEC.

Els ingressos no financers de la Generalitat en aquest període són de 21.899 milions d'euros i les despeses de 21.797. El saldo pressupostari corresponent (de valor positiu) se situa en 102 milions d'euros, un 119,9 % superior al del mateix mes de l'any anterior. Els ingressos no financers presenten el 2017 un creixement més elevat que no pas les despeses (8,6 % i 5,4 %, respectivament). Al seu torn, els ajustos

incorporats a aquest saldo pressupostari, per tal d'adequar el resultat als criteris del SEC, suposen un import positiu de 94 milions d'euros. Entre aquests ajustos, cal destacar, d'una banda, entre els de signe positiu els resultats d'empreses (principalment, de l'Agència Catalana de l'Aigua, Infraestructures.cat, i Agència de l'Habitatge de Catalunya), i la despesa desplaçada, i entre el de signe negatiu les aportacions de capital fetes a entitats (especialment, a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, Ferrocarrils de la Generalitat i Infraestructures ferroviàries).

Comptes del sector públic administratiu de la Generalitat a 30-11-2017

(milions d'euros)

		% de variació (DL 2016/2017)
Ingressos no financers	21.899	8,6
Despeses no financeres	21.797	5,4
Saldo no financer	102	119,9
Ajustos SEC	94	113,6
Capacitat de finançament (en termes SEC)	196	116,3
% sobre el PIB	0,09%	

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya i IGAE.

Les bestretes del model de finançament i les liquidacions pendents fan incrementar els ingressos

Els ingressos pressupostaris de la Generalitat fins al mes de novembre han estat de 21.899 milions d'euros, un 8,6 % més que l'any passat en el mateix període. Els factors que expliquen aquest creixement són els increments en els ingressos per bestretes del model de finançament i per les seves liquidacions, així com l'augment dels drets liquidats dels impostos vinculats al sector immobiliari.

El gruix dels ingressos pressupostaris de la Generalitat són les bestretes a compte del model de finançament. Fins al mes de novembre s'han liquidat per aquest concepte un total de 15.489 milions d'euros, un 6 % més que el 2016. Per les liquidacions de bestretes de períodes anteriors s'han ingressat fins al novembre 1.765 milions d'euros, un 22,8 % més que en el mateix període de l'any passat.

La resta d'ingressos de la Generalitat mostren en els onze primers mesos de 2017 les següents evolucions: Els ingressos impositius propis de la Generalitat augmenten un 13 %, les taxes i altres ingressos augmenten un 8,4 %, les transferències augmenten un 17,6 % i els ingressos patrimonials es redueixen un 16,7 %

Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu per conceptes

A 30 de novembre de 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2017)
Ingressos de bestretes del model de finançament	16.483	15.489	6,0
Liquidacions i avançaments del model finançament	1.491	1.765	22,8
Altres ingressos impositius	3.346	3.060	13,0
Taxes i altres ingressos	783	738	8,4
Altres transferències	1.483	808	17,6
Ingressos patrimonials	44	31	-16,7
Alienació d'inversions	0	9	-
Ingressos no financers	23.632	21.899	8,6

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

Per capítols pressupostaris, els impostos directes creixen un 11,2 % i els indirectes, un 12,4 %. Les bestretes i les liquidacions del model de finançament impulsen a l'alça aquests capítols, que també recullen l'impacte positiu de la manera de liquidar els imports pendents de retorn del model de finançament dels anys 2008 i 2009 (el 2016 incloïa liquidacions negatives dels impostos i positives de les transferències corrents, però el 2017 es contempla com una transferència negativa), que al seu torn també té un impacte negatiu sobre les transferències corrents, que disminueixen un 23,3 %.

Les taxes i altres ingressos s'incrementen un 8,4 % pels augments de la recaptació de la taxa del joc, com a efecte de l'augment de les quotes de les màquines recreatives o d'atzar i dels ingressos per la prestació de serveis d'atenció a usuaris de programes socials i d'assistència sanitària i dels ingressos per les multes i sancions.

Estat d'execució del pressupost d'ingressos del sector públic administratiu

A 30 de novembre del 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Drets liquidats (DL)	% de variació (DL 2016/2017)
Impostos directes	9.630	9.390	11,2
Impostos indirectes	10.912	10.373	12,4
Taxes i altres ingressos	783	738	8,4
Transferències corrents	2.221	1.304	-23,3
Ingressos patrimonials	44	31	-16,7
Alienació d'inversions	0	9	-
Transferències de capital	41	55	-21,6
Operacions corrents	23.591	21.835	8,7
Operacions de capital	41	64	-10,6
Ingressos no financers	23.632	21.899	8,6

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

Amb imports relativament reduïts, els ingressos patrimonials disminueixen un 16,7 %, l'alienació d'inversions reals suma 9 milions d'euros de la venda d'edificis, i les transferències de capital cauen 21,6%, principalment perquè no s'han rebut recursos del FEDER.

Les despeses presenten un increment generalitzat

Fins al mes de novembre de 2017 les obligacions reconegudes per despeses no financeres són de 21.797 milions d'euros, import un 5,4 % superior al del mateix període de l'exercici anterior.

El capítol de remuneracions del personal ha augmentat un 4,2 %, aquest increment es deu d'una banda, a l'increment de les dotacions de personal docent, de l'ICS, de Mossos d'Esquadra i de bombers, i de l'altra, a l'increment retributiu de l'1 % i al pagament de la part que correspon a 63 dies la paga extra de 2012.

Les despeses de compra de béns i de serveis augmenten un 6,1 %, impulsades principalment per l'increment de la despesa de concerts sanitaris. També s'observa un major ritme de comptabilització de les despeses TIC del Departament d'Interior. En canvi la comptabilització de les despeses dels subministraments de l'ICS és menor.

Els interessos del deute experimenten un fort creixement (38,3 %) perquè ha començat a tenir efecte, en termes de caixa, la finalització de la reducció del tipus d'interès al 0 % del Fons de Liquiditat Autònoma (FLA). També cal tenir en compte que, en relació amb l'any anterior, el volum de deute de la Generalitat és superior.

Estat d'execució del pressupost de despeses del sector públic administratiu

A 30 de novembre de 2017 (milions d'euros)

	Pressupost inicial	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes (OR)	% de variació (OR 2016/2017)
Remuneracions del personal	7.532	7.532	6.542	4,2
Compra de béns corrents i serveis	7.729	8.424	7.246	6,1
Interessos	799	798	726	38,3
Transferències corrents	7.254	8.082	6.487	4,0
Fons de contingència	330	274	–	–
Inversions reals	590	614	372	1,0
Transferències de capital	502	563	425	-2,9
Operacions corrents	23.644	25.111	21.000	5,7
Operacions de capital	1.092	1.177	797	-1,1
Despeses no financeres	24.736	26.288	21.797	5,4

Font: Sistemes corporatius econòmics i financers de la Generalitat de Catalunya.

Les transferències corrents augmenten un 4 %. Aquest increment afectà a transferències diverses com la farmàcia, les prestacions socials a famílies i les de l'àmbit educatiu (entre altres motius per a incorporar els augments retributius), el Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya, el Fons de cooperació local dels consells comarcals, les transferències a l'Agència de l'habitatge de Catalunya (que enguany es finança amb transferències corrents enlloc de capital), a l'Agència Tributària de Catalunya (per la internalització de serveis de recaptació) i a l'Institut català d'empreses culturals, entre d'altres.

En conjunt, les operacions de capital disminueixen un 1,1%; la part d'inversions reals creix un 1 %, mentre que les transferències de capital disminueixen un 2,9 %.

La recaptació de la Generalitat s'accelera pel creixement dels impostos vinculats a les transaccions immobiliàries

La recaptació dels impostos de la Generalitat durant el conjunt del 2017 presenta un creixement del 10,2 %. Aquest increment està liderat pels impostos vinculats al mercat immobiliari, recollint el dinamisme del sector, així com l'impacte de la pujada de tipus impositius. L'impost sobre transmissions patrimonials augmenta un 18,5 % i l'impost sobre actes jurídics documentats un 15,7 %.

D'altra banda, la recaptació de l'impost sobre el patrimoni es manté estable i la de l'impost sobre successions i donacions es redueix un 2,7 %. La recaptació del tram autonòmic de l'impost sobre els hidrocarburs augmenta un 2,1 % i la de l'impost sobre determinats mitjans de transport un 22,7 %, reflectint l'increment de les vendes de vehicles. L'impost sobre les estades en establiments turístics incrementa la seva recaptació un 10,8 % i l'impost sobre operacions societàries un 26 %; en canvi, es redueix la recaptació de l'impost sobre dipòsits en entitats de crèdit (-29,5 %), de l'impost sobre grans establiments comercials (-44,1 %) i dels impostos mediambientals.

La recaptació de l'impost sobre els habitatges buits s'incrementa el 2017 un 60,2 % perquè s'ha ampliat el nombre de municipis on s'aplica. L'impost sobre la provisió de continguts per part de prestadors de serveis de comunicacions electròniques ha estat anul·lat pel Tribunal Constitucional, i s'han retornat ingressos dels exercicis anteriors.

Recaptació tributària de la Generalitat

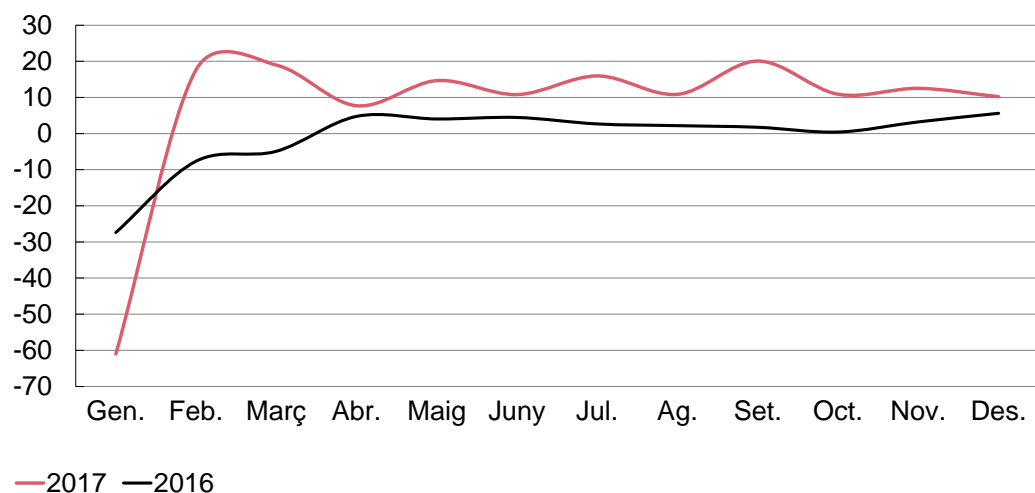
(Gener- desembre de 2017)

	Milions d'euros	% de variació 2016/2017
I. sobre successions i donacions	433	-2,7
I. sobre els habitatges buits	18	60,2
I. grans establiments comercials	4	-44,1
I. sobre el patrimoni	494	0,0
I. transmissions patrimonials	1.462	18,5
I. actes jurídics documentats	459	15,7
I. operacions societàries	12	26,0
I. det. mitjans de transport	94	22,7
Tram autònom i. hidrocarburs	215	2,1
I. estades establiments turístics	52	10,8
I. provisió de continguts	-27	-248,8
I. emissió de gasos a l'atmosfera per la indústria	1	-5,8
I. emissió d'òxids de nitrogen per l'aviació comercial	3	-2,3
I. dipòsits entitats de crèdit	50	-29,5
Impost begudes ensucrades envasades	23	-
Impost risc mediambiental elements radiotòxics	7	-
Taxa sobre el joc	209	10,3
Tributs sobre el joc en línia	21	-5,7
Gravamen de protecció civil	0	-100,0
Total	3.534	10,2

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Recaptació tributària de la Generalitat de Catalunya

(taxes de variació interanual sobre xifres acumulades)

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

L'impost sobre el risc mediambiental de la producció, manipulació i transport, custòdia i emissió d'elements radiotòxics acumula uns ingressos de 7 milions d'euros. Per últim, la taxa sobre el joc creix un 10,3 %.

La recuperació de l'ocupació i el consum impulsen la recaptació de l'AEAT

Fins al novembre de 2017, la recaptació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) a Catalunya ha augmentat un 1,4 %. Cal tenir en compte que hi ha hagut un canvi en el sistema de gestió de l'IVA sense el qual el creixement de la recaptació total seria més elevat. La taxa de creixement a Catalunya dels principals impostos és superior a la de la mitjana de les CA, excepte en el cas de l'impost sobre societats.

Recaptació tributària de l'AEAT a Catalunya¹

(Gener-novembre de 2017)

	Milions d'euros	% de Catalunya sobre el total de les comunitats autònomes	% de variació 2016/2017	
			Catalunya	Total de les comunitats autònomes ²
IRPF	14.694	21,3	7,5	6,6
Impost sobre societats	19.540	14,7	-25,4	5,3
IVA	14.937	24,7	2,0	1,5
Impostos especials	1.345	7,2	6,2	2,7
Impost sobre el tràfic exterior	691	39,1	8,8	3,2
Altres ingressos tributaris	1.285	19,2	3,6	4,8
Recaptació tributària	35.820	20,3	1,4	4,1

¹ Inclou el conjunt d'impostos cedits a les comunitats autònomes de règim comú i a les corporacions locals.

² Inclou la recaptació efectuada per les delegacions de l'AEAT, excepte l'efectuada per les diputacions forals de la Comunitat Autònoma del País Basc i de la Comunitat Foral de Navarra.

Font: Informe mensual de recaptació tributària, AEAT.

La recaptació per l'IRPF ha augmentat un 7,5 % a Catalunya i un 6,6 % en el total de comunitats autònomes, recollint el creixement de la quota diferencial declarada de la campanya 2016, així com de les retencions del treball per l'augment de l'ocupació. Els ingressos de l'impost sobre societats continuen disminuint, amb una taxa del 25,4%. La recaptació per IVA ha augmentat un 2 % a Catalunya i un 1,5% al conjunt de comunitats. Com s'ha comentat anteriorment, el canvi de gestió retarda la comptabilització dels ingressos en relació amb l'exercici anterior. En termes homogenis, la recaptació en el total de CA s'incrementa com a conseqüència de l'augment del consum. Al

seu torn, els impostos especials creixen un 6,2 % a Catalunya i un 2,7 % en el total de comunitats autònomes, per l'increment dels consums i la pujada de tipus d'alguns impostos.

8.

Recull d'indicadors

Producte interior brut

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre		
	2015	2016	2017	2n 2017	3r 2017	4t 2017
Catalunya						
PIB	3,5	3,5	3,4 ^A	3,1 ^R	3,5 ^R	3,9 ^A
Demanda interna ¹	3,5	2,8	-	2,3	2,7	-
Demanda externa ¹	0,0	0,6	-	0,7	0,7	-
Espanya						
PIB	3,4	3,3	3,1 ^A	3,1	3,1	3,1 ^A
Demanda interna ¹	3,9	2,5	-	2,3	2,7	-
Demanda externa ¹	-0,4	0,7	-	0,8	0,4	-
Zona euro						
PIB	2,1	1,8	-	2,4	2,8	2,7 ^A
Demanda interna ¹	2,0	2,2	-	2,2	2,5	-
Demanda externa ¹	0,1	-0,4	-	0,2	0,3	-
Internacional						
PIB de la UE-28	2,3	1,9	-	2,5	2,8	2,6 ^A
PIB dels EUA	2,9	1,5	2,3 ^A	2,2	2,3	2,5 ^A
PIB del Japó	1,4	0,9	-	1,7	2,1	-

Comerç exterior

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2014	2015	2016	1r 2017	2n 2017	3r 2017	Set. 2017	Oct. 2017	Nov. 2017
Catalunya									
Exportació de béns	2,3	6,0	2,0	13,5	5,9	6,2	5,7	10,2	11,8
Importació de béns	7,4	5,6	1,5	13,5	5,3	7,4	4,6	11,6	5,4
Espanya									
Exportació de béns	2,0	3,8	2,6	14,1	7,0	7,0	8,5	11,2	7,9
Importació de béns	5,2	3,5	-0,4	16,5	9,7	9,7	7,4	13,2	9,0

^RDades de la comptabilitat trimestral revisades per l'Idescat.

^ADada avançada.

¹Contribució al creixement.

Font: Idescat; Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda; Eurostat; INE; BEA; ESRI, i Agència Estatal d'Administració Tributària.

Activitat i demanda

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2015	2016	2017	2n 2017	3r 2017	4t 2017	Oct. 2017	Nov. 2017	Des. 2017
Catalunya									
Índex de producció industrial ²	2,6	3,2	-	1,1	5,5	-	4,3	7,8	-
Consum de ciment	6,2	5,1	-	8,3	-	-	-	-	-
Xifra negoci activitats de serveis	6,1	3,2	-	6,4	6,3	-	5,2	7,4	-
Vendes de comerç al detall ³	3,2	2,9	-0,3	0,0	0,5	-0,3	-4,4	2,6	0,7
Importacions de béns de capital	15,5	4,2	-	2,9	3,8	-	1,8	-2,4	-
Espanya									
Índex de producció industrial ²	3,3	1,6	-	2,1	2,6	-	4,3	4,7	-
Consum de ciment	6,1	-4,5	-	5,5	-	-	-	-	-
Xifra negoci activitats de serveis	4,8	4,2	-	6,3	5,5	-	5,9	7,7	-
Vendes de comerç al detall ³	3,0	3,7	1,3	1,9	1,7	1,2	-1,6	3,6	1,7
Importacions de béns de capital	15,5	4,2	-	6,7	4,3	-	3,6	8,3	-

² Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

³ En valors constants. Exclou estacions de servei.

Mercat de treball

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2015	2016	2017	2n 2017	3r 2017	4t 2017	Oct. 2017	Nov. 2017	Des. 2017
Catalunya									
Població activa	-0,6	-0,1	0,1	-0,4	0,4	0,9	-	-	-
Població ocupada	1,5	3,4	2,9	2,8	2,9	3,5	-	-	-
Població en atur	-9,1	-15,6	-14,6	-17,6	-13,9	-14,2	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	64,2	66,4	68,0	67,9	68,8	68,6	-	-	-
Taxa d'atur*	18,6	15,7	13,4	13,2	12,5	12,6	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	3,5	3,7	3,8	4,0	3,8	3,4	3,6	3,4	3,3
Atur registrat	-10,0	-11,9	-11,1	-12,8	-11,4	-8,7	-9,5	-8,8	-7,9
Espanya									
Població activa	-0,1	-0,4	-0,4	-0,6	-0,3	0,1	-	-	-
Població ocupada	3,0	2,7	2,6	2,8	2,8	2,6	-	-	-
Població en atur	-9,9	-11,4	-12,6	-14,4	-13,6	-11,1	-	-	-
Taxa d'ocupació (16-64 anys)*	58,7	60,5	62,1	62,0	62,8	62,6	-	-	-
Taxa d'atur*	22,1	19,6	17,2	17,2	16,4	16,5	-	-	-
Afiliació a la Seguretat Social	3,2	2,9	3,5	3,7	3,5	3,5	3,5	3,6	3,3
Atur registrat	-7,5	-8,6	-9,3	-10,9	-8,8	-8,0	-7,9	-8,3	-7,8
Zona euro									
Ocupació	1,0	1,7	-	1,3	1,4	-	-	-	-
Taxa d'ocupació (15-64 anys)*	64,5	65,5	-	66,4	66,5	-	-	-	-
Taxa d'atur*	10,9	10,0	9,1	9,2	9,0	8,7	-	-	-

¹ Sèrie original corregida d'efectes de calendari.

² En valors constants. Exclou estacions de servei.

Font: INE, Idescat; Agència Estatal d'Administració Tributària; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social; Eurostat i Banc d'Espanya.

Preus i salaris

(% de variació interanual)

	Any			Trimestre			Mes		
	2015	2016	2017	2n 2017	3r 2017	4t 2017	Oct. 2017	Nov. 2017	Des. 2017
Catalunya									
Índex de preus de consum	-0,2	0,1	2,2	2,2	2,0	1,7	1,9	1,9	1,2
Inflació subjacent	0,9	1,1	1,3	1,4	1,6	1,1	1,2	1,1	0,9
Índex de preus industrials	-2,7	-3,6	4,3	5,2	3,3	2,3	2,9	2,5	1,5
Salaris pactats en convenis ¹	0,79	1,10	-	1,31	1,42	1,42	1,40	1,42	1,42
Cost laboral total ²	0,7	0,1	-	-0,1	-0,2	-	-	-	-
Espanya									
Índex de preus de consum	-0,5	-0,2	2,0	2,0	1,7	1,4	1,6	1,7	1,1
Inflació subjacent	0,6	0,8	1,1	1,1	1,3	0,8	0,9	0,8	0,8
Índex de preus harmonitzat	-0,6	-0,3	2,0	2,1	1,8	1,6	1,7	1,8	1,2
Índex de preus industrials	-2,1	-3,1	4,4	4,8	3,3	2,6	2,8	3,2	1,8
Salaris pactats en convenis ¹	0,71	1,01	-	1,30	1,40	1,43	1,40	1,43	1,43
Cost laboral total ²	0,6	-0,4	-	-0,2	0,4	-	-	-	-
Zona euro									
Índex de preus harmonitzat	0,0	0,2	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4
Inflació subjacent	0,8	0,8	1,1	1,2	1,3	1,1	1,1	1,1	1,1
Índex de preus industrials	-2,7	-2,3	-5,6	3,3	2,4	-	2,5	2,8	-

¹Dades acumulades. Les dades anuals inclouen les revisions pactades fins al final del període.

²Cost per treballador i mes.

Altres

(% de variació interanual, llevat dels casos indicats amb un asterisc)

	Any			Trimestre			Mes		
	2015	2016	2017	2n 2017	3r 2017	4t 2017	Nov. 2017	Des. 2017	Gen. 2018
Valor del tipus de canvi (\$/euro)*	1,329	1,110	1,107	1,100	1,174	1,178	1,174	1,184	1,220
Preu del petroli (\$/barril)	-47,5	-17,0	25,3	9,0	15,2	27,0	43,4	21,6	27,4
Cotització borsària IBEX-35 ³	3,7	-7,2	-2,0	27,9	18,3	7,4	17,5	7,4	12,2

¹Dades acumulades. Les dades anuals inclouen les revisions pactades fins al final del període.

²Cost per treballador i mes.

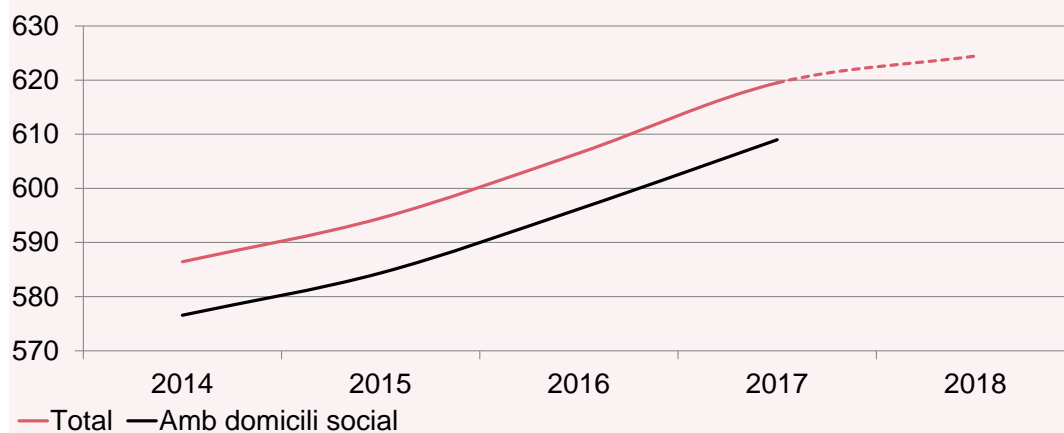
Font: INE; Idescat; Departament de Treball, Afers Socials i Famílies; Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, Eurostat i Banc d'Espanya.

Requadre 1. Demografia empresarial a Catalunya el 2017

Segons el directori central d'empreses de l'INE, a Catalunya, a principi del 2017, hi havia un total de 608.981 empreses que hi tenien la seu social: 350.071 sense assalariats i 258.910 amb assalariats. Segons la condició jurídica d'aquestes empreses, un 51,6 % estan constituïdes com a persones físiques, un 3,0 % són societats anònimes, un 35,7% són societats limitades i un 9,7 % tenen altres formes jurídiques. Cal dir que l'evolució del nombre d'empreses amb seu social a Catalunya ha augmentat un 5,6 % entre l'1 de gener del 2014 i el del 2017 (un 2,1% el darrer any), després de la caiguda notable acumulada durant els anys de crisi.

A més d'aquestes empreses, a Catalunya operen altres empreses que només hi tenen establiment perquè el seu domicili social és en una altra comunitat autònoma. A partir del mateix directori de l'INE, l'Idescat avalua el nombre d'empreses totals a Catalunya, és a dir, les que hi tenen el domicili social i les que hi tenen algun establiment, encara que no hi tinguin el domicili social. Segons aquesta informació, a principi del 2017, a Catalunya, hi havia 619.490 empreses, de les quals 608.981 hi tenien la seu social i la resta, és a dir, 10.509 empreses, tenien centres de treball a Catalunya, però no el domicili social.

Nombre d'empreses a Catalunya
(Dades en milers)

*Dades a 1 de gener de cada any.

Font: INE i Idescat; 2018 estimació de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Els canvis de domicili social que han tingut lloc durant el 2017 faran que augmenti el volum d'empreses que operen a Catalunya sense la seu social. Tanmateix, el conjunt d'empreses que tenen centres productius no es veurà afectat pel canvi de domicili social (si no canvia també la localització dels establiments productius). De fet, les estimacions que fa l'Observatori del Treball i Model Productiu (a partir de la projecció de les dades del DIRCE, arran de l'evolució dels centres de cotització a la Seguretat Social) apunten cap a un nou creixement del nombre total d'empreses durant el 2017. Aquesta evolució estaria en línia amb l'evolució de l'economia i de l'ocupació, independentment que s'hagin produït canvis en la localització dels domicilis socials d'algunes societats mercantils. En tot cas, no es disposarà de les dades oficials del nombre d'empreses a Catalunya fins que l'INE i, posteriorment, l'Idescat publiquin les dades del DIRCE, que tindran com a referència temporal l'1 de gener de 2018.

La localització de la seu social de les empreses respon a factors molts diversos. El més corrent és que les empreses es localitzin allà on tenen els centres principals de producció. No obstant això, hi ha d'altres factors estratègics, com la proximitat als centres financers i polítics de l'Estat, que faciliten la concentració de les seus socials de grans empreses, com succeeix a la Comunitat de Madrid. Les principals empreses protagonistes dels canvis de domicili des de Catalunya han estat les de caràcter financer i altres àmbits regulats, que són més sensibles a les incerteses, i també un altre conjunt d'empreses per a les quals el mercat espanyol representa una quota de mercat elevada i que també han optat per aquests moviments davant possibles pèrdues de negoci. Aquests canvis de domicili social que s'han produït arran de la incertesa política dels darrers mesos, s'han vist afavorits per l'aprovació del Reial decret llei 15/2017, pel qual el Govern espanyol ha facilitat el canvi de domicili per part del consell directiu de les empreses, sense necessitat prèvia d'acord per part dels seus accionistes.

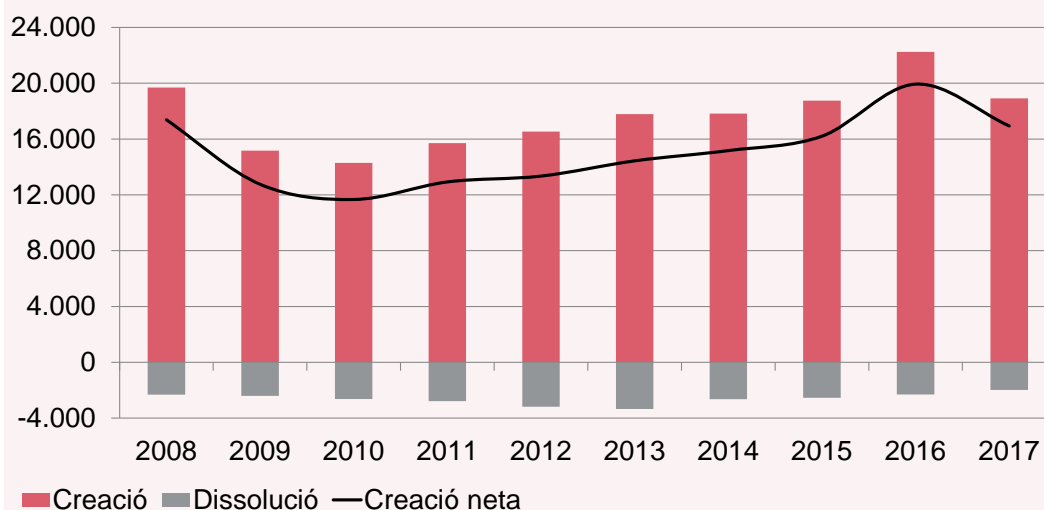
Més enllà de les estadístiques del DIRCE, que són de caràcter anual, l'altra font utilitzada freqüentment per aproximar la dinàmica empresarial és el Registre Mercantil, que ofereix dades sobre el moviment de societats mercantils. Aquesta font no mesura l'estoc d'empreses, sinó les altes i les baixes, i permet també analitzar els canvis de domicili d'una mateixa empresa entre comunitats autònomes. Tanmateix, cal tenir en compte que les societats mercantils no sempre responen a empreses actives amb centres productius, ja que poden ser societats instrumentals o simplement societats sense activitat real. Per tant, no es pot fer una translació directa dels moviments de societats mercantils com a representatius dels canvis en la demografia empresarial. No obstant això, l'evolució

d'aquestes societats mercantils aporta també informació, encara que sigui parcial, sobre el vigor empresarial.

Sobre el moviment d'aquestes societats es pot destacar el següent:

- La creació neta de societats mercantils ha mantingut una tendència creixent des del 2011 (amb un increment acumulat del 45,2 % entre 2010 i 2017). O el que és el mateix, un increment en el ritme de creixement del 5,5 % anual acumulat. És a dir, es passa de crear 12.927 societats de forma neta el 2011 a crear-ne 16.939 el 2017.
- Aquest ritme de creixement es va disparar l'any 2016, amb un increment interanual del 23 %. És a dir, es va multiplicar per quatre el ritme de creixement dels anys anteriors; i es van crear 3.700 societats mercantils més que l'augment observat el 2015.
- El 2017 s'ha mantingut la tendència creixent observada des del 2011, però no es repeteixen els resultats extraordinaris de l'any 2016. D'aquesta manera, la creació neta del 2017 (es van crear 18.916 societats i se'n van dissoldre 1.977) és superior a qualsevol any entre 2009 i 2015 però representa una disminució relativa interanual en relació amb el 2016: la creació va disminuir un 15 % i la dissolució ho va fer un 14,3 %, de manera que la creació neta va ser un 15 % inferior.

Creació i dissolució de societats mercantils (Nombre)

*Les dissolucions s'indiquen en signe negatiu.
Font: Idescat, a partir del Registre mercantil.

Per tal de tenir una referència de si aquests creixements són elevats o no, es poden relativitzar sobre el total de l'Estat. La creació neta de societats mercantils a Catalunya ha representat un percentatge sobre el total d'Espanya superior al 20 % des del 2011. I el 2017 la creació neta de Catalunya representa el 23,8 %, la ràtio més elevada amb l'única

excepció del 2016 (25,3 %), des de l'inici de la sèrie històrica, el 1993. Aquest bon comportament s'explica per l'increment en el nombre de creacions i per la disminució del nombre de dissolucions, que és més acusada en el cas català. És a dir, es crea un percentatge elevat de societats dins de l'Estat i les societats que es creen a Catalunya tenen més probabilitats de no ser dissoltes.

En relació amb els canvis de localització de domicili social d'algunes empreses durant el 2017, el Registre Mercantil ha informat que 2.536 societats han canviat el seu domicili social des de Catalunya a una altra comunitat autònoma. Al mateix temps, 548 societats han traslladat el seu domicili social des d'una altra comunitat autònoma a Catalunya. D'aquesta manera, Catalunya ha estat la primera i la tercera regió de l'Estat respectivament amb més moviments d'aquest tipus. Cal recordar, però, que aquests canvis notariais no tenen necessàriament conseqüències econòmiques ni en un sentit ni en un altre, si no es traslladen les unitats productives, fet que no sembla que s'hagi produït. De fet, com abans s'indicava, ni la marxa de l'economia ni de l'ocupació reflecteixen una pèrdua de teixit empresarial. D'altra banda, la confiança empresarial, que es mesura sobre la base de la diferència entre el percentatge de respostes favorables i desfavorables de les empreses enquestades presenta el primer trimestre una valoració optimista. La situació del trimestre anterior registra un diferencial favorable de 9,1 punts, mentre que la perspectiva de cara al primer trimestre es xifra en 11,8 punts en positiu. Aquests valors són en ambdós casos més optimistes que per al conjunt de l'Estat (7,1 i 1,9 punts respectivament), de manera que tot apunta que el teixit empresarial a Catalunya continua mantenint unes expectatives molt positives.

Requadre 2. El salari mínim a Catalunya, Espanya i la UE

A finals de desembre de 2017 es va signar l'acord social entre el govern espanyol i els interlocutors socials per a l'increment del Salari Mínim Interprofessional 2018-2020. Els agents socials que el varen signar van ser CCOO, UGT, CEOE i CEPYME. En aquest acord social es fixen els increments del salari mínim interprofessional (SMI) i les condicions per a fer efectiva la seva aplicació. Els increments de l'SMI són d'un 4% el 2018, d'un 5% el 2019 i d'un 10% el 2020 que donen lloc a uns salaris anuals de 10.304 euros, de 10.819 euros i de 11.901 euros, respectivament.

Incrementats acordats de l'SMI

	Increment salarial (%)	Salari brut anual (€)	Salari brut mensual (14 pagues) (€)
2018	4,0	10.304	736
2019	5,0	10.819	773
2020	10,0	11.901	850

Per a fer efectius cada any aquests increments cal que en l'any previ a la seva aplicació s'hagin acomplert les següents dues condicions:

- Que el creixement interanual del PIB en volum sigui del 2,5 % o superior, i
- Que l'increment interanual de l'afiliació mitjana a la Seguretat Social hagi estat de 450.000 persones o més.

En cas d'incompliment d'alguna d'aquestes condicions, el govern espanyol obrirà un procés de negociació amb les organitzacions sindicals i empresarials per determinar l'SMI de l'any següent en els termes que estableix l'Estatut dels Treballadors.

Durant el 2017 aquestes dues condicions s'han acomplert i això ha fet possible l'aplicació del creixement de l'SMI del 4 % pactat per al 2018, que s'ha dut a terme mitjançant el Reial Decret 1077/2017, de 29 de desembre.

En l'acord social i en el RD 1077/2017 que l'aplica per al 2018, es recullen algunes regles d'afectació que exclouen l'aplicació de l'SMI. Així, en el cas dels convenis que prenen com a referència l'SMI, es fa la distinció, d'una banda, entre els que estaven vigents a 1 de gener de 2017, que tindran en compte l'SMI del 2016 incrementat en un 2 % i, d'una altra, els convenis que van entrar en vigor després de l'1 de gener de 2017, que utilitzaran l'SMI del 2017. En qualsevol cas cap salari podrà quedar per sota de l'SMI vigent.

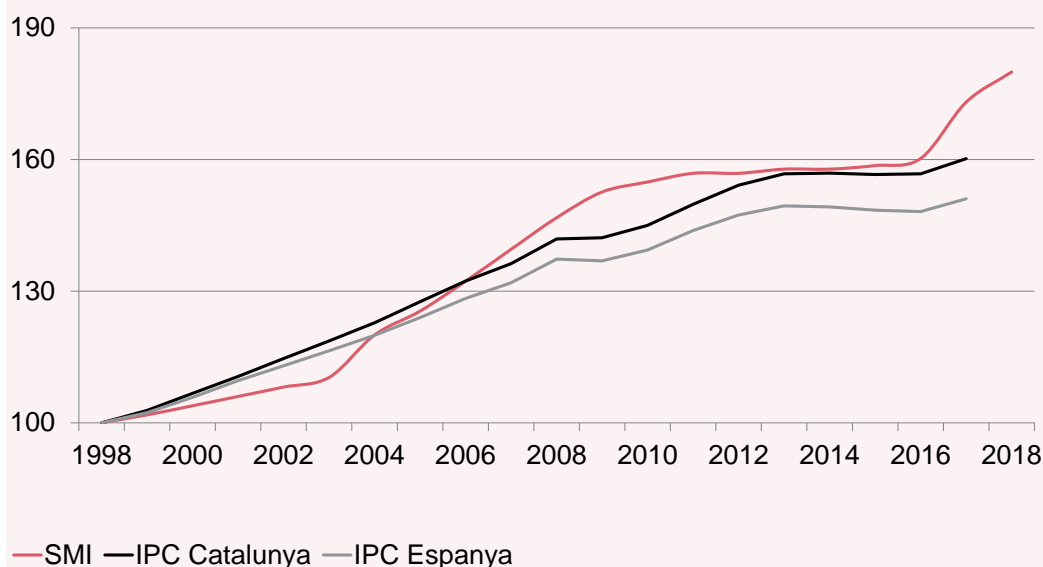
L'aplicació de l'SMI també es limita en els següents casos:

- Quan l'SMI es faci servir d'indicador o referència del nivell de renda per determinar la quantia de determinades prestacions o l'accés a aquestes, a menys que les pròpies CA o les entitats de l'administració local expressin el contrari.
- En contractes i pactes de naturalesa privada que facin servir l'SMI com a referència, a menys que les parts acordin l'aplicació del nou SMI.

Alternativament, en aquests supòsits, durant el 2018 i per norma general s'aplicarà l'SMI del 2016 incrementat en el mateix percentatge que fixi l'IPREM (indicador públic de renda d'efectes múltiples) per al 2018.

Evolució de l'SMI i de l'IPC a Catalunya i Espanya, 1998-2018

(índex 1998=100)

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i INE.

Per posar en context l'abast dels increments de l'SMI pactats, és convenient analitzar primer l'evolució de l'SMI els darrers anys, i a continuació quin és el nivell actual de l'SMI i quina és la seva relació amb els salaris mitjans. Pel que fa a l'evolució, de l'anàlisi de les dades

a partir del 1998, s'observa que l'increment de l'SMI va ser inferior al de la inflació fins al 2005 amb una pèrdua de poder adquisitiu; mentre que els anys posteriors l'increment de l'SMI ha superat el de l'IPC. Considerant tot el període acumulat entre el 1998 i el 2017, l'SMI ha augmentat 22 punts percentuals més que l'IPC d'Espanya i 13 pp més que l'IPC de Catalunya. Cal en aquest sentit tenir en compte que l'aplicació dels increments de l'SMI no han estat graduals. De fet, després d'uns anys pràcticament congelat, el 2017 l'SMI va augmentar un 8 % (Reial Decret Llei 742/2016).

Pel que fa al nivell de l'SMI, el del 2017, que és el de l'any previ al d'aplicació del conveni signat el passat mes de desembre, és de 9.907,8 euros anuals. Encara no es disposa del salari mitjà del conjunt del 2017, ni tampoc del salari mitjà a temps complert que és el que s'utilitza per comparar els nivells de l'SMI i dels salaris mitjans. Les dades disponibles en aquest moment arriben fins al tercer trimestre de 2017, raó per la qual ha calgut estimar els valors del quart trimestre. Fent aquests càlculs, s'obté que l'SMI del 2017 representa el 36,9 % del salari mitjà a temps complert en el cas d'Espanya, i aquest percentatge baixa fins al 35 % en el cas de Catalunya, atès que, tot i que l'SMI és el mateix en els dos àmbits, el nivell salarial mitjà és més alt a Catalunya, com també ho és el nivell de preus.

Aquestes dades serveixen per comprovar que aquests percentatges estan lluny encara de l'objectiu del 60 % de la Carta Social Europea, que recomana el Parlament Europeu¹ per a una vida digne i que el Parlament de Catalunya² també va fer seu.

Les dades dels salaris mitjans a temps complert per comunitats autònomes només estan disponibles fins al 2014. Per tant, la comparativa per poder analitzar quina relació hi ha entre l'SMI i el salari mitjà en les CA s'ha centrat en aquest any.

A partir d'aquestes dades, es comprova que el 2014, les Canàries, Extremadura i Galícia són les CA on l'SMI representa un percentatge més alt en relació amb el salari mitjà d'aquestes CA, per sobre del 38%. Catalunya, amb un 32,1 % queda just per sota de la mitjana espanyola (33,5 %). El País Basc i Madrid són les que mostren els percentatges més baixos, per sota del 30 %, atès que són les CA que tenen els salaris mitjans més alts. D'aquesta manera es fa palès que un mateix SMI en territoris amb nivells salarials diferents pot augmentar les diferències

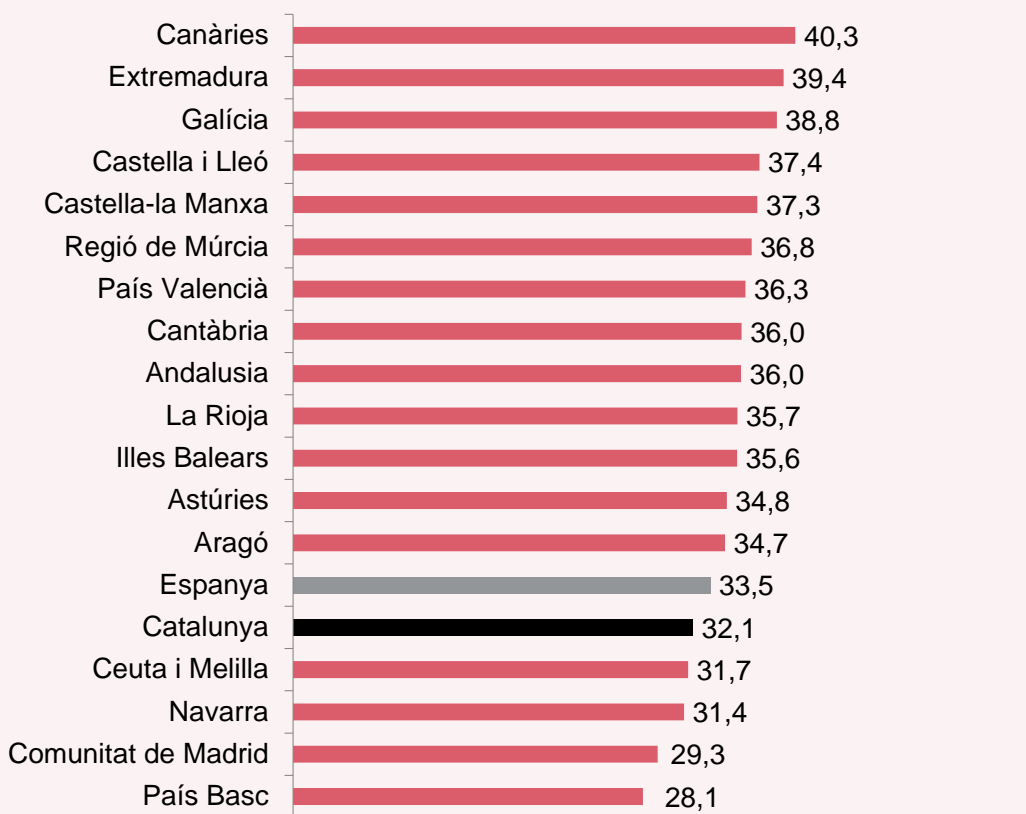
¹Resolució 2008/2034(INI) del Parlament Europeu.

²Resolució 17/XI del Parlament de Catalunya (2016).

salarials del territori. Així, per a un treballador del País Basc l'SMI representa el 28,1 % del salari mitjà del seu territori, mentre que si treballes a les Canàries l'SMI representaria el 40,3% del salari mitjà.

Salari mínim interprofessional respecte el salari mitjà, 2014

(% respecte el salari brut anual mitjà dels treballadors a jornada completa de cada CA)

Font: Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i Enquesta quadriennal d'estructura salarial 2014 (INE).

Més enllà de la visió comparativa entre CA, és interessant també tenir present quins són els salaris mínims en altres països. A la UE-28 tots els països tenen un salari mínim legalment establert a excepció de Dinamarca, Itàlia, Xipre, Àustria, Finlàndia i Suècia, que en la majoria de casos tenen un salari mínim pactat segons el sector.

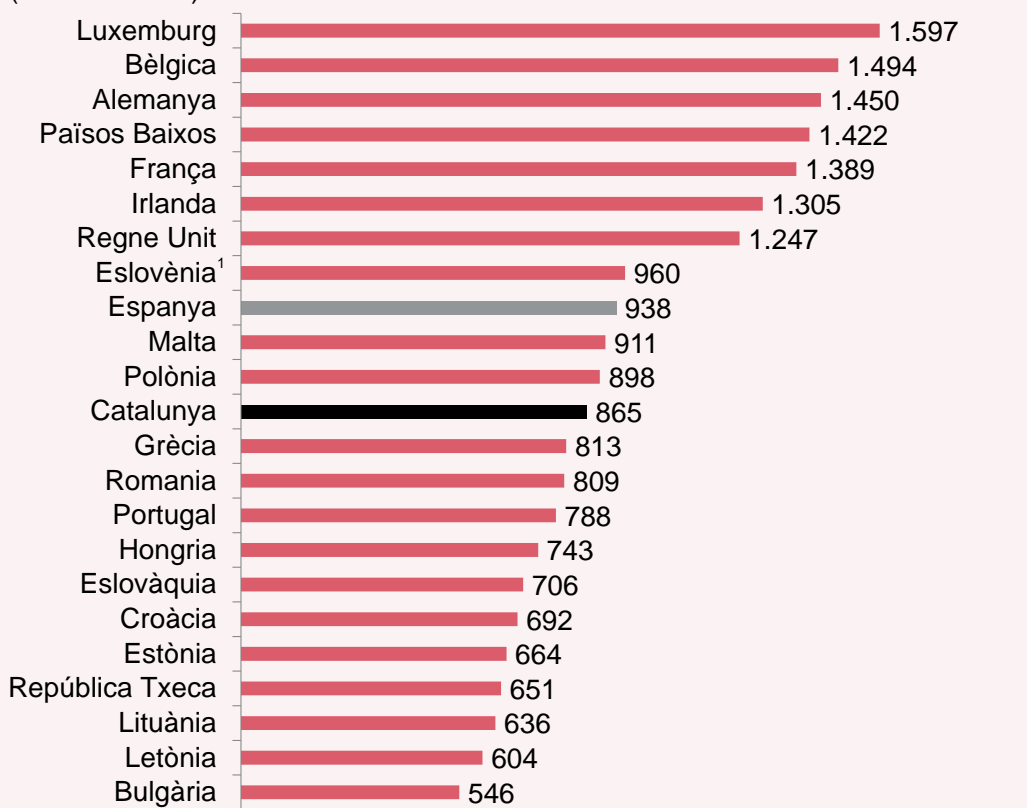
A continuació es presenta el nivell de salari mínim legal en termes de paritat de poder adquisitiu (PPA) dels països de la UE-28. La dada per a Catalunya s'ha calculat utilitzant una estimació de la diferència de PPA entre Catalunya i Espanya³. A partir d'aquestes dades s'observa

³Costa, À., García, J., López, X. i Raymond, J. Ll. (2015) "Estimació de les paritats de poder adquisitiu per a les comunitats autònomes espanyoles", Departament d'Economia i Coneixement, *Monografies*, número 17/2015.

que Espanya i Catalunya disposen d'un salari mínim en termes de PPA que està en la banda mitjana de la UE, si bé a una distància important de l'SMI d'algunes economies de la UE: per exemple, l'SMI a Alemanya o Bèlgica és un 40% superior.

Salari mínim legalment establert en els països de la UE, 2018

(euros en PPA)

¹ Dades 2017.

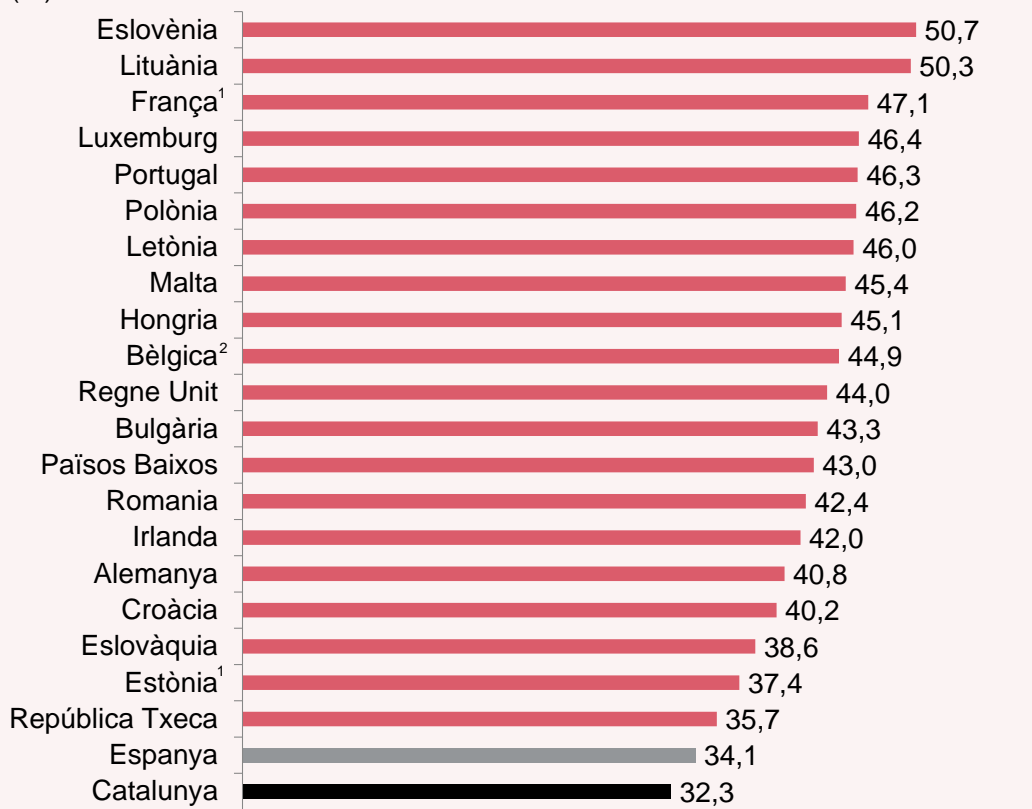
Nota: Les dades de PPA de l'Eurostat són de 2016.

Font: Eurostat i estimació de Catalunya a partir de la diferència de PPA entre Catalunya i Espanya (Costa et al., 2015).

Pel que fa a la proporció que representa l'SMI en relació amb els salaris mitjans en les economies europees, les dades referides en aquest cas a l'any 2016, mostren que la posició de Catalunya i Espanya està a la cua de la classificació amb un 32,3 % i un 34,1 % respectivament, molt lluny del 50,7 % que registra Eslovènia que és on la proporció és més elevada, però també per exemple de França (47,1 %).

Salari mínim legal respecte el salari mitjà de l'economia, 2016

(%)

¹Dades 2015.

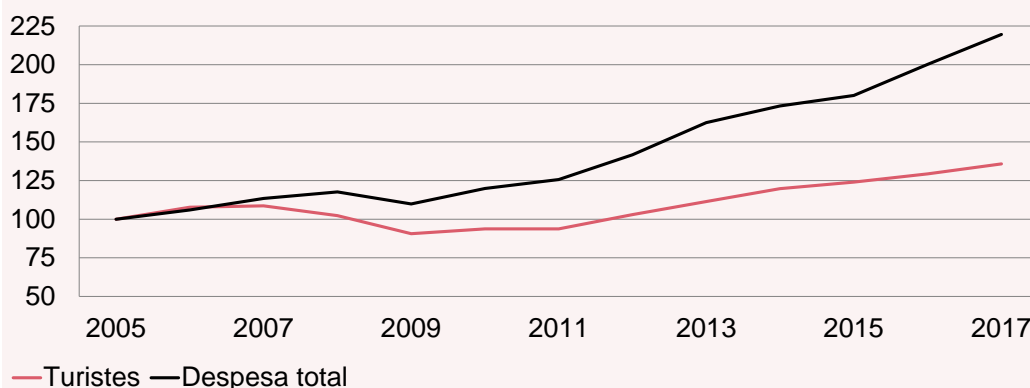
²Dades 2014.

Font: Eurostat, Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social i Idescat.

Requadre 3. El turisme a Catalunya el 2017

El sector turístic genera a Catalunya prop de l'11 % del PIB i al voltant del 13 % dels llocs de treball. Aquestes dades ja mostren per si mateixes la importància de la indústria turística en l'economia catalana. A més, el creixement del turisme els darrers anys ha estat extraordinari. L'atracció de Barcelona, l'esforç en la promoció de la resta de destinacions del país, l'auge de les companyies aèries de baix cost o la inestabilitat en els països de la riba sud del mediterrani (així com més recentment, els atemptats en altres destinacions europees) han contribuït a aquesta forta afluència turística. Al mateix temps, l'increment en un ventall d'oferta molt ampli ha permès absorbir aquest creixement.

Evolució del turisme a Catalunya
(índex 2005=100)

Font: INE, Frontur i Egatur.

El nombre de visitants estrangers que tenen com a primera destinació Catalunya va superar el 2017 els 19,0 milions de turistes, als quals s'haurien d'afegir els excursionistes estrangers (7,3 milions) que són els visitants que, a diferència dels turistes, no pernocten a Catalunya. D'altra banda, l'afluència de turistes de la resta de l'Estat és a l'entorn dels 5,2 milions i el turisme interior supera els 12,8 milions, encara amb dades del 2016. En total la demanda turística el 2016 es va xifrar en 36,2 milions de viatgers (sense tenir en compte els excursionistes), la qual cosa dona compte de la magnitud de fluxos de població i d'activitat que mou el turisme a Catalunya.

L'abast de l'evolució del turisme estranger el mostra el creixement, del 35,8 %, que experimenta entre el 2005 i el 2017. Però encara és superior l'augment de la despesa per turista (56,7 %), que el 2017 supera els 1.000€ de mitjana anual, la qual cosa ha fet multiplicar per 2,2 la despesa turística total en aquest període.

Un altre factor d'interès a tenir en compte és la diversificació dels països d'origen del turisme estranger a Catalunya: si el 2005, la suma de països europeus com França, el Regne Unit, Alemanya, Itàlia, els Països Baixos, Bèlgica i els països nòrdics concentrava el 79,2 % del turisme, el 2010 el pes d'aquests països havia baixat al 69,5 % i el 2017 al 59,8 %. Mentrestant, han guanyat pes països com ara Rússia, els Estats Units i la resta del món; l'afluència d'aquests països ha incidit en un major volum de despesa perquè la despesa mitjana dels turistes d'aquests països és superior. Mentre la despesa mitjana dels països tradicionals europeus és de 708 €/persona, hi ha altres mercats emissors que dupliquen aquesta xifra (Rússia 1.550 €/persona, EUA 1.610 €/persona).

L'augment del turisme els darrers anys ha tingut com a principal punt d'atracció Barcelona. Les pernoctacions hoteleres entre el 2005 i el 2017 han augmentat a Catalunya un 42,2 %, mentre que a la marca turística de Barcelona l'augment ha estat del 96,9 %. D'aquesta manera el pes de les pernoctacions a la marca de Barcelona ha guanyat 10 punts sobre el total de Catalunya, fins al 36,1 %. El fort creixement del turisme a Barcelona ha generat en alguns sectors reaccions sobre la sostenibilitat del model turístic actual pel perill de saturació. Aquest és un debat que té moltes facetes i que no només s'està plantejant a Barcelona.

El turisme estranger ha continuat augmentant el 2017. El nombre de visitants ha augmentat un 5,0 % i la despesa turística un 9,6 %. És un balanç positiu, tenint en compte els dos greus episodis viscuts a Catalunya aquest any. Primer, els atemptats terroristes de Barcelona i Cambrils del mes d'agost, que van causar 16 morts i desenes de ferits. En un pla diferent, però també d'un impacte negatiu important, l'episodi de violència policial durant el referèndum de l'1 d'octubre, amb imatges difoses arreu del món.

És normal que aquests fets hagin tingut una repercussió negativa en l'afluència turística, tot i que els indicadors turístics del conjunt de l'any són positius. Només les pernoctacions hoteleres del turisme interior i del procedent de la resta de l'Estat mostren resultats negatius en el conjunt del 2017. Amb tot, és cert que en el darrer trimestre de l'any s'han produït uns resultats inferiors en la majoria d'indicadors turístics.

Conjuntura turística a Catalunya

% variació interanual

	2016	2017	2017	
			Tercer trimestre	Quart trimestre
Turistes estrangers				
Arribades totals	4,4	5,0	4,9	-6,5
Despesa declarada	4,0	9,6	9,5	-1,0
Despesa mitjana per persona	-0,4	4,4	4,0	5,4
Despesa mitjana diària per persona	13,4	3,8	4,3	6,7
Durada mitjana de l'estada	-12,1	0,6	0,2	-1,0
Pernoctacions hoteleres				
Total	6,9	2,7	1,7	-5,6
Estrangers	7,3	4,2	3,4	-6,5
Residents a Catalunya	2,1	-0,9	-2,0	-3,1
Residents a la resta de l'estat	10,7	-0,7	-4,0	-3,9
Passatgers als aeroports	10,5	7,7	5,2	7,5
Passatgers en creuers	5,8	4,5	0,4	11,3
Ocupats en el sector turístic	5,3	9,8	7,8	13,9
Rendibilitat del sector hotelier				
Facturació mitjana per hab. ocupada	2,7	6,6	9,4	-1,0
Ingressos per hab. disponible	8,5	10,8	12,6	-4,5

Font: Idescat i INE.

Així, en el darrer trimestre de l'any s'ha registrat una caiguda interanual del 6,5 % de visitants estrangers. Aquest descens s'ha concentrat en els principals mercats emissors, com són França, Regne Unit o Alemanya. La caiguda del turisme francès ha estat la més important (del 25 %). Portugal també presenta una fort retrocés, del 26,5%. Però no tots els mercats emissors han tingut pèrdues: per exemple el nombre de turistes dels EUA ha crescut notablement tant el darrer trimestre com en el conjunt del 2017 gràcies a l'obertura de noves rutes aèries i a l'auge del turisme de creuers. També s'han produït creixements notables al quart trimestre del turisme de la resta del continent americà i de Rússia, mercats amb una despesa turística més alta que la mitjana. El turisme procedent de Bèlgica ha experimentat, així mateix, un fort creixement als darrers mesos del 2017.

Arribades de turistes estrangers per país d'origen

	Milions	% / total	% variació interanual	
			2017	4t2017
França	4,5	23,4	-2,4	-25,0
Regne Unit	2,2	11,4	4,9	-7,6
Alemanya	1,6	8,2	0,9	-14,5
Itàlia	1,2	6,2	-0,2	0,1
Estats Units	1,1	5,9	29,1	17,9
Resta d'Amèrica	1,1	5,6	26,6	24,5
Rússia	0,7	3,7	24,4	15,8
Bèlgica	0,4	2,3	2,6	23,0
Portugal	0,2	0,9	-19,0	-26,5
Total	19,0	100,0	5,0	-6,5

Font: INE.

Pel que fa a la despesa total declarada pel turisme estranger, com s'ha dit, el creixement en el conjunt de l'any passat va ser molt important, tot i que també en el quart trimestre la despesa es va reduir, un 1 % en termes interanuals. Sobre l'evolució de la despesa turística en el conjunt del 2017, cal destacar l'augment de la despesa per persona (4,4%), que es va accelerar precisament en el darrer trimestre de l'any. Aquests resultats mostren que va ser el turisme que realitza una menor despesa a Catalunya el que es va reduir, mentre que el turisme que realitza una despesa turística més alta no es va veure afectat. En el conjunt de l'any la despesa mitjana per persona i dia va evolucionar lleugerament per sota de la despesa unitària per turista, atès que va augmentar (en un 0,6 %) l'estada mitjana del turisme estranger (que el 2017 se situa en sis pernотacions per viatge), un increment que contrasta amb la reducció experimentada el 2016.

Dins dels indicadors turístics, el que presenta una evolució conjuntural més feble és el de les pernотacions hoteleres totals. Després del fort creixement del 2016 els resultats del 2017 han estat més moderats. Aquesta moderació es deu a l'impacte de la reducció de les pernотacions dels residents a Catalunya (-0,9 %) i dels turistes procedents de la resta de l'Estat (-0,7 %), ja que les pernотacions hoteleres del turisme estranger han augmentat un 4,2 % en el conjunt de l'any, tot i la reducció experimentada al quart trimestre. Si s'analitzen les pernотacions per marques turístiques, es constata que en la de Barcelona les pernотacions es van reduir un 9,4 % en el darrer trimestre de l'any (una reducció que és 3,8 punts més alta que la mitjana de Catalunya). Però la reducció encara va ser més accentuada a la Costa Brava (d'un 13,9 %). Per contra, a la Costa Daurada, que va ser víctima de l'atemptat del més d'agost, les pernотacions van augmentar

un 7,5 % interanual els darrers tres mesos de l'any. En el conjunt de l'any totes les marques turístiques van millorar el nombre de pernoctacions hoteleres, excepte la Costa Brava i les Terres de l'Ebre. Els passatgers registrats en els aeroports catalans van experimentar el 2017 un creixement del 7,7 %, per sota del 2016 però dins d'una taxa molt elevada. En el darrer trimestre el creixement és similar al del conjunt de l'any i superior al del tercer trimestre, per tant aparentment no s'aprecia cap impacte. L'augment de l'ús de mitjans aeris s'ha produït fins i tot dins la ruta aèria Barcelona-París que ha transportat el 2017 un 1 % més de passatgers, tot i la caiguda del turisme provinent de França (del 2,4 %). El turisme de creuers al port de Barcelona obté també el 2017 bons resultats: 5,8 % de creixement el 2016 i 4,5 % el 2017. Els moviments van ser més moderats al tercer trimestre (els passatgers van créixer un 0,4 %), mentre que el creixement es va accelerar al quart trimestre (11,3 %). Val a dir que les estadístiques de turistes estrangers per via d'accés mostren un creixement interanual de les arribades per aeroport del 9,3 %, mentre que les arribades per carretera cauen un 8,1 % i les altres vies (vaixell i tren) creixen un 40,2%. Aquesta tendència és molt clara per al període 2005-2017, quan les arribades per aeroport s'han duplicat, mentre que les arribades per carretera han disminuït un 28,4 % i la resta ha crescut un 62,3 %.

Finalment, la rendibilitat del sector hotelier va experimentar guanys notables en el conjunt de l'any, d'un 6,6 % per habitació ocupada i d'un 10,8 % per habitació disponible, clarament per sobre del 2016. No obstant això, durant el quart trimestre aquests registres van ser negatius, amb la lògica preocupació dins del sector sobre l'abast temporal d'aquesta reducció.

A partir d'altres experiències similars es poden comprovar diferents graus de sensibilitat del turisme a episodis de terrorisme. Probablement aquesta sensibilitat pot ser molt diferent si hi ha la percepció que s'està davant d'un episodi aïllat o si no. A París, per exemple, la percepció de ser un objectiu terrorista va ser molt estesa i això pot explicar l'important impacte turístic que va patir en el conjunt de l'Île-de-France. Segons l'Institut Nacional d'Estadística i Estudis Econòmics de França (INSEE), després del darrer atemptat del novembre del 2015, el retrocés de les pernoctacions hoteleres es va estendre durant aproximadament un any i va suposar a l'entorn d'una reducció del 10 %. En canvi, l'atemptat a Niça el juliol de 2016, sembla haver tingut unes conseqüències més limitades, concentrades en el trimestre immediatament posterior a l'atemptat. El retrocés del turisme que ha patit Catalunya els darrers mesos forma part de la reacció inicial que normalment és la més acusada. El dubte recau en la durada d'aquest impacte, sense perdre de vista també que una part del

fort creixement del turisme a Catalunya els darrers s'explica per una desviació de turisme d'altres destinacions que també havien patit situacions de terrorisme i d'inestabilitat política, i això en algun moment també viurà un procés de reversió. Catalunya té molts atractius turístics i una oferta àmplia i diversificada que està atraient cada cop més turisme d'alta capacitat econòmica que, al seu torn, està impulsant més la despesa turística que el volum de turistes. Aquest és també un factor a considerar en el model turístic de futur.

Requadre 4. El PIB i el PIB per habitant de les demarcacions territorials

El mes de desembre de 2017 l'Idescat ha fet públiques les dades del PIB per àmbits territorials, comarques, Aran i els municipis de més de 50.000 habitants i capitals de comarca corresponents a l'any 2015. El període comprès inclou la segona part de la recessió iniciada l'any 2008 i també una part de la recuperació iniciada el 2014. L'any 2008, la crisi va provocar la caiguda del PIB de Catalunya, però l'impacte més fort va ser el 2009. Posteriorment l'economia va tenir un parèntesi de creixement el 2010, però tot seguit es va entrar en una segona recessió i el PIB va continuar a la baixa fins al 2014, en què inicia el camí de la recuperació.

És convenient recordar que la distribució del PIB a escala territorial mostra el territori on es genera el valor afegit de l'economia. Aquesta distribució no coincideix amb la de la renda familiar disponible que és la magnitud representativa del nivell d'ingressos dels habitants que resideixen en cada demarcació. Les diferències bàsiques venen determinades pel paper del sector públic, que via impostos directes i prestacions socials redistribueix les rendes primàries. Un altre factor a tenir en compte, que afecta especialment les magnituds dels àmbits territorials, és el desplaçament per motius de feina d'una part de la seva població, de manera que en moltes ocasions el territori on es treballa (i on es genera el valor afegit) no coincideix amb el territori de residència.

Principals magnituds econòmiques de les demarcacions territorials

Les dades per àmbits territorials mostren que l'àmbit Metropolità de Barcelona genera, el 2015, el 68,9% del PIB català, tot i que concentra el 63,4% de la població catalana. Aquests percentatges no han variat gaire els darrers anys. Per tant, el pes econòmic és superior al pes poblacional. A la resta d'àmbits territorials es dona la situació contrària, perquè concentren més població que no pas activitat econòmica.

Per comarques, el Barcelonès és la que concentra, de lluny, més PIB (36,3 %), tot i que ha baixat lleugerament des de 2011 (36,8 %). El segueixen el Vallès Occidental (12 %) i el Baix Llobregat (11%), ambdues amb un guany pel que fa al pes econòmic respecte l'any 2011. L'Alta Ribagorça (amb una aportació molt petita, gairebé del 0,0 %, i que s'ha reduït respecte la de 2011), el Pallars Sobirà i el Priorat (0,1 %) són les que concentren menys PIB.

Amb relació a l'any 2011, puja el nombre de comarques que tenen un PIB *per capita* superior a la mitjana catalana. El PIB *per capita* de la Ribera d'Ebre segueix sent el més elevat (un 59 % per sobre de la mitjana catalana), seguida del Barcelonès (un 22,7 %) i d'Aran (13,9%). En el primer cas destaca la presència d'un fort sector energètic d'origen nuclear, mentre que en el segon cas, Aran compta amb un important sector turístic, tot i que el sector de l'hostaleria ha experimentat una certa pèrdua de pes en benefici del sector de l'administració pública i altres serveis. Les altres comarques amb el PIB *per capita* més alt es caracteritzen o bé perquè la seva capital és també capital de província o bé per tenir un fort component industrial: l'Alt Camp, amb un 9,4 % per sobre la mitjana, ha experimentat un fort creixement del seu PIB per habitant: 15,4 punts percentuals respecte 2011. El Tarragonès també té un PIB *per capita* més alt que la mitjana catalana (7 %), però ha baixat 11 punts respecte 2011. El PIB per habitant a la Segarra ha experimentat un creixement de 5 punts respecte la mitjana catalana. Les altres comarques amb un PIB *per capita* més alt que el global de Catalunya són, per aquest ordre, el Gironès (2,9 %), la Conca de Barberà (2,8 %), el Baix Llobregat (2,4 %) i el Vallès Oriental (1,2 %). A la cua trobem el Montsià, que des del 2011 s'allunya de la mitjana catalana, i ara el seu PIB per habitant és el 57,4 % del global català. També hi trobem el Baix Penedès (59,5 % de la mitjana catalana) i el Garraf, que també s'allunya de la mitjana (59,5 %).

A nivell municipal, per ara l'Idescat ha fet públiques les dades del PIB i del PIB per habitant referides només als municipis de més de 50.000 habitants. Entre aquests municipis, el que genera el PIB per habitant més elevat és el Prat de Llobregat (62.100 euros per habitant), gràcies a la forta presència del sector industrial. El segon municipi amb el PIB *per capita* més alt és Sant Cugat del Vallès (46.900 euros per habitant). El segueixen Barcelona (43.500 euros per habitant), i Tarragona (38.900 euros per habitant).

A la cua del rànquing trobem Santa Coloma de Gramenet (11.800 euros per habitant), Viladecans (18.400 euros per habitant) i Badalona (18.800 euros per habitant).

Principals magnituds econòmiques territorials amb relació a la mitjana de Catalunya

Anys 2015

	% PIB sobre Catalunya	% població sobre Catalunya	PIB per habitant (Catalunya=100)
Àmbit metropolità de Barcelona	68,9	63,4	108,4
Baix Llobregat	11,0	10,8	102,4
Barcelonès	36,3	29,6	122,7
Maresme	4,1	5,8	69,6
Vallès Occidental	12,0	12,1	99,7
Vallès Oriental	5,4	5,3	101,2
Comarques gironines	8,4	9,8	85,9
Alt Empordà	1,4	1,8	76,3
Baix Empordà	1,3	1,7	72,0
Garrotxa	0,7	0,7	94,4
Gironès	2,5	2,4	102,9
Pla de l'Estany	0,4	0,4	94,6
Ripollès	0,3	0,3	82,2
Selva	1,9	2,2	83,6
Camp de Tarragona	6,6	6,9	95,1
Alt Camp	0,6	0,6	109,4
Baix Camp	2,0	2,5	79,0
Conca de Barberà	0,3	0,3	102,8
Priorat	0,1	0,1	66,0
Tarragonès	3,6	3,4	107,0
Terres de l'Ebre	2,0	2,5	79,6
Baix Ebre	0,8	1,1	73,9
Montsià	0,5	0,9	57,4
Ribera d'Ebre	0,5	0,3	159,0
Terra Alta	0,1	0,2	79,7
Ponent	4,2	4,8	86,4
Garrigues	0,2	0,3	70,3
Noguera	0,4	0,5	80,0
Pla d'Urgell	0,4	0,5	86,8
Segarra	0,3	0,3	105,4
Segrià	2,5	2,8	90,5
Urgell	0,4	0,5	79,7

(Continua a la pàgina següent)

Principals magnituds econòmiques territorials amb relació a la mitjana de Catalunya (continuació)

Any 2015

	% PIB sobre Catalunya	% població sobre Catalunya	PIB per habitant (Catalunya=100)
Comarques centrals	4,7	5,2	90,1
Bages	2,1	2,3	89,1
Berguedà	0,4	0,5	73,8
Moianès	0,1	0,2	73,0
Osona	2,0	2,1	97,4
Solsonès	0,1	0,2	80,4
Alt Pirineu i Aran	0,8	1,0	82,0
Alt Urgell	0,2	0,3	70,3
Alta Ribagorça	0,0	0,1	74,5
Aran	0,1	0,1	113,9
Cerdanya	0,2	0,2	77,3
Pallars Jussà	0,1	0,2	65,8
Pallars Sobirà	0,1	0,1	76,1
Penedès	4,5	6,3	71,9
Alt Penedès	1,4	1,4	99,8
Anoia	1,1	1,6	72,7
Baix Penedès	0,8	1,3	59,5
Garraf	1,2	1,9	59,5
Catalunya	100,0	100,0	100,0

Nota: A partir de l'Acord GOV/21/2014 vuit municipis de l'Anoia, de l'àmbit del Penedès, passen a formar part de l'àmbit de Comarques centrals. Malgrat tot, en aquest quadre, el conjunt de la comarca de l'Anoia s'inclou a l'àmbit del Penedès.

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat.

Des del punt de vista sectorial, les darreres dades publicades per l'Idescat fan referència al 2014. La comarca en què el sector primari té més pes és la de les Garrigues, amb un 23,4 %. La Noguera, el Pla d'Urgell i l'Urgell són les altres comarques en què el sector agrari té un pes sobre el VAB superior al 10% (19,1 %, 13,8% i 11,6 %, respectivament). Pel que fa al sector industrial, destaca la Ribera d'Ebre, amb un sector industrial que suposa un 59,1 % del PIB, 8,8 punts percentuals menys del que representava l'any 2011. En aquesta comarca té un fort pes el sector energètic vinculat a la producció nuclear. La Segarra, l'Alt Camp i la Conca de Barberà també tenen un sector industrial molt important (55,4 %, 54,2 % i 48,3 % del VAB, respectivament). En el cas de la Segarra, la principal branca d'activitat industrial és la de l'alimentació, mentre que l'Alt Camp presenta una certa concentració en el sector de la indústria del paper. Per la seva banda, a la Conca de Barberà és molt rellevant la metal·lúrgia, maquinària i material elèctric i de transport.

Pel que fa al sector de la construcció, són tres comarques de muntanya les que tenen un pes relatiu superior en aquest sector: la Cerdanya (13,6 %), el Pallars Sobirà (12,0 %) i l'Alta Ribagorça (10,1 %). Per acabar, la comarca del Barcelonès destaca pel pes del sector serveis (87,6 %), que també és molt important en l'estructura productiva d'Aran (81,7 %) i del Garraf (81,2 %).

Evolució de les principals magnituds comarcals i d'Aran

Durant el període 2011-2015, el PIB a Catalunya va créixer un 2,8 % en valors corrents, si bé aquest període inclou anys d'una recessió molt dura, en què el PIB va arribar a davallar un 3,1% l'any 2012. El darrer any del període el PIB català ja va experimentar un creixement important, d'un 3,7 % en valors corrents. A escala territorial, les dades mostren una dinàmica força diferenciada que oscil·la, considerant tot el període, des d'una caiguda del 20,8 % a l'Alta Ribagorça a un creixement del 21,7 % al Priorat. Hi ha 13 comarques en les quals el balanç, entre els anys 2011 i 2015, és negatiu. En aquest grup hi trobem tant comarques molt dinàmiques, com el Gironès, el Tarragonès, la Conca de Barberà i la Ribera d'Ebre, com comarques amb una situació d'estancament més estructural, com el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà o el Montsià. No obstant això, bona part d'aquestes comarques presenten, el darrer any 2015, un creixement del PIB força elevat. En el grup de comarques que presenten creixements del PIB en el període 2011-2015 superiors al 10 % hi ha el Priorat (21,7 %), la Terra Alta (19,4%), l'Alt Camp (18,9%) o el Pla de l'Estany (17,6 %). En aquest grup també hi trobem comarques de naturalesa ben heterogènia: algunes tenen un nivell de PIB allunyat de la mitjana catalana (Terra Alta o les Garrigues), mentre que d'altres, com l'Alt Camp, són comarques amb un PIB superior a la mitjana catalana i un sector industrial molt assentat.

Considerant el diferent impacte de la població, hi ha 19 comarques on, en el període 2011-2015, el PIB per habitant ha crescut per sota de la mitjana catalana i, concretament, onze comarques han registrat caigudes del PIB *per capita*. En alguns casos es deu al fet que la població creix més que el PIB, o decreix menys que el PIB. És el cas, per exemple, del Tarragonès o del Garraf. Hi ha tres comarques on el creixement del PIB per habitant és superior al 20%: la Terra Alta (28,3%), el Priorat (28,2 %) i l'Alt Camp (21%). En els dos primers casos, la població ha caigut notablement. En el cas de l'Alt Camp, si bé la població ha caigut lleugerament durant el període (-1,7 %), la comarca ha experimentat, com ja s'ha dit abans, un creixement del PIB molt important (18,9 %).

Evolució de les principals magnituds comarcals i d'Aran

	% variació del PIB en valors corrents			% variació del PIB per habitant	
	2011-2015	2014-2015		2011-2015	2014-2015
Priorat	21,7	6,5	Terra Alta	28,3	12,7
Terra Alta	19,4	10,8	Priorat	28,2	7,3
Alt Camp	18,9	1,8	Alt Camp	21,0	2,3
Pla de l'Estany	17,6	5,3	Pla de l'Estany	17,1	5,0
Moianès	16,6	4,1	Garrigues	15,9	6,3
Garrigues	10,9	4,8	Moianès	15,8	3,9
Selva	8,1	3,5	Selva	11,0	4,3
Vallès Occidental	7,0	4,7	Segarra	9,3	4,4
Maresme	6,6	5,0	Ripollès	9,2	3,9
Osona	6,6	5,7	Cerdanya	8,7	2,8
Anoia	6,0	3,6	Alt Urgell	7,9	4,6
Segarra	5,5	3,7	Anoia	7,1	3,9
Baix Llobregat	5,3	4,4	Osona	6,8	5,2
Pla d'Urgell	5,0	1,4	Bages	6,6	3,6
Bages	4,9	3,7	Maresme	6,3	4,7
Ripollès	4,4	3,0	Vallès Occidental	6,3	4,3
Baix Penedès	4,0	3,5	Berguedà	5,9	3,4
Baix Empordà	3,8	2,5	Pla d'Urgell	5,9	1,2
Cerdanya	3,4	1,7	Baix Empordà	5,6	3,0
Alt Urgell	3,3	3,7	Baix Ebre	5,4	3,9
Vallès Oriental	3,2	4,3	Baix Llobregat	5,3	4,2
Garrotxa	2,9	3,7	Baix Penedès	4,9	3,6
Catalunya	2,8	3,7	Alt Empordà	4,2	3,3
Alt Penedès	2,8	3,7	Catalunya	3,9	3,6
Alt Empordà	2,7	3,3	Garrotxa	3,8	3,8
Baix Camp	1,7	7,6	Barcelonès	3,2	2,0
Barcelonès	1,4	2,2	Baix Camp	3,2	8,0
Baix Ebre	1,4	3,2	Noguera	3,1	3,1
Segrià	0,4	3,3	Alt Penedès	2,8	3,6
Berguedà	0,4	2,1	Vallès Oriental	2,8	4,3
Noguera	-0,4	2,4	Conca de Barberà	1,4	6,4
Gironès	-1,1	5,9	Segrià	1,2	3,6
Garraf	-1,8	4,5	Gironès	-1,0	5,7
Conca de Barberà	-2,5	5,8	Garraf	-1,1	4,2
Solsonès	-4,1	5,0	Solsonès	-1,7	5,4
Aran	-4,3	4,2	Aran	-1,8	4,4

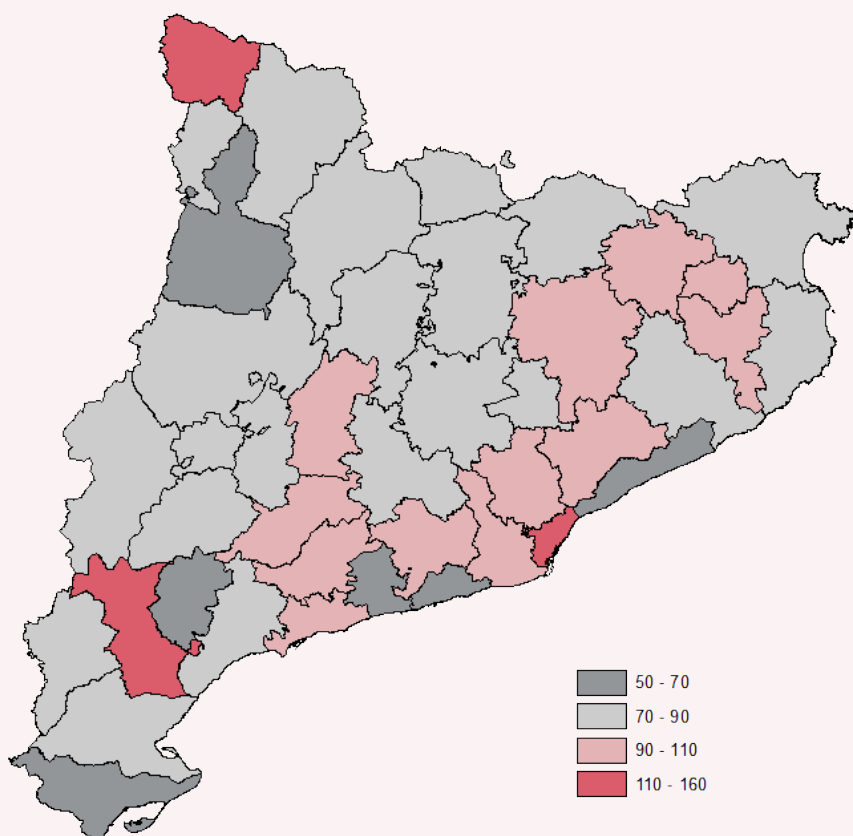
(Continua a la pàgina següent)

Evolució de les principals magnituds comarcals i d'Aran (continuació)

	% variació del PIB en valors corrents		% variació del PIB per habitant		
	2011-2015	2014-2015	2011-2015	2014-2015	
Tarragonès	-5,9	3,8	Ribera d'Ebre	-3,2	31,7
Urgell	-6,5	3,5	Urgell	-3,7	4,1
Ribera d'Ebre	-7,7	30,1	Pallars Jussà	-4,5	8,5
Montsià	-10,5	3,2	Tarragonès	-6,3	3,7
Pallars Jussà	-10,5	8,0	Montsià	-6,7	3,8
Pallars Sobirà	-14,9	6,1	Pallars Sobirà	-9,1	8,3
Alta Ribagorça	-20,8	7,8	Alta Ribagorça	-14,3	8,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat.

PIB per habitant a les comarques catalanes i Aran. 2015. Índex (Catalunya=100)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Idescat.

